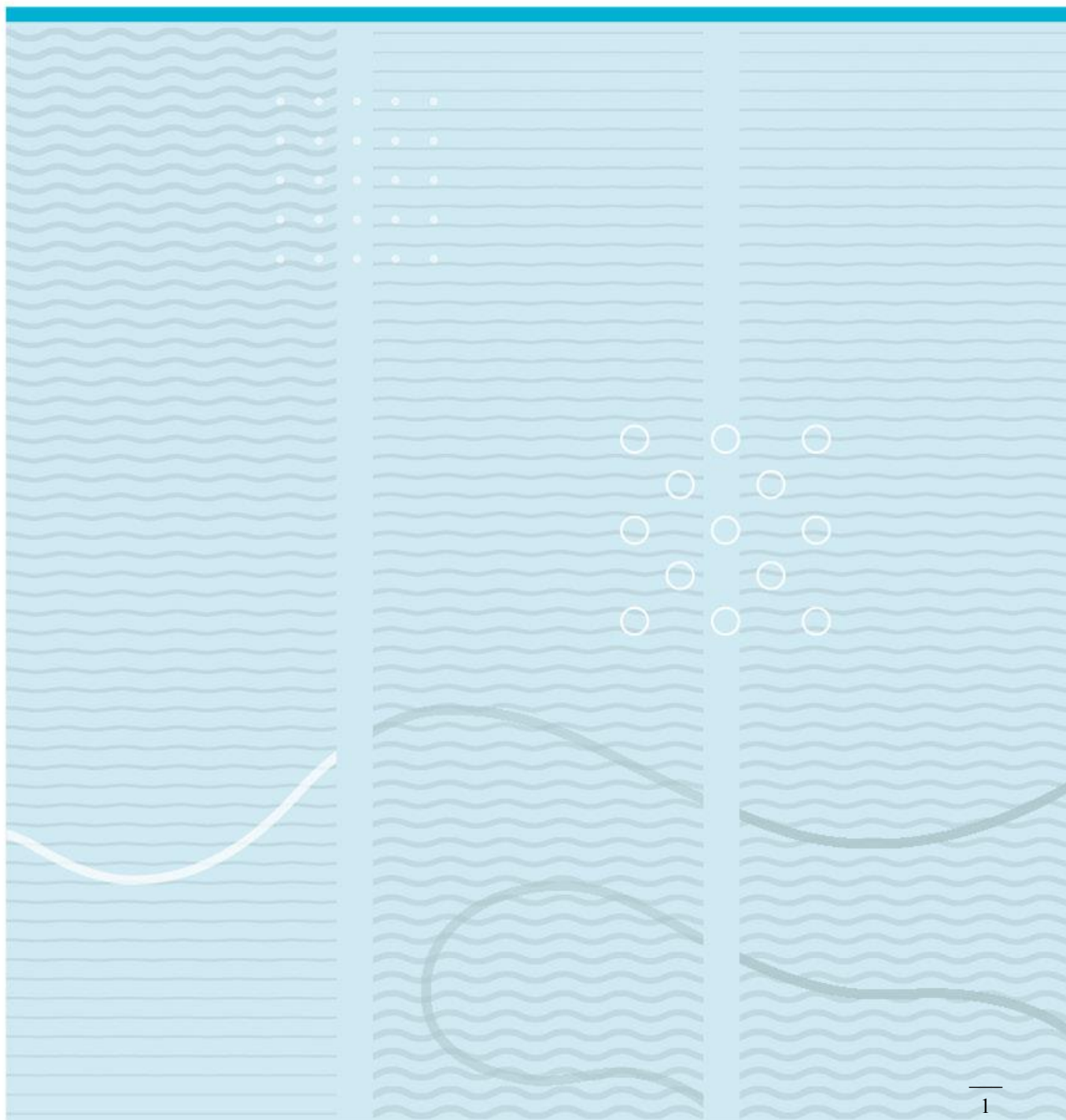

Frida Bjercke Bye og Julie Hegge Gustavsen

Hvor godt rapporterer norske foretak på verdipapirmarkeder etter GRI: Veien mot ESRS

En innholdsanalyse av GRI rapporteringen til fire bransjer på Euronext Oslo

Universitetet i Sørøst-Norge
Fakultet for Handelshøyskolen
Institutt for økonomi, historie og samfunnsvitenskap
Postboks 235
3603 Kongsberg

<http://www.usn.no>

© 2023 Frida Bjercke Bye og Julie Hegge Gustavsen

Denne avhandlingen representerer 30 studiepoeng

Sammendrag

Fokuset på en bærekraftig utvikling øker, hvor FN tidligere har fremhevet 17 bærekraftsmål som skal oppnås innen 2030. En rekke interessentgrupper som kunder, investorer, kreditorer og myndigheter stiller stadig nye krav til selskapers bærekraftsrapportering. I tillegg vil denne type rapportering de kommende årene bli lovpålagt ved innføringen av ESRS standardene. Det foreligger ingen lovpålagt standard for bærekraftsrapportering i skrivende stund, men det mest benyttede frivillige rammeverket er GRI.

Denne oppgaven tar for seg hvordan selskaper i utvalgte bransjer på Euronext Oslo rapporterer etter GRI. Dette er gjort på bakgrunn av at tidligere forskning viser til at rapporteringskvaliteten er lav og at det er gjort lite forskning på bærekraftsrapportering i Norge. Bransjene som gjennomgås er industriell transport, oppdrett, olje, gass og kull og software. Formålet med studien er å bidra til mer innsikt og forståelse rundt norske selskapers bærekraftsrapportering og hvilke faktorer som kan påvirke rapporteringen.

Analysen er foretatt ved å benytte en innholdsanalyse gjennom poengsystemer for å kunne kvantifisere ord om til tall. Videre er det undersøkt om det foreligger forskjeller i oppfyllelsen av GRI mellom bransjene. Avslutningsvis har vi kontrollert om utvalgte variabler har en påvirkning på oppfyllelse ved å benytte en regresjonsanalyse. Variablene som er kontrollert er bærekraftsrisiko, lønnsomhet, størrelse, gjeldsgrad, rapportering etter TCFD, om selskapet har attestasjon, og når selskapet blir pliktig til å rapportere etter de nye pliktige bærekraftsstandardene ESRS.

Funnene i denne studien viser at det er stor variasjon mellom selskapene i utvalget. Videre har software og oppdrett en høy oppfyllelse på flere temaer, hvor software på totalnivå har best oppfyllelse. Samtidig ser man at olje, gass og kull rapporterer på vesentlig flere krav enn de andre selskapene. Avslutningsvis viser analysen til at flere av de utvalgte variablene har en effekt på bærekraftsrapportering.

Abstract

The focus on sustainable development is increasing, where the UN previously has emphasized 17 sustainability goals that needs to be achieved by 2030. Several stakeholder groups such as customers, investors, creditors and authorities are continuously making new demands for companies' sustainability reporting. In addition, this kind of reporting will be required by law in the coming years with the introduction of the ESRS standards. As of today, there is no statutory standard for sustainability reporting, but the most used voluntary framework is GRI.

This thesis examines how companies in selected industries on Euronext Oslo report according to GRI. This has been done on the basis that previous research shows that the quality of reporting is low and that minor research has been done on sustainability reporting in Norway. The industries reviewed are industrial transport, fish farming, oil, gas and coal and software. The purpose of the study is to contribute to more insight and understanding around Norwegian companies' sustainability reporting and factors that can influence the reporting.

The analysis has been carried out by using a content analysis through scoring systems to be able to quantify words into numbers. Furthermore, we have analyzed whether there are differences in the fulfillment of GRI between the industries. Finally, we controlled whether selected variables have an influence on fulfillment by using a regression analysis. The variables that are controlled are sustainability risk, profitability, size, debt ratio, reporting according to TCFD, whether the company has certification, and when the company becomes obliged to report according to the new compulsory sustainability standards ESRS.

The findings in this thesis show that there is great variation between the companies in the sample. Furthermore, software and fish farming have a high level of fulfillment on several themes, with software at the overall level having the best fulfillment. At the same time, oil, gas and coal report on significantly more disclosures than the other industries. Finally, the analysis shows that several of the selected variables influence sustainability reporting.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
Abstract	3
Innholdsfortegnelse	4
Forord	9
1 Innledning	10
1.1 Bakgrunn for valg av tema.....	10
1.2 Tidligere forskning.....	11
1.3 Problemstilling og samfunnsbidrag	12
1.4 Avgrensninger.....	14
1.5 Oppsett.....	14
2 Teori	15
2.1 Bærekraftsbegrepet	15
2.2 Formålet med bærekraftsrapportering.....	17
2.2.1 Ressursallokeringsformål.....	18
2.2.2 Kontrollformål	19
2.2.3 Oppsummering ressursallokerings- og kontrollformålet	20
2.2.4 Kvalitative egenskaper for brukernyttig informasjon	21
2.3 Teori knyttet til bærekraft	22
2.3.1 Interessentteori.....	22
2.3.2 Legitimitetsteori.....	24
2.3.3 Kritikk av interessent- og legitimitetsteori.....	26
2.3.4 Signalteori	27
2.4 GRI.....	28
2.4.1 Oppbygging av GRI rammeverket.....	28
2.4.2 Endringer i universelle standarder	30
2.4.3 Rapporteringsprinsipper i GRI.....	31
2.5 TCFD	32

2.6	ESRS	32
2.7	Attestasjon.....	34
2.8	Bransjer	35
2.8.1	Industriell transport	35
2.8.2	Oppdrett	36
2.8.3	Olje, gass og kul.....	36
2.8.4	Software	37
3	Metode.....	38
3.1	Metodisk tilnærming	38
3.2	Populasjon og utvalg	39
3.3	Datainnsamling	41
3.4	Tidligere forskning hvor poengsystemer er benyttet	42
3.5	Poengsystem.....	42
3.6	Variabler.....	45
3.6.1	Hypotese 1: Bransje	45
3.6.2	Hypotese 2: Attestasjon	46
3.6.3	Hypotese 3: Selskapets størrelse	47
3.6.4	Hypotese 4: Lønnsomhet	47
3.6.5	Hypotese 5: Gjeldsgrad	48
3.6.6	Hypotese 6: TCFD	49
3.6.7	Hypotese 7: ESRS	49
3.6.8	Oppsummering av variabler.....	50
3.7	Relabilitet.....	51
3.8	Validitet.....	53
4	Analyse	55
4.1	Deskriptiv statistikk	55
4.2	Oppfyllelse av kravene i GRI.....	56
4.3	Bivariat korrelasjon og multivariat regresjon	61
5	Diskusjon.....	65

5.1	Forsknings spørsmål 1: I hvilken grad oppfyller selskaper på Euronext Oslo kravene i GRI?	65
5.2	Forsknings spørsmål 2: Er det forskjell mellom oppfyllelse av GRI rapporteringen i de ulike bransjene?	69
5.3	Variablenes påvirkning på oppfyllelse av kravene i GRI	71
5.3.1	Har bransjer med høy bærekraftsrisiko en høyere oppfyllelse?	71
5.3.2	Har attestasjon en positiv effekt på selskapenes oppfyllelse?	72
5.3.3	Har større selskaper en høyere oppfyllelse?	73
5.3.4	Har mer lønnsomme selskaper en høyere oppfyllelse?	74
5.3.5	Har gjeldsgrad en påvirkning på oppfyllelse?	75
5.3.6	Har selskaper som rapporterer etter TCFD en høyere oppfyllelse?	76
5.3.7	Har selskaper som blir pliktig til å rapportere etter ESRS en høyere oppfyllelse?	77
6	Konklusjon og videre forskning	79
6.1	Konklusjon	79
6.2	Videre forskning	80
	Litteraturliste	82
	Vedlegg	95
	Vedlegg 1: Oversikt over pliktige disclosures i universell standard 102	95
	Vedlegg 2: Sammenligning av universelle standarder for GRI 2021 og 2016	96
	Vedlegg 3: Deskriptiv statistikk fordelt på industriell transport, oppdrett, olje, gass og kull og software	97
	Vedlegg 4: Oversikt over gjennomsnittlig oppfyllelse per selskap	99
	 Tabelloversikt	
	Tabell 2.1 Hva ulike bærekraftsbegreper innebærer	17
	Tabell 2.2 Oversikt over antall standarder i GRI sine temastandarder (GSSB, 2016d; GSSB, 2016f; GSSB, 2016g; GSSB, 2021)	30
	Tabell 2.3 Oversikt over rapporteringsprinsipper i GRI (GSSB, 2016a)	31
	Tabell 3.1 Oversikt over antall selskaper i de utvalgte bransjene fordelt på marked	39
	Tabell 3.2 Oversikt over selskaper i utvalget fordelt på bransje og markedsverdi per 31.12.2021	40

Tabell 3.3 Liste over krav som må oppfylles for at selskap skal bli rapporteringspliktige etter ESRS fra regnskapsåret 2024 til 2026	50
Tabell 3.4 Sammenligning av resultater i denne studien mot tidligere studie	52
Tabell 4.1 Gjennomsnitt, median, standardavvik, typetall minimums- og maksimumsverdier av variablene inkludert i analysen	55
Tabell 4.2 Gjennomsnittlig oppfyllelse av de universelle standardene og temaspesifikke seriene fordelt på bransjer og totalnivå	57
Tabell 4.3 Gjennomsnittlig oppfyllelse mellom selskapene som rapporter etter GRI 2016 og GRI 2021 fordelt på de universelle standardene og temaspesifikke seriene	58
Tabell 4.4 Oversikt over antall disclosures fordelt på bransjer i hver temaspesifikk serie.....	61
Tabell 4.5 Bivariat korrelasjonsanalyse av de utvalgte variablene	61
Tabell 4.6 Lineær regresjonsanalyse.....	63
Tabell 4.7 Justert kvadrert R og F-verdi tilhørende regresjonsanalysen.....	64
Tabell 5.1 Selskaper sortert i intervaller etter oppfyllelse	66
Tabell 5.2 Rangering i regresjonsanalysen av bransjenes oppfyllelse med henvisning til bærekraftsrisiko.....	72
Tabell 5.3 Gjeldsgrad inndelt i intervaller med selskapers gjennomsnittlige oppfyllelse	75
Tabell 5.4 Fordeling av antall selskaper som rapporterer eller ikke rapporterer etter TCFD og deres gjennomsnittlige oppfyllelse	76
Tabell 5.5 Fordeling av antall selskaper som blir pliktig etter ESRS på ulike tidspunkt og deres gjennomsnittlige oppfyllelse	77

Figuroversikt

Figur 2.1 Samfunnsansvarspyramiden (Caroll, 1991)	16
Figur 2.2 Teoretisk rammeverk for brukernyttig informasjon (Fallan, 2020b, s.261).....	18
Figur 2.3 Eksempler på interessenter som selskaper må ta i betraktning	24
Figur 2.4 Oppbygging av GRI rammeverket (GSSB, 2016a).....	29
Figur 3.1 Disclosure 403-1 (GSSB, 2016e).....	44
Figur 3.2 Variablenes forventede påvirkning på rapporteringen	51

Diagramoversikt

Diagram 4.1 Oversikt over gjennomsnittlig totaloppfyllelse per selskap sortert etter bransje	56
Diagram 4.2 Industriell transport: Gjennomsnittlig oppfyllelse per serie fordelt på selskapene	59
Diagram 4.3 Oppdrett: Gjennomsnittlig oppfyllelse per serie fordelt på selskapene	59
Diagram 4.4 Olje, gass og kull: Gjennomsnittlig oppfyllelse per serie fordelt på selskapene	60
Diagram 4.5 Software: Gjennomsnittlig oppfyllelse per serie fordelt på selskapene	60

Forord

Denne masteroppgaven er en del av vår mastergrad på studiet næringsmaster i regnskap og revisjon ved Universitetet i Sørøst-Norge. Vi ble inspirert til å skrive denne oppgaven gjennom faget «Bærekraftsrapportering og annen ikke-finansiell rapportering». Vi ønsker derfor å takke vår tidligere foreleser Even Fallan for sitt engasjement i bærekraftsrapportering og kunnskapen vi ervervet oss gjennom faget.

Det har også vært en prøvelse i både engelskkunnskaper og tålmodighet for å gjennomgå bærekraftsrapporteringen til selskapene. Det er ingen tvil om at en slik rapportering har vært tidkrevende for det knippe selskaper som har valgt å rapportere etter GRI.

Vi ønsker å takke våre veiledere Kristin Roll og Rune Nygård for god hjelp under denne prosessen. Dette har vært en spennende reise, hvor vi er en del av det første kullet som påbegynte denne næringsmasteren. Vi ønsker derfor å takke programkoordinator Kjell Magne Baksaas for å gjøre dette studiet så godt som mulig, og for å gi studenter en mulighet til å få praksis erfaring samtidig som man studerer. Videre ønsker vi å takke vår arbeidsgiver EY for deres forståelse gjennom studiet og spesielt deres forståelse for denne masteroppgaven.

Avslutningsvis ønsker vi å takke venner og familie for deres støtte gjennom studiet. Vi vil også takke hverandre for støtte og motivasjon gjennom bacheloren, bacheloroppgaven, masteren og nå masteroppgaven.

Holmestand og Fredrikstad, 13. mai 2023

Frida Bjercke Bye og Julie Hegge Gustavsen

1 Innledning

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Bærekraft er i vinden både nasjonalt og globalt. Gjennom det siste tiåret har fokuset på en bærekraftig utvikling økt og man ser ulike utfordringer knyttet til klima, arbeidsforhold og fattigdom. Dette medfører også økt risiko for bedrifter hvor KPMG (u.å.) har beskrevet at en av de tre største risikoene som norske selskaper står ovenfor er klimarisiko. Ettersom fokuset på en bærekraftig utvikling har økt medfører dette også at interessentene har høyere forventinger til selskapenes bærekraftsrapportering. I tillegg kommer det stadig nye krav fra myndigheter om rapportering på bærekraftsområdet.

Bærekraftsrapportering er en form for ikke-finansiell rapportering og innebærer rapportering på miljømessige, sosiale og økonomiske forhold. FN fremhever disse forholdene gjennom 17 bærekraftsmål som skal bidra i å «utrydde fattigdom, bekjempe ulikheter og stoppe klimaendringer» (FN-sambandet, 2021). Ved at en enkeltbedrift jobber mot bærekraftsmålene vil det bidra til en forskjell, men for å nå bærekraftsmålene må virksomheter samarbeide for et mer bærekraftig samfunn. I følge PwC har 73 av de 100 største selskapene i Norge vist til ett eller flere av FNs bærekraftsmål i årsrapporten, men kun 30 hadde en tydelig strategi for bærekraft (Young & Wergeland, 2020).

Det underliggende fokuset på bærekraftsrapportering kommer som følge av at kunder, ansatte, leverandører, investorer, myndigheter og andre interessenter har et økt fokus i hvem de ønsker å handle av, samarbeider med, hvilke selskap de ønsker å investere i og hvilke selskap som støtter lokalsamfunnet. Det har derfor blitt et behov for å rapportere ytterligere på bærekraft. Det er utviklet flere frivillige rammeverk for bærekraftsrapportering, hvor blant annet GRI (Global Reporting Initiative), TCFD (Task Force on Climate-Related Financial Disclosures) og SASB (Sustainability Accounting Standards Board) er eksempler på dette. Det mest benyttede rammeverket for bærekraftsrapportering både i Norge og globalt er GRI rammeverket (Bartels et al, 2020, s. 25; Revisorforeningen, u.å.-b). Som følge av mange forskjellige frivillige rammeverk, er informasjonen selskaper oppgir i sin bærekraftsrapportering svært varierende (Bunn et al., 2021, s. 4).

EU kommisjonen har som følge av behov for regulering av bærekraftsrapportering vedtatt et nytt bærekraftsdirektiv, CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) som skal bestå av bærekraftstandardene ESRS (European Sustainability Reporting Standards). Standardene blir pliktig

for de første foretakene allerede for regnskapsåret 2024, hvor arbeidet med de nye standardene fortsatt er pågående (Birkelund, 2023). ESRS vil ha omfattende krav, og det vil kreve mye ressurser for virksomhetene å rapportere etter den (Revisorforeningen, 2022). Per i dag ser vi at den nye standarden har flere likheter med GRI og TCFD, som kan føre til at overgangen til ESRS blir enklere for selskaper som allerede har rapporter i henhold til disse standardene.

1.2 Tidligere forskning

Ettersom det finnes en rekke frivillige standarder for bærekraftsrapportering hvor flere er utarbeidet eller oppdatert de siste årene, har rapporteringspraksisen vært i stor endring. Blant annet har TCFD utgitt sin første standard i 2017 (TCFD, u.å.), og GRI utgav sin første standard i år 2000 med flere store oppdateringer de siste årene (GRI, u.å.-b). Da rapporteringspraksis av en slik type ikke-finansiell rapportering stadig er i endring, har vi undersøkt forskning fra nyere tid.

Flere studier analyserer kvaliteten på selskapers bærekraftsrapportering, hvor de viser til at kvaliteten på europeiske selskapers rapportering er svak (Baalouch et al., 2019; Lock & Seele, 2016). Studier gjort for norske selskaper har også kommet frem til det samme (Fallan et al., 2021; The Governance group, 2021). Videre har Deloitte (2021) gjennom sine undersøkelser avdekket at norske selskaper fortsatt står ovenfor de samme utfordringene knyttet til bærekraftsrapportering som i 2017 og at kvaliteten må forbedres.

Det er også flere studier som undersøker hvordan ulike forhold kan påvirke kvaliteten av bærekraftsrapporteringen. Drempetic et al. (2020) undersøkte forholdet mellom selskapets størrelse og omfanget av selskapets bærekraftsrapport. Videre undersøkte Alrazi et al. (2016) andre variabler som landenes lovsystem, selskapets størrelse, lønnsomhet, alder på eiendeler, mediedekning, omsetning i flere land og børsstatus hvor de kom frem til at flere av variablene hadde en effekt.

Ettersom rammeverkene tas mer i bruk har forskere påbegynt analytiske studier for å undersøke hvilken grad selskapene oppfyller kravene i standardene. EY har gjennomført studier over flere år knyttet til TCFD rapportering, der de både kontrollerer oppfyllelse av krav og hvor god kvaliteten på rapporteringen er. I forbindelse med «EY Global Climate Risk Disclosure Barometer» for 2021, var det kun 41% av utvalget på 1 100 selskaper i 42 land som rapporterte etter den frivillige standarden TCFD. Av selskapene som rapporterte etter rammeverket var gjennomsnittlig oppfyllelse av krav 70% og kvaliteten på disse rapportene tilsvarte 42% (Nelson, 2021). Basert på

studiet ser man derfor at selskapene fortsatt har en lang vei å gå for å kunne rapportere av god kvalitet.

På bakgrunn av at flere benytter GRI rammeverket har det blitt utført studier som undersøker hvordan bedriftsspesifikke forhold påvirker denne typen rapportering. Blant annet viser Machado et al. (2021) til at vesentlighetsvurdering er essensiell i bærekraftsrapportering og foretok derfor en studie av 140 selskaper sin GRI rapportering innenfor temaet vesentlighet. Av studiet fant de ut at selskapene hadde mangler på omfattende og detaljert informasjon tilknyttet innsamling av vesentlige temaer. Videre er de frivillige rammeverkene laget for å oppnå brukernyttig informasjon, med dette menes at kvalitative egenskaper må oppfylles for at bærekraftsrapporteringen skal være av en viss kvalitet. I tillegg må selskaper vurdere hva deres interessenter anses som vesentlig for at informasjonen skal bli brukernyttig. Zsóka og Vajkai (2018) undersøkte kvaliteten for brukernyttig informasjon ved å se på GRI rapporteringen til 37 internasjonale selskaper. Ut fra undersøkelsen kom de frem til at informasjonen i selskapenes rapportering ikke var nøytral og viste derfor i liten grad til selskapenes negative påvirkning på sosiale, økonomiske og miljømessige forhold. Informasjon knyttet til hvordan selskapene har vært i kontakt med interessenter og hvilke interessenter som er i tatt i betraktning var mangelfull. Dette er i samsvar med Machado et al. (2021) sine undersøkelser, ettersom man må se hen til hva interessentene ønsker at selskapene skal rapportere på ved å gjennomføre en vesentlighetsvurdering. Videre undersøkte Christensen & Johansen (2022) deler av GRI rapporteringen til 66 av de 200 største norske selskapene som rapporterte etter GRI. I likhet med tidligere litteratur kom de frem til at selskapene hadde en lav oppfyllelse av rapportering på de miljømessige og sosiale forholdene.

1.3 Problemstilling og samfunnsbidrag

Det er få studier som har undersøkt hele GRI rapporteringen til norske selskaper. Videre viser resultatene fra tidligere forskning at virksomheter har en lang vei å gå for å oppnå en tilfredsstillende rapportering. Samtidig øker kravene fra samfunnet som følge av et bredere fokus på bærekraft. I tillegg vil viktigheten av bærekraftsrapportering øke når ESRS standardene kommer til anvendelse. På bakgrunn av dette skal vi i denne masteroppgaven undersøke oppfyllelsen av kravene i GRI for norske noterte selskapers bærekraftsrapportering. Forskningsspørsmål 1 i denne oppgaven blir følgende:

Forskningsspørsmål 1: *I hvilken grad oppfyller selskaper på Euronext Oslo kravene i GRI?*

For å svare på forskningsspørsmålet vil vi benytte en innholdsanalyse for å vurdere kravene i GRI mot informasjonen i selskapers bærekraftsrapporter. Dette vil vi gjøre ved å utarbeide et poengsystem for å kvantifisere dataene. Vi vil diskutere resultatene opp mot kravene for brukernyttig informasjon for å se hvordan selskapers oppfyllelse kan ha effekt på de kvalitative egenskapene.

Vi gjør dette ved å gjennomgå GRI rapporteringen i fire bransjer, hvor vi analyserer alle selskapene i de utvalgte bransjene som hevder å rapportere i henhold til GRI. Hensikten med å se på ulike bransjer er for å undersøke om det er store forskjeller mellom dem. Det neste forskningsspørsmålet blir derfor:

Forskningsspørsmål 2: *Er det forskjell mellom oppfyllelse av GRI rapporteringen i de ulike bransjene?*

Bransjene som undersøkes er industriell transport, oppdrett, olje, gass og kull og software. Oppdrett og olje, gass og kull ble valgt da dette er store bransjer i Norge med høyere bærekraftsrisiko. I tillegg ønsket vi å velge to bransjer med mindre bærekraftsrisiko, ved å benytte GRI sin inndeling nærmere omtalt i underkapittel 3.6.1. Valget falt på industriell transport og software siden begge bransjene hadde flere selskaper notert på Euronext som hevdet å rapportere i henhold til GRI. For å besvare forskningsspørsmålet vil vi trekke inn hvordan legitimitet kan påvirke bransjenes oppfyllelse av kravene i GRI.

Oppgaven vil videre ta for seg hvordan utvalgte variabler kan ha en effekt på selskapers oppfyllelse av GRI rammeverket. Dette gjelder variablene attestasjon, størrelse, lønnsomhet, gjeldsgrad, TCFD, ESRS og bransje. For å undersøke om variablene har en påvirkning på oppfyllelsen av GRI rammeverket benytter vi korrelasjonsanalyse og regresjonsanalyse. Variablenes forventede effekt er utviklet til hypoteser, som er beskrevet i delkapittel 3.6.

Vi ønsker gjennom denne masteroppgaven å øke fokus på norske selskapers bærekraftsrapportering i håp om at dette kan være med på å bidra til økt kunnskap og forståelse, samtidig bidra til å finne forbedringsområder for rapporteringen. Bærekraftsrapportering er ikke bare viktig for selskapene, men også interessentene. Denne oppgaven vil derfor være relevant for flere aktører i samfunnet.

1.4 Avgrensninger

Oppgaven avgrenses ved at vi kun undersøker selskaper notert på Euronext Oslo. Videre er det kun norske selskaper som rapporterer i henhold til GRI som undersøkes. Da en innholdsanalyse for oppfyllelsen av kravene i GRI er tidkrevende undersøker vi kun fire utvalgte bransjer sine bærekraftsrapporteringer for regnskapsåret 2021. Videre avgrenses oppgaven ved at det kun er et utvalg variabler som undersøkes.

1.5 Oppsett

Oppgaven består av 6 kapitler. Resten av oppgaven er strukturert som følge: Kapittel 2 gjennomgår relevant litteratur, rammeverk og teorier som vil bli benyttet for å besvare forskningsspørsmålene og hypotesene. Kapittel 3 tar for seg den metodiske tilnærmingen av oppgaven og gjennomgår variabler og deres forventede effekter gjennom hypoteseutforming. I kapittel 4 gjennomgås resultatene av innholdsanalysen, korrelasjons- og regresjonsanalysen. Kapittel 5 tar for seg drøfting av resultatene gjennomgått i kapittel 4. Til slutt gjennomgår vi konklusjonen av oppgaven og forslag til videre forskning i kapittel 6.

2 Teori

Da oppgaven omhandler bærekraft, vil vi i dette kapitlet starte med å gjennomgå betydningen av begrepet og andre begreper som benyttes på tilsvarende måte. Videre vil vi gjennomgå formålet med bærekraftsrapportering, der vi går gjennom hvilke egenskaper som skal til for å oppnå brukernyttig informasjon for interessentene av denne type ikke-finansiell rapportering. Vi har tatt for oss relevante teorier som kan brukes for å forklare hvorfor selskaper velger å rapportere på bærekraft, herunder interessenteori, legitimitetsteori og signalteori. Ettersom oppgaven baserer seg på oppfyllelse av kravene i GRI, har vi gjennomgått hva rammeverket går ut på og dets oppbygning. Vi har også tatt for oss TCFD, ESRS og attestasjon da disse benyttes som variabler for å undersøke påvirkning på oppfyllelse av GRI rammeverket. Til slutt har vi gjennomgått oppgavens fire utvalgte bransjer, for å danne en forståelse av hvordan miljømessige, sosiale og økonomiske forhold påvirker dem.

2.1 Bærekraftsbegrepet

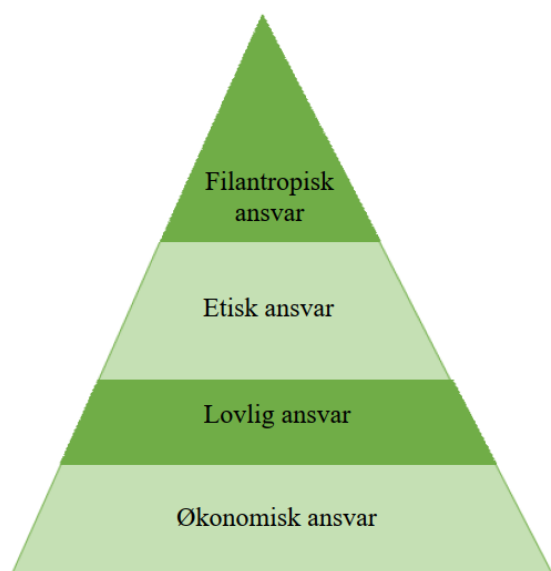
Begrepet bærekraft er ganske vidt og har en tredelt fordeling: Miljømessige-, sosiale og økonomiske forhold.

1. Miljømessige forhold baserer seg på endringer som må gjennomføres som følge av de menneskeskapte miljøproblemene, som global oppvarming og truede arter.
2. Sosiale forhold relaterer seg til å skape samme grunnlag for mennesker, uansett kjønn, religion og utdanning.
3. Økonomiske forhold baserer seg på å fjerne asymmetrien mellom rike og fattige slik at man skaper en god ressursfordeling (FN-sambandet, 2021).

Bærekraft har derfor flere aspekter som handler om at man skal ta vare på det man har, men også å skape økonomisk og sosial likhet.

Det er flere begreper som i stor grad innebærer det samme, blant annet trippel bunnlinje, grønt skifte, ESG og samfunnsansvar. For det sistnevnte begrepet benyttes ofte forkortelsen CSR (corporate social responsibility) som også innebærer et fokus på miljømessige-, sosiale- og økonomiske forhold ved at bedriften stilles til ansvar ovenfor seg selv og sine interessenter. Carroll (1991) benyttet en samfunnsansvarspyramide for å for å fordele betydningen av begrepet i et bedriftsperspektiv, med de ulike ansvarsområdene sin viktighetsgrad. Grunnmuren er det

økonomiske aspektet hvor en bedrift må være lønnsom for å kunne fortsette sin drift. Videre har bedriften et ansvar for å overholde lover og regler. Bedriften har også et etisk ansvar for å gjøre det rette, uansett om det gjelder aksjonærer, ansatte, andre interessenter eller miljøet. Til slutt har vi den viktigste komponenten som er filantropisk ansvar, dette bygger på en bedrifts uselvskhet ved å oppfylle samfunnets forventninger til selskapet (Carroll, 1991, s. 42).

Figur 2.1 Samfunnsansvarspyramiden (Carroll, 1991)

Begrepet trippel bunnlinje går ut på at selskapene skal legge like mye arbeid inn i miljømessige- og sosiale forhold som de gjør for økonomiske forhold, og er på engelsk inndelt i de tre P-ene: «people», «planet» og «profit» (Miller, 2020). Videre viser begrepet grønt skifte til en omstilling i samfunnet ved å følge FNs 17 bærekraftsmål, som er i likhet med betydningen av begrepet bærekraft (Olerud & Halleraker, 2021).

ESG (Environmental, Social and Governance) har på samme måte som de andre begrepene fokus på tre forhold: miljømessige, sosiale og forretningsetiske. Begrepet innebærer ikke direkte et fokus på økonomiske forhold, men ved å gjøre det godt på ESG forventes det også å skape gode økonomiske resultater fremover i tid (PwC, u.å.-a). I tabell 2.1 vises det til at begrepene i stor grad bygger på samme forhold.

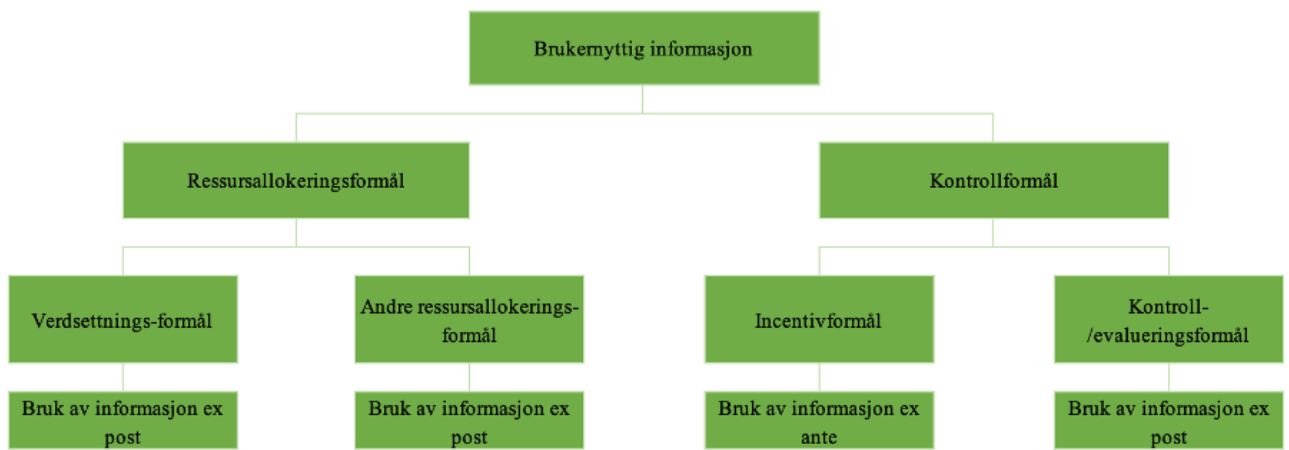
Begrep	Økonomiske forhold	Sosiale forhold	Miljømessige forhold
Bærekraft	Ja	Ja	Ja
Samfunnsansvar	Ja	Ja	Ja
ESG	Til en viss grad	Ja	Ja
Trippel bunnlinje	Ja	Ja	Ja
Grønt skifte	Ja	Ja	Ja

Tabell 2.1 Hva ulike bærekraftsbegreper innebærer

Oppsummert bygges bærekraft og de overnevnte begrepene stort sett på det samme, forskjellen relaterer seg i størst grad til hvilke nivå det fokuseres mest på. Bærekraft, grønt skifte og ESG foregår på et økosystem nivå, der man må stå sammen for å oppnå målene. Dette betyr ikke at en bedrift ikke skal stille seg selv til ansvar for å oppnå målene, men at man bidrar med å oppnå målene for fellesskapet. Mens begrepet samfunnsansvar og trippel bunnlinje er mer på et institusjonelt nivå der bedriftene ser på hvordan de kan forbedre seg for å oppfylle de tre forholdene.

2.2 Formålet med bærekraftsrapportering

Bærekraftsrapportering blir stadig viktigere for kunder, media, interessentorganisasjoner, myndigheter og andre interessenter (Revisorforeningen, u.å.-a). På bakgrunn av den økende viktighetsgraden til en slik form for rapportering er det viktig at informasjonen er brukernyttig. Fallan (2020b) har videreutviklet et teoretisk rammeverk for bærekraftsrapportering som vist i figur 2.2 nedenfor.

Figur 2.2 Teoretisk rammeverk for brukernyttig informasjon (Fallan, 2020b, s.261)

Dette rammeverket bygger på det konseptuelle rammeverket for finansregnskap. Fallan (2020b) beskriver at finansregnskap og bærekraftsrapportering overlapper hverandre ettersom et «Foretaks aktiviteter for å tjene penger påvirker miljøet, og miljøforhold kan påvirke foretaks lønnsomhet» (Fallan, 2020b, s.250). Dersom man knytter dette til i olje- og oppdrettsbransjen påvirker naturen gjennom drift siden de benytter naturressurser for å tjene penger. Videre kan miljøforhold påvirke lønnsomheten ved at myndighetene stiller krav om blant annet utslipp og lakselus (Miljødirektoratet, u.å.; Nærings- & Fiskeridepartementet, 2022). Et eksempel på dette er trafikklyssystemet for oppdrettsbransjen for å regulere lakselus som kan medføre at produksjonen av laks må reduseres (Norsk Industri, u.å., s.35). Dette bidrar igjen til å påvirke selskapenes økonomiske inntjening. På bakgrunn av dette skiller Fallan (2020b) inn i hvordan selskapet påvirker miljø (ressursallokeringsformål) og hvordan miljø påvirker selskapet (kontrollformål).

2.2.1 Ressursallokeringsformål

Ressursallokeringsformål også kalt prognoseformål er i figur 2.2 og er inndelt i verdsettningsformål og andre ressursallokeringsformål, hvor begge formålene benyttes ex post (etter de er rapportert). Fra et finansregnskapsperspektiv går formålet ut på at informasjonen må kunne være framoverskuende, og er spesielt interessant for investorer, men også kreditorer. Informasjonen som er gitt må bidra til å bygge en fremtidig kontantstrøm slik at investorene får en forståelse for om man skal investere i aksjer, selge aksjene eller beholde aksjene. For en kreditor har det betydning i form av lånebeløp, altså hvor mye lån de kan gi til et selskap og om lånet vil være sikret. Ressursallokeringsformålet har dermed et verdsettningsformål der man sikrer ressursene og søker økt profitt. (Baksaas & Stenheim, 2020, s.124-129).

Sett fra et bærekraftsperspektiv vist i Fallan (2020b) sitt teoretiske rammeverk, er det fortsatt investorer og kreditorer som er primærbrukerne, hvor man ved bærekraftsrapportering prøver å se på framoverskuende informasjon som kan si noe om fremtidig kontantstrøm og hvordan dette vil påvirke en eventuell investering. Det man ofte er interessert i som en investor er hvordan miljø påvirker selskapet og deres fremtidige kontantstrømmer. Et eksempel er å benytte seg av selskapets TCFD rapportering som viser til hvordan miljøet påvirker selskapet og viser til klimarelaterte risikoer og muligheter. På denne måten kan man se den økonomiske påvirkningen av risikoer og muligheter fremover i tid.

Andre ressursallokeringsformål er ikke relatert til økonomisk profitt, men andre typer profitt som mest mulig miljø per investerte krone. Ideelle organisasjoner som Blå Kors kan eksempelvis ha et ønske om å få mest mulig mennesker rusfri for sine investerte penger (Fallan, 2020b).

2.2.2 Kontrollformål

Kontrollformål er i figuren til Fallan (2020b) inndelt i incentivformål som benytter informasjon ex ante (før den er rapportert) og kontroll-/evalueringsformål som benytter informasjon ex post.

Fra et finansregnskapsperspektiv har eiere og investorer behov for informasjon både for kontroll og oppfølging, dette for å kunne vurdere i hvilken grad ledelsen forvalter investeringene eierne har foretatt. Her vurderes det blant annet om ledelsen klarer ta korrekte avgjørelser for å kunne skape fremtidig inntjening. Basert på dette er vi primært opptatt av informasjon tilbake i tid hvor man vurderer hvordan ledelsen har oppnådd sine mål. Dette er slik investorene kan kontrollere og følge opp at ledelsen har handlet korrekt. Det er også i noen grad framoverskuende informasjon siden interessentene kan benytte informasjonen til å estimere fremtidige kontantstrømmer (Baksaas & Stenheim, 2020, s.129-132).

Kontrollformålet bygger på prinsippal-agent-teori. Med prinsippal og agent menes det at man har en prinsippal (eiere av selskapet) og en agent (ledelsen) som handler på vegne av prinsippalen gjennom en kontrakt (styrer selskapets daglige drift). En agent vil på denne måten ha mer kontroll over hva som foregår i bedriften og sitter derfor på informasjonen. For at eierne skal motta denne informasjonen må de eksplisitt be daglig leder om informasjon eller få informasjon gjennom finansregnskapet, vi har dermed en informasjonsasymmetri. Det foreligger på denne måten en risiko for at ledelsen vil handle opportunistisk ut fra sin egeninteresse og ikke sikre at eierne får best mulig utnyttelse av sine ressurser (Eilifsen et al., 2014, s. 5-6). Finansregnskapet vil bidra med å redusere informasjonsasymmetrien, men denne informasjonen kan være villedende og man må

derfor sørge for at finansregnskapet har en viss kvalitet, dette økes ved bruk av de kvalitative egenskapene for brukernyttig informasjon som forklares i delkapittel 2.2.4.

Fra et bærekraftsperspektiv har kontrollformålet økt antall interessenter. Mange kan ha interesse av å kontrollere selskapets bærekraftsrapportering. Potensielle ansatte som er interessert i arbeidsforholdene kan benytte dette for å vurdere om de ønsker å jobbe der. Lokalsamfunnet kan ha et ønske om å kontrollere hvordan selskapet påvirker nærmiljøet. Videre har man interessentorganisasjoner som har ønske om å stille selskapet til ansvar, og man har offentlige myndigheter som følger med på at selskaper opptrer i henhold til kravene. Med dette vises at spekteret for interessenter kan være stort. For bærekraftsrapportering kan kontrollformålet benyttes for å kontrollere hvordan selskapet påvirker miljøet gjennom sin drift. På denne måten kan man stille selskapet til ansvar for sine handlinger. Dette hører under kontroll-/ evalueringsformål som gir informasjon ex post. Under kontrollformålet har Fallan (2020b) skissert incentivformålet som gir informasjon ex ante. Dersom en bedrift vet at interessenter ønsker å stille dem til ansvar for deres miljøutslipp kan man ha et incentiv om å rapportere godt på dette, ved å bedre resultatene etter interessentene sine ønsker (Fallan, 2020b). Et eksempel på et rammeverk som baserer seg på kontrollformålet er GRI, hvor selskapene må vise til sine vesentlige temaer knyttet til påvirkningen de har på miljømessige, sosiale og økonomiske forhold og hvordan de jobber for å nå målene.

Selv om investorer og kreditorer har interesser innenfor verdsettingsformålet er det også slik at de som følge av økt fokus på bærekraft er i en endringsprosess. Lederen for bærekraft i Sparebank1 i Sørøst-Norge Jørund Buen har uttalt at «Vi ønsker å hjelpe kunder i omstillingen så langt vi kan. Men risiko knyttet til bærekraft begynner å bite skikkelig på enkelte kunder, dette kan gå på bekostning av hvor langt vi kan strekke oss uten å ta for høy kommersiell risiko.» (Holsen, 2022). Videre informerte Harald Brandsås som på tidspunktet var seniorrådgiver i revisorforeningen i et foredrag (personlig kommunikasjon, 29. september 2022) at banker som DnB og handelsnæringen har blitt strengere på bærekraftsrapportering hvor selskaper har blitt nektet finansiering eller har fått dårligere vilkår dersom de ikke driver med bærekraftsrapportering eller ikke har en «grønn» virksomhet. Dette viser til at kontrollformålet også er viktig for investorer og kreditorer.

2.2.3 Oppsummering ressursallokerings- og kontrollformålet

Oppsummert kan man si at ressursallokeringsformålet viser til informasjon etter det er rapportert, hvor fokuset er investorer og kreditorer som ser på hvordan miljøet påvirker selskapets lønnsomhet. Kontrollformålet har derimot et større spekter av interessenter og viser både til informasjon før og

etter det er rapportert, ved å stille selskapet til ansvar for deres miljøavtrykk. Dette skaper incentiver om å gjøre det bedre på bærekraftsområdet (Fallan, 2020b). Siden GRI i stor grad bygger på kontrollformålet vil denne retningen være hovedfokuset i oppgaven. For at informasjonen skal være brukernyttig for ressursallokeringsformålet og kontrollformålet må de kvalitative egenskapene for brukernyttig informasjon følges.

2.2.4 Kvalitative egenskaper for brukernyttig informasjon

IASB (International Accounting Standards Board) (2018) har listet opp hvilke kvalitative egenskaper som må oppfylles for at informasjonen skal være brukernyttig. Egenskapene er bygd opp fra et finansregnskapsperspektiv, men kan likevel benyttes for vurdering av bærekraftsrapportering (Fallan, 2020b).

For at informasjonen skal være brukernyttig må man oppfylle de kvalitative egenskapene relevans og tro gjengivelse. De andre kvalitative egenskapene sammenlignbarhet, verifiserbarhet, forståelighet og aktuell er kvalitative egenskaper som forbedrer informasjonen (IASB, 2018, s.A25).

Relevans kriteriet går ut på at informasjonen skal kunne bidra til å hjelpe brukerne i å ta beslutninger, med dette menes at informasjonen skal ha enten prediksjonsverdi og/eller bekræftelsesverdi. Prediksjonsverdi innebærer at informasjonen kan bidra til å forutse hva som vil skje i fremtiden, med dette menes at man gjennom informasjonen kan danne seg en forståelse på hva som kan skje. Bekræftelsesverdi går ut på at informasjonen som gis vil bidra til å bekrefte eller justere tidligere forventninger. Hva som er relevant for en bruker må sees opp mot kontroll- og ressursallokeringsformålet ettersom interessentene har forskjellig informasjonsbehov. Videre skal informasjonen være vesentlig, som betyr at selskapet skal inkludere all vesentlig informasjon som kan påvirke brukernes vurderinger (IASB, 2018, s. A25-A26).

Tro gjengivelse går ut på at man skal gi troverdig informasjon om det relevante fenomenet. For at informasjonen skal gi en tro gjengivelse er det tre forhold som må oppfylles:

1. Informasjonen er komplett. Med dette menes at informasjonen som rapporteres skal inneholde alt som er nødvendig for at interessentene skal forstå det underliggende forholdet.
2. Nøytral informasjon. Informasjonen som rapporteres skal være nøytral, med dette menes at både positive og negative forhold skal inkluderes i rapporteringen.

3. Feilfri informasjon betyr at selskapet skal forsøke å ha så korrekte opplysninger som mulig (IASB, 2018, s. A26-A27).

Verifiserbar informasjon inndeles i indirekte og direkte verifiserbar informasjon. Indirekte verifiserbarhet går ut på at det skal være mulig å ettergå informasjon gjennom en kontroll, mens direkte verifiserbarhet er noe som kan kontrolleres fysisk eksempelvis antall ansatte. Denne kvalitative egenskapen vil igjen bidra til å øke tro gjengivelseskravet da man får kontrollert ulike forhold ved å verifisere informasjonen som er gitt (IASB, 2018, s. A29-A30).

Sammenlignbarhet baserer seg på to forhold. Det første forholdet baserer seg på at informasjonen kan være sammenlignbar over flere år internt i selskapet ved å benytte gitte prinsipper konsistent over tid. Videre går det andre forholdet ut på at informasjonen bør ha en ekstern konsistens slik at man kan sammenligne på tvers av selskaper (IASB, 2018, s. A29).

Informasjonen må også tydeliggjøres slik at interessentene kan skape en forståelse av fenomenet. Dette gjøres gjennom egenskapen forståelighet (IASB, 2018, s. A30). Det er også viktig at informasjonen som rapporteres er aktuell ved at informasjonen er tidsriktig slik at interessentene får gjennomført relevante vurderinger. I tillegg må selskapet foreta en kost-nytte vurdering ved å vurdere om forholdene som det rapporteres på vil veie opp for interessentenes nytte av det spesifikke fenomenet (IASB, 2018, s. A30-A31).

2.3 Teori knyttet til bærekraft

Det er flere ulike teorier som kan benyttes for å forklare selskapers bærekraftsrapportering. Interessentteorien belyser hvordan selskaper vurderer interessenter, legitimitetsteorien handler om hvordan selskaper skaper aksept fra ulike interessenter, og signalteori handler om å sende ut et signal for å vise kvalitet. Vi vil i følgende delkapittel gjennomgå disse teoriene og vise til hvordan disse kan knyttes til bærekraftsrapportering.

2.3.1 Interessentteori

Interessentteorien handler om at et selskap burde ta i betraktning sine interessenter ettersom de har et sosialt ansvar overfor dem (Mansell, 2013, s. 2). Noen av de mest kjente uttalelsene til interessentteorien kommer fra M. Friedman (2002) og Freeman (1984, sitert i A. Friedman & Miles,

2006). M. Friedman (2002) argumenterte for at det eneste sosiale ansvaret et selskap har er å maksimere profitt, men det må gjøres på en måte som ikke strider imot reglene eller innebærer misligheter. (M. Friedman, 2002, s. 133). I motsetning til M. Friedman (2002) uttalte Freeman (1984, sitert i A. Friedman & Miles, 2006) at en interessent er alle som kan og blir påvirket av selskapet. Freeman viste videre til at selskaper må ta betraktning en ny modell for vurdering av interessenter for å overleve, der han delte inn i en rekke grupper som kan påvirke selskapet (Freeman, 1984, sitert i A. Friedman & Miles, 2006, s. 26-27). Dette tilsvarer vurderinger selskapet må ta etter GRI 103 (2016) og GRI 3 (2021) hvor selskaper må foreta en vurdering av vesentlige interessenter og undersøke temaer som anses viktige for dem.

Det er utviklet mange definisjoner på interessentteorien, hvor fokuset rundt bærekraft har økt. Davis (1973, s. 313) beskrev at et selskap ikke bare skal overholde lovverket, men at de må ta i betraktning sitt sosiale ansvar ovenfor sine interessenter. Videre har Carroll (1979) bidratt til diskusjoner rundt interessenter og bærekraft gjennom sin samfunnsansvarspyramide, beskrevet i delkapittel 2.1.

På bakgrunn av at det finnes mange fortolkninger av interessentteorien inndelte Donaldson og Preston (1995, sitert i A. Friedman & Miles, 2006) begrepet inn i et felles begrep bestående av deskriptiv, instrumental og normativ. Reed (2002, sitert i A. Friedman & Miles, 2006) mente at dette begrepet igjen kunne inndeles i tre definisjoner for å se på ulike aspekter av interessentteorien. Hvor fordelingen viser til hvilke interessenter selskapet må ta i betraktning ved benyttelsen av definisjonene (Reed, 2002, sitert i A. Friedman & Miles, 2006, s. 28-30).

Deskriptive (positive) interessenter handler om de interessentene som enten blir påvirket av eller påvirker selskapet. Instrumentale (strategiske) interessenter viser til hvem som kan påvirke selskapet til å oppnå deres mål. Normative interessenter er de som har visse rettigheter ovenfor selskapet. (Reed, 2002, sitert i A. Friedman & Miles, 2006, s. 28-30).

Donaldson & Preston (1995, sitert i A. Friedman & Miles, 2006) mente at teoriens kjerne er det normative, som er hva selskapet bør gjøre ut fra hva som er rett. (Donaldson & Preston, 1995 sitert i A. Friedman & Miles, 2006, s.28-30). Dersom man ser den tredelte inndelingen til Donaldson og Preston (1995, sitert i A. Friedman & Miles, 2006) med det normative som kjernen og det deskriptive som ytterste lag i sammenheng med Reed (2002, sitert i A. Friedman & Miles, 2006) sin tredeling av interessentteori, er de normative interessentene de som har rettigheter over selskapet. Videre har vi de instrumentale interessentene, som er de interessentene som påvirker selskapet i å oppnå deres mål. Det ytterste lager er det deskriptive interessentene som selskapet enten blir påvirket av eller som selskapet påvirker.

Selskapers påvirkning på miljø, sosiale og økonomiske forhold påvirker en rekke interessenter som også medfører at selskapet må ta i betraktning et bredere omfang av interessenter ved bærekraftsrapportering. Sett opp mot Reed sin inndeling er dette de deskriptive interessentene i motsetning til finansregnskapet der man har mer fokus på de instrumentale interessentene.

Gjennomgangen av litteraturen viser til at det er mange måter å beskrive interessentteorien på og hvilke interessenter som må tas i betraktning. En oppstilling av eksempler på interessenter som påvirker selskapet er vist i figur 2.3 nedenfor.

Lokalsamfunn	Konkurrenter	Miljøorganisasjoner	Media
Kunder	Selskapet		Kreditorer
Leverandører			Investorer
Ansatte			Myndigheter
Aksjonærer	Aktivister	Fagforeninger	Urbefolkning

Figur 2.3 Eksempler på interessenter som selskaper må ta i betraktning

2.3.2 Legitimitetsteori

Det er flere ulike definisjoner på legitimitet, hvor en av de går ut på at et selskap blir akseptert som «desirable, proper, or appropriate within some socially constructed system of norms, values, beliefs, and definitions.» (Suchman, 1995, s.574). Legitimitet baserer seg derfor på hvordan selskaper blir akseptert. Selskapene trenger legitimitet for å overleve, som er i likhet med interessentteorien hvor Freeman (1984, sitert i A. Friedman & Miles, 2006) viste til at man skulle ta i betraktning sine interessenter for å overleve. Suchman (1995) inndeler legitimitet inn i tre organisatoriske legitimiteter: pragmatisk, kognitiv og moralsk. Fallan & Fallan (2017) inndelte i tillegg til Suchman (1995) sin inndeling, legitimitet inn i regulatorisk legitimitetsrisiko basert på tidligere forskning.

Suchman (1995) beskriver pragmatisk legitimitet som egeninteresse mellom organisasjonens nærmeste interessenter. Det kan være direkte interessenter og det kan være et bredere bytteforhold. Dette innebærer at virksomhetens handlinger påvirker interessentene og interessentene kan akseptere selskapet for deres handlinger. Dersom handlingene strider imot interessentenes trivsel og

egeninteresse vill selskapet miste sin legitimitet. Knyttet til bærekraftsrapportering betyr dette at interessentene stiller selskapene til ansvar for deres rapportering. Dersom interessentene mener at selskapet rapporterer godt på hvordan de arbeider med miljø, sosiale og økonomiske forhold og kan benytte rapporteringen som beslutningsgrunnlag vil det være et godt bytteforhold, da begge parter får noe positivt ut av rapporteringen ut fra sin egeninteresse. Selskapet har i slike tilfellet oppnådd pragmatisk legitimitet.

Med kognitiv legitimitet menes det at en handling/forhold/produkt/tjeneste blir akseptert eller ansett som uunngåelig basert på at det er tatt for gitt av samfunnet (Suchman, 1995, s.582). Det vil si at forholdet kan være så normalt at samfunnet forventer at det skal være slik. For bærekraftsrapportering vil dette bety at dersom de fleste selskaper rapporterer på bærekraft, er dette tatt for gitt og forventningen er derfor at alle selskaper rapporterer på dette.

Videre beskriver Suchman (1995) moralsk legitimitet som hva som er det rette å gjøre, og ikke hva som nødvendigvis er til fordel for virksomheten. Denne formen for legitimitet er vanskelig å oppnå da selskapene ofte har en strategisk plan, hvor den spesifikke handlingen kan være et falskt symbol. I slike tilfeller vil selskapet være manipulerende og skjule sine handlinger bak moralsk legitimitet. Dersom dette trekkes mot bærekraftsrapportering vil selskapet rapportere fordi de mener det er riktig å vise til hvordan de påvirker økonomiske, sosiale og miljømessige forhold, og ikke gjøre dette basert på egeninteresse. I slike tilfeller oppnår man moralsk legitimitet.

Aldrich & Fiol (1994) har inndelt i to former for legitimitet: kognitiv og sosiopolitisk. Førstnevnte inngår også i Suchman (1995) sin inndeling av legitimitet, mens sistnevnte har flere likhetstrekk med Suchman (1995) sin moralske legitimitet. Aldrich & Fiol (1994) begrunner sosiopolitisk legitimitet med at interessenter som samfunnet og myndigheter aksepterer selskapet basert på normer og regler. Dette skiller seg fra Suchman (1995) ved at legitimitet også påvirkes av lover og regler som myndighetene setter. Basert på dette vil det i likhet med Fallan & Fallan (2017) være relevant å inndele i regulatorisk legitimitet. Sett fra et bærekraftsperspektiv er GRI rammeverket ikke lovpålagt og det er derfor ingen regulatoriske lover og regler som må overholdes, men det er flere krav tilknyttet bærekraft som må overholdes etter regnskapslovens regler. Selskaper sikrer regulatorisk legitimitet ved å overholde lover og regler i regnskapsloven.

Lindblom (2010) har også utviklet et sentralt bidrag for selskapers legitimitetsstrategier for bærekraftsrapportering, der hun skisserte fire legitimitetsstrategier som selskaper kan benytte gjennom ulike senarioer. Disse senarioene viser til måter selskapet skaper legitimitet gjennom ulike strategier i sin bærekraftsrapportering.

I strategi 1 foretar selskapet endring basert på hva samfunnet forventer at de burde gjøre. I dette scenarioet kan et selskap legge opp sine mål ut fra samfunnets forventning, eksempelvis redusere utslipp og vise til denne strategien i rapporteringen (Lindblom, 2010).

Strategi 2 går ut på at selskapet ikke foretar endringer ut fra hva samfunnet forventer, men viser til det faktiske bildet ettersom selskapet mener at det ikke foreligger behov for endringer. Her rapporterer selskapet ved å belære om de faktiske forholdene. Eksempelvis at bransjen selskapet opererer i har mye utslipp, men at selskapet har mindre utslipp enn bransjen generelt (Lindblom, 2010).

I de to overnevnte strategiene arbeider man i henhold til samfunnets forventninger, og rapporter av høy kvalitet.

Strategi 3 handler om at selskapet er klar over samfunnets forventninger, men ønsker ikke å endre sine mål mot forventningen. Her vises det ofte til positive aspekter for å øke selskapets status. Dette er en mer manipulerende form for rapportering da selskapet eksempelvis kan ha høye utslipp, men viser til at de støtter miljøet ved å donere penger til organisasjoner som jobber for reduserte utslipp (Lindblom, 2010).

I den siste strategien vil selskapet ikke foreta endringer ut fra samfunnets forventning, men heller prøve å endre forventningen til samfunnet. Informasjonen som selskapet rapporterer er i dette tilfellet ikke nøytral. Eksempelvis kan selskapet rapportere på at de tidligere har prøvd å redusere sine utslipp, men at det basert på kost-nytte ikke har mulighet til å redusere utslippene ytterligere, og at de ønsker å prioritere andre forhold som de anser mer viktige (Lindblom, 2010).

I de to sistnevnte strategiene er rapporteringskvaliteten lavere da selskapet i større grad handler opportunistisk og skaper en ubalansert og villedende fremstilling av forholdene.

2.3.3 Kritikk av interessent- og legitimitetsteori

Da det finnes mange definisjoner på både interessent- og legitimitetsteorien er det også flere studier som har kritisert teoriene. Lépineux (2005) kritiserte interessentteorien for at klassifiseringen av interessentene er vag, eksempelvis interessentgrupper slik som «samfunnet» hvor mange ulike aktører inngår og avveining mellom dem er problematisk. Lépineux (2005) kritiserte også teorien for å ikke ta hensyn til motstridende interesser hos interessentene. Videre har Key (1999) kritisert interessentteorien for at den mangler teoretisk innhold og at teorien har en utilstrekkelig forklaring knyttet til sammenhengen mellom selskapet og interessentene. Hun viser også til problematikken

ved at en interessent kan ha flere roller ved å både være en intern interessent og ekstern interessent og at Freeman ikke forklarer forholdet og kompleksiteten mellom interessentene. På bakgrunn av teoriens mangler mener hun også at teorien reelt sett ikke er en teori. Deegan (2019) har videre kritisert legitimitetsteorien for at teorien tar utgangspunkt i at alle ledere handler etter egeninteresse, og derfor vil gjennomføre strategier i organisasjonen for å ivareta legitimiteten. Andre svakheter Deegan (2019) fremhever er at teorien ser på samfunnet som helhet og ikke tar i betraktning at det kan være forskjellige meninger i samfunnet.

2.3.4 Signalteori

Signalteorien handler i hovedsak om hvordan en signalgiver (selskapet) kan signalisere kvalitet til sine utenforstående (interessenter), og på denne måten redusere informasjonsasymmetri. Interessenter er ikke klar over alle kvalitetene selskapet har og på bakgrunn av dette kan det foreligge informasjonsasymmetri. Selskapene kan derfor ønske å sende ut et signal om kvalitet til sine interessenter (Stiglitz, 2000). I denne sammenheng vil selskapene kunne sende ut signal i form av bærekraftsrapporten til interessentene og på denne måten fremheve kvalitet, men for å signalisere kvalitet må signalet være effektivt.

For at signalet skal være effektivt viser Connelly et al. (2011) til to avgjørende faktorer, signalets kostnad og om signalet er observerbart. Dette innebærer for det første at signalgiver må sende ut et signal som kan fanges opp av interessentene. Her vil signalet også bli påvirket av mottaker ved at ulike mottakere har ulike karakteristikk og kan tolke signalet ulikt. Signalgiver må derfor vurdere hvilken informasjon som de ønsker å signalisere, og kommunisere dette på en måte som er forståelig for interessentene. For det andre innebærer et signal av høy kvalitet også ofte en høy kostnad. For at signalet skal være effektivt må nytten av det observerbare signalet overgå kostnadene det krever. For at nytten av signalet skal være høyere enn kostnadene må mottaker av signalet foreta handlinger som de ikke ville gjort dersom signalet ikke var sendt ut (Connelly et al., 2011). Selskaper kan også ha et ønske om å signalisere kvalitet, men ikke innehar kvaliteten som de signaliserer til mottaker og gir derfor et falskt signal. Dette kan medføre at interessentene observerer en annen kvalitet enn det selskapet egentlig innehar (Connelly et al., 2011).

Bærekraftsrapportering må være informasjon som interessentene vil ha nytte av, hvor interessenter kan ha nytte av informasjonen i form av kontrollformålet og eller resursallokeringsformålet. Når informasjonen er nyttig, vil informasjonen også kunne gi mottaker av signalet informasjon om den underliggende og uobserverbare kvaliteten. Tidligere forskning har kommet frem til at kvalitet i

bærekraftsrapportering er et viktig signal for å oppnå legitimitet hos interessentene (Ching & Gerab, 2017). Friske et al. (2023) fremhever at bærekraftsrapportering er et kostbart signal, men selskapene vil over tid få en verdi av en slik form for rapportering.

2.4 GRI

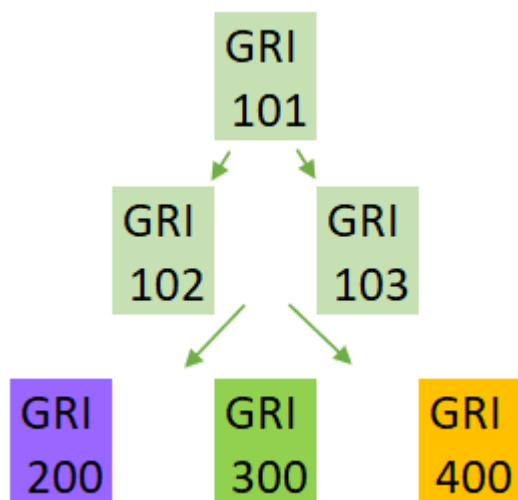
GRI er et globalt rammeverk for bærekraftsrapportering, hvor formålet er å skape åpenhet rundt selskapers miljøavtrykk slik at de kan ta ansvar for sine handlinger samt skape et felles rapporteringsspråk for selskapene (Ellefsen, 2019; GRI, u.å.-b). GRI fokuserer hovedsakelig på hvordan virksomheter påvirker miljø og samfunn og fokuserer mindre på rapportering som vedrører hvordan miljøet og samfunnet påvirker foretaket.

GRI ble grunnlagt i 1997 hvor den første standarden allerede ble utgitt i 2000, og har siden det vært i stor utvikling (GRI, u.å.-b). Standardene er fortsatt i utvikling og i 2021 kom det en stor oppdatering på de universelle standardene i tillegg til at standardsetterne har pågående arbeid med å utvikle sektorstandarder (GRI, u.å.-b). De øvrige temaspesifikke seriene er ikke endret som følge av endring i de universelle standardene. Den oppdaterte versjonen for de universelle standardene vil gjelde fra og med 1. januar 2023 (GRI, u.å.-c). Selskapene har også mulighet til å ta i bruk de nye standardene allerede for regnskapsåret 2021. Bærekraftsrapporteringene vi skal analysere følger dermed tidligere universelle standarder fra 2016 eller nye standarder for 2021.

2.4.1 Oppbygging av GRI rammeverket

GRI består av et sett med standarder og er gruppert hierarkisk som vist i figur 2.4 nedenfor. Først kommer de universelle standardene som omhandler rapporteringsprinsipper (GRI 101), generelle rapporteringselementer (GRI 102) og definering av vesentlige forhold (GRI 103). GRI 101 viser til hvordan selskapet skal følge de påfølgende GRI standardene, der virksomheter først skal gjennomgå GRI 102 og GRI 103. Etter de universelle standardene er gjennomgått skal virksomhetene rapportere på relevante temaspesifikke serier. Seriene er delt inn i økonomi (200 serien), miljø (300 serien) og sosiale forhold (400 serien). Hver av temaseriene har flere understandarder, eksempelvis har 300 serien 8 understandarder (GRI 301 til GRI 308). I hver standard er det flere «disclosures» som viser til ulike forhold som selskap skal rapportere på, hvor blant annet GRI 301 har tre disclosures (301-1 til 301-3). I tillegg er det ofte anbefalinger til hva

selskapene kan ha med for å forbedre rapporteringen og veiledninger for hvordan selskapet skal oppfylle kravene i disclosuren (GSSB, 2016a; GSSB, 2016b; GSSB, 2016c).

Figur 2.4 Oppbygging av GRI rammeverket (GSSB, 2016a)

GRI 101 beskriver hvilke krav som selskapene må følge for å si at de rapporterer i henhold til GRI standardene. Her skiller standarden mellom å rapportere etter «core option» eller «comprehensive option». Etter «comprehensive option» må selskapet rapportere på alle disclosures i GRI 102 i tillegg til å rapportere på flere av de temaspesifikke standardene. Selskaper som rapporterer etter «core option» må kun rapportere på deler av GRI 102, samt rapportere på minst én disclosure i en temaspesifikk standard som er satt som vesentlig. Eksempelvis dersom et selskap har listet opp vesentlige temaer innenfor miljømessige og økonomiske, men ikke sosiale forhold, må de rapportere på minst en disclosure i 200 og 300 serien. Det er også mulig å referere til GRI rammeverket som innebærer at selskapet rapporterer på forholdene de selv ønsker. På bakgrunn av dette oppfylder selskapet ikke kravene for å hevde at de rapporterer etter GRI. I tillegg beskriver GRI 101 hvordan selskapet skal rapportere dersom selskapet utelater pliktige krav. GRI tillater utelatelser dersom forholdet ikke er aktuelt for virksomheten, det går ut over konfidensialitet, juridisk forbud eller dersom virksomheten ikke har informasjonen tilgjengelig. GRI 101 inneholder også 10 rapporteringsprinsipper for rapportering i henhold til GRI som blir nærmere gjennomgått i delkapittel 2.4.3 (GSSB, 2016a).

GRI 102 inneholder generelle rapporteringselementer. Her skal det rapporterende selskap informere om organisasjonsprofil, strategi, etikk og integritet, virksomhetsstyringen, interessentengasjement og rapporteringspraksis. Sistnevnte tar blant annet opp hvordan virksomheten skal gjennomgå prosessen som blir fulgt for å identifisere vesentlige forhold. GRI 102 viser også til at selskapet må

ha en GRI indeks som skal vise til hvilke disclosures som selskapet har rapportert på (GSSB, 2016b).

GRI 103 omhandler hvordan ledelsen tilnærmer seg de vesentlige forholdene virksomheten har. Her skal ledelsen redegjøre for hvert enkelt vesentlig forhold som er avdekket. Dette innebærer forklaring på hvorfor det er et vesentlig forhold, hva slags påvirkning forholdet har, hvordan ledelsen håndterer forholdet og hvordan virksomheten evaluerer ledelsens håndtering av forholdet (GSSB, 2016c).

For hvert av de vesentlige forholdene kan selskapet benytte en relevant temaspesifikk standard for å utdype forholdet ytterligere. Den temaspesifikke serien for økonomi (200) handler om økonomiske forhold som påvirker interessenter og økonomiske forhold som påvirker lokale, nasjonale og globale nivåer. Videre omhandler miljø (300) organisasjonens påvirkning på klima. Dette inkluderer organisasjonens påvirkning på land, luft, vann og økosystemer. Den siste temaspesifikke serien, sosiale forhold (400) handler blant annet om hvordan virksomheten påvirker sine ansatte ved pensjonsordninger, sikkerhet og utdanning. Sosiale forhold inneholder også forhold som diskriminering, menneskerettigheter og barnearbeid (GSSB, 2021). Se tabell 2.2 for oversikt over antall standarder per temaspesifikk serie.

Temaspesifikk serie	Antall standarder
Økonomi	7
Miljø	8
Sosiale forhold	19

Tabell 2.2 Oversikt over antall standarder i GRI sine temastandarder (GSSB, 2016d; GSSB, 2016f; GSSB, 2016g; GSSB, 2021)

2.4.2 Endringer i universelle standarder

Som følge av nye universelle standarder fra 2021 er det flere endringer. Tidligere kunne selskapet velge å rapportere etter «core» eller «comprehensive option», men i de nye standardene må selskapene rapportere i samsvar med GRI. De mest vesentlige endringene ved å rapportere i samsvar med GRI (2021) er at selskapet må rapportere på flere disclosures enn tidligere (GSSB, 2016a; GSSB, 2021).

Videre viser de nye universelle standardene til at selskaper skal rapportere på alle vesentlige forhold vedrørende økonomi, miljø, sosiale forhold og menneskerettigheter. GRI øker dermed fokuset på menneskerettigheter i de oppdaterte standardene. En annen vesentlig endring er at begrepet vesentlighet hovedsakelig gjennomgås i GRI 3 hvor denne informasjonen tidligere ble gjennomgått i 102 serien under temaet interessentengasjement og 103 serien. GRI 3 gir også mer veiledning til hvordan virksomheter kan avdekke materielle forhold, der de har en trinnvis veiledning for å avdekke og bestemme virksomhetens vesentlige forhold (GSSB, 2016a; GSSB, 2021).

2.4.3 Rapporteringsprinsipper i GRI

GRI har definert 10 prinsipper for rapportering, der det er fire prinsipper for innhold og seks prinsipper for kvalitet, vist i tabell 2.3 nedenfor.

Rapporteringsprinsipper for innhold	Rapporteringsprinsipp for kvalitet
Inkludering av interessenter	Nøyaktighet
Bærekraftig kontekst	Balansert
Vesentlighet	Klarhet
Fullstendighet	Sammenlignbarhet
	Pålitelighet
	Aktualitet

Tabell 2.3 Oversikt over rapporteringsprinsipper i GRI (GSSB, 2016a)

De fleste av GRI sine prinsipper tilsvare IASB (2018). De to rammeverkene har definert prinsippene noe ulikt, men de går ut på mye av det samme med unntak av prinsippene inkludering av interessenter og bærekraftig kontekst som ikke er med i IASB (2018). Inkludering av interessenter handler om at virksomheten skal identifisere sine interessenter og ta hensyn til interessentenes forventinger ved vurdering av vesentlige forhold. Interessenter er brukerne som forventes å bli betydelig påvirket av selskapets aktiviteter, produkter eller tjenester. Mens bærekraftig kontekst viser til selskapets påvirkning på miljø, sosiale og økonomiske forhold skal kunne presenteres i en større kontekst. Med dette menes at påvirkningen må vises på eksempelvis sektor- eller globalt nivå. I tillegg fordeler GRI vesentlighet på to dimensjoner, hvor den første

dimensjonen innebærer selskapets påvirkning på økonomi, sosiale forhold og miljø og den andre dimensjonen handler om hvordan selskapet påvirker sine interessenter (GSSB, 2016a).

2.5 TCFD

TCFD er et rammeverk som fokuserer på at virksomheter skal rapportere på hvordan miljøet påvirker foretaket. Rammeverket baserer seg på fire hovedtemaer for rapportering, henholdsvis styring, strategi, risikostyring, mål og metoder (TCFD, u.å.). Det første temaet, styring, innebærer at selskapet skal rapportere på styrets involvering og deres rolle i klimarelaterte muligheter og trusler. Det andre temaet, strategi, går ut på at selskapet må rapportere på hvordan klimarelaterte muligheter og risikoer påvirker deres strategi. Risikostyring innebærer at selskapet skal indentifiserte risikoer og sette opp muligheter for å håndtere dette. I tillegg skal selskapet gi informasjon om mål og metoder hvor selskapet skal gi informasjon om ulike parametere og nøkkeltall (TCFD, 2017).

Når selskapet skal sette opp sin fordeling av klimarelaterte risikoer og muligheter, inndeler TCFD standarden inn i overgangsrisiko og fysisk risiko. Overgangsrisiko går ut på endring i samfunnet som følge nye lover og regler, teknologi og endring i markedet. Disse endringene kan føre til økonomiske tap for selskapet og tap av omdømme. Fysisk risiko knytter seg til to former for risiko, risiko som følge av en hendelse og risiko som følge av langsiktig skifte. De klimarelaterte mulighetene handler om at det oppstår muligheter ved endring i markedet, hvor TCFD har listet opp mulighetsområder som blant annet ressurseffektivitet, energikilde, nye produkter og tjenester, nye markeder (TCFD, 2017).

For å undersøke fremtidige klimarelaterte risikoer og muligheter anbefaler TCFD at selskapene utarbeider en scenarioanalyse. Denne analysen tar utgangspunkt i ulike muligheter og trusler, og hvordan dette påvirker selskapet dersom de inntreffer (TCFD, 2017). Rammeverket bidrar til økt fokus på selskapers klimarelatert muligheter og trusler og gir i tillegg brukernyttig informasjon til interessentene, særlig for ressursallokeringsformålet.

2.6 ESRS

ESRS blir pliktige standarder for bærekraftsrapportering i EU. I 2020 fikk EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group) i oppdrag av EU å undersøke mulighetene for en europeisk

bærekraftstandard. Resultatene av undersøkelsen ble levert i 2021, der EFRAG anbefalte at deres oppdrag skulle utvides til å utvikle en slik standard. Det ble i den forbindelse opprettet et nytt direktiv for bærekraftsrapportering, CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive). Direktivet skal utfylles av standardene som EFRAG utarbeider (Finansdepartementet, 2022). CSRD ble vedtatt av EU i november 2022 og første utkast til standardene ESRS ble sendt over til EU kommisjonen. Standardene skal vedtas innen juni 2023 (Birkelund, 2023).

CSRD direktivet vil tre i kraft i EU fra januar 2023 og får anvendelse for regnskapsåret 2024 (Birkelund, 2023). Det vil være en trinnvis implementering av CSRD rammeverket hvor det i første omgang vil være gjeldende for de største foretakene som er notert på børs (PwC, 2022). I tillegg vil selskapene være pliktig til å ha attestasjon på rapporteringen, hvor det i begynnelsen kan gis attestasjon med moderat sikkerhet, men på sikt skal rapportene attesteres med betryggende sikkerhet (PwC, 2022). Ved revisorforeningens gjennomgang av standardene påpeker de at kravene er omfattende, hvor selskapene må benytte mye tid for å kunne rapportere for regnskapsåret 2024 (Revisorforeningen, 2022).

Standardene ble utviklet med grunnlag i behov for en standardisering av bærekraftsrapportering. En pliktig standard vil medføre at selskapene ikke lenger kan velge hva de skal rapportere på og standardisering av krav vil være med på å øke kvaliteten og relevansen til rapporteringen. Rammeverket bygger på tidligere kjente rammeverk for bærekraftsrapportering som GRI, TCFD, CDP, SASB og GHG (PwC, u.å.-b). Selskaper som allerede rapporterer i samsvar med en eller flere av disse rammeverkene vil mest sannsynlig ha et fortrinn ved implementering av ESRS standardene.

Standardene består av to generelle standarder, ESRS 1 og 2, samt 10 standarder som inneholder rapporteringskrav for temaene miljø, sosiale forhold og virksomhetsstyring. Standarden bygger på tre byggeklosser, strategi, implementering og måling av fremdrift. Dette er i likhet med TCFD rammeverket, med unntak av at de også har risikostyring som et grunnleggende element. ESRS standarden bygger også på dobbelt vesentlighet, som viser til at selskapene både skal fokusere på hvordan klima og sosiale forhold påvirker dem samt hvordan selskapet påvirker klima og sosiale forhold (PwC, u.å.-b). Ved å rapportere etter GRI vil selskapene allerede ha startet på prosessen for å identifisere dobbelt vesentlig da man har vurdert interessentens behov og hva som anses vesentlig dem.

Med strategi menes at selskapene først og fremst må ha en strategi som er i samsvar med overgangen til å drive mer bærekraftig, dette innebærer også at selskapet må være klar over og ta hensyn til ulike klimarelaterte muligheter og risikoer som kan påvirke deres strategi.

Implementering går ut på at foretaket må opplyse om målene foretaket har satt seg for å redusere klimapåvirkning og på denne måten må oppgi hva som situasjonen er i dag, samt hvordan de skal nå sine mål. Den siste byggeklossen, måling av fremdrift går hovedsakelig ut på at selskapet skal rapportere på ulike nøkkeltall (PwC, u.å.-b).

2.7 Attestasjon

Attestasjon innebærer at en uavhengig part kontrollerer at ledelsens påstander er korrekt. Dette bidrar med å redusere asymmetrien mellom selskapets ledelse og selskapets interessenter, og øker kvaliteten på de kvalitative egenskapene for brukernyttig informasjon som blant annet relabilitet og tro gjengivelse.

Det er i dag mulig å få attestasjon av bærekraftsrapporteringen etter blant annet ISAE 3000, og AA1000, men det er ikke pliktig etter norsk rett. For regnskapsåret 2020 var det 26 selskaper på Oslo Børs som hadde fått sin bærekraftsrapport attestert, dette tilsvarer 40% av selskapene på Oslo Børs. Av disse var det 81% som hadde fått sin attestasjon etter ISAE 3000 (Revisjon & Regnskap, 2022). Dette knytter seg til at attestasjon ofte utføres av revisjonsselskapene som har som praksis å benytte ISAE 3000 (Fallan, 2020a, s. 285).

Ved attestasjon etter ISAE 3000 og AA1000 kan selskapet selv velge om de ønsker betryggende/lav sikkerhet eller moderat/høy sikkerhet. De har også mulighet til å velge attestasjon på kun deler av rapporteringen. En forskjell mellom standardene er blant annet at AA100 i motsetning til ISAE 3000 har større fokus på interessenter, og at attestasjonsberetningen gir mer informasjon om forhold som er avdekket og områder for forbedring (AccountAbility, 2020; Fallan, 2020a, s. 286; IAASB, 2013). Attestasjonsberetningen i ISAE 3000 gir kun uttrykk for en endelig konklusjon på arbeidet. Ved en attestasjon etter betryggende sikkerhet konkluderer den uavhengige parten med en positiv konklusjon ved å konkludere med at det i det alt vesentlige er korrekt i henhold til gitte kriterier. Ved moderat sikkerhet av attestasjon vil den uavhengige parten konkludere med at det ikke er avdekket forhold som indikerer at informasjonen inneholder vesentlige feil, og vil derfor utforme konklusjonen negativt (Fallan, 2020a, s. 286; IAASB, 2013).

Tidligere studier viser til at attestasjon både kan øke påliteligheten, troverdigheten og verdien til selskapet (Braam et al. 2016; Hodge et al. 2009; Jadoon et al., 2021; Pflugrath et al. 2011).

Finanstilsynet presiserer også at attestasjon kan være med på å redusere risikoen for feil og øke tillitten til interessentene (Finanstilsynet, 2020, s.12). Tidligere litteratur viser videre til mangler i

attestasjonsstandardene, hvor standardene blir kritisert på basis av at de må være mer spesifikke og tilpasset attestasjon for bærekraftsrapportering (Boiral & Heras-Saizarbitoria, 2020).

2.8 Bransjer

Da bransjer har forskjellige miljøavtrykk og bærekraftige problemstillinger, er det viktig å danne seg en forståelse av hovedtrekk ved bransjen for å kunne foreta en vurdering av selskapets bærekraftsrapportering. I delkapitlene nedenfor blir de utvalgte bransjenes problemstillinger innenfor sosiale, miljømessige og økonomiske forhold beskrevet.

2.8.1 Industriell transport

Shipping og transport er en næring med stort utslipp av klimagasser og en omstilling til nullutslipp vil være krevende (Finansforbundet & PwC, u.å., s. 46). Norge er ifølge Norges Rederiforbund (2021) den fjerde største skipsfartsnasjonen, og på basis av dette kan de norske selskapene være en stor bidragsyter til omstilling i bransjen. For å få til denne omstillingen kreves det at bransjen tar grep og er avhengig av nye innovative løsninger som kan tas i bruk.

Transport sektoren står i dag for 33% av utslippene i Norge (Miljødirektoratet, 2022b). EU har kommet med nye mål for tungfartøy, hvor det allerede skal være en reduksjon på 45% innen 2030 og 90% fra 2040. For at målet skal oppnås må utslipp fra transportsektoren ned (Samferdselsdepartementet, 2023). På bakgrunn av en strengere miljøpolitikk med nasjonalt utslippsmål må selskapene ta grep for å kunne holde sin posisjon i markedet. En undersøkelse gjort av Amnesty International (2020) viste at næringen tilhørende industriell transport var en av de to bransjene med høyest risiko for brudd på menneskerettigheter. Undersøkelsen viste også at denne risikoen har økt siden 2017. Tross den høye risikoen, oppga 73% av selskapene i bransjen at de ikke opplevde stor risiko tilknyttet brudd på menneskerettigheter.

Ifølge Finansavisen har Wilhelmsen Ships Service «bistått med å importere flybensin som kan være benyttet til militære formål i Myanmar» (Segrov, 2022). Dette viser til at bransjen ikke bare kan ha brudd på menneskerettigheter internt i selskapet, men også til sine kunder. Dette er derfor en bransje som må vise stor aktsomhet til hvem de transporterer varer for og må foreta grundige risikovurderinger for sin håndtering av menneskerettigheter.

2.8.2 Oppdrett

På grunn av Norges klima og den lange kystlinjen er forholdene for å kunne drive oppdrett av fisk gode. Det har vært en stor vekst i bransjen som har medført at dette er en av Norges største næringer, og det er den nest største eksportnæringen i Norge (Nærings- og fiskeridepartementet, 2021a). Det er ikke bare en stor eksportnæring i Norge, men globalt står også Norge sterkt når det gjelder eksport av atlantisk laks og regnbueørret (Nærings- og fiskeridepartementet, 2021b). På bakgrunn av størrelsen i næringen, er det også muligheter for at norske selskaper kan bidra til mer bærekraftig mat globalt. Oppdrettsnæringen er også en bransje som er sterkt påvirket av klimaet rundt seg og klimaendringer kan få store konsekvenser (Bjartnes et al., 2019). Dette er også en bransje som har satt store miljømessige fotavtrykk, og regjeringen har derfor innført et trafikklyssystem som styrer produksjonsmengden i ulike områder, med det formål å få en mer bærekraftig vekst (Nærings- og fiskeridepartementet, 2022a).

Videre har regjeringen nylig innført grunnrenteskatt for havbruk, med virkning fra 1. januar 2023. Bakgrunnen for dette er at oppdrettsnæringen benytter felles naturressurser som skal kunne komme fellesskapet til gode (Finansdepartementet, 2023). Dette medfører påvirkninger på oppdrettsselskapers økonomiske stilling ettersom skattekostnaden øker med 35%. I tillegg har arbeidsulykker i oppdrettsnæringen økt de siste årene (Vatlestad, 2022). Dette viser til at bransjen i den sosiale dimensjonen må arbeide med de ansattes sikkerhet.

2.8.3 Olje, gass og kul

Olje er den næringen som har tilført mest inntekter og verdiskapning til Norge, men det er også den næringen som er den nest største kilden til klimagasser i Norge (Miljødirektoratet 2022a.; Olje- og energidepartementet, 2021). Det er flere petroleumsvirksomheter som opererer på norsk sokkel der myndighetene legger til grunn for konkurranse og mangfoldig drift med bakgrunn av det ikke skal være markedsmonopol i bransjen (Olje- og energidepartementet, 2021).

Olje og gass produksjon gir store utslipp både til luft, vann og havbunn, hvor CO₂ utslippene var på ca. 11 millioner tonn i 2021. Olje og gass produksjon påvirker også det biologiske mangfoldet rundt plattformene på grunn av boring i havbunnen, leting og eventuelt oljesøl (Jakobsson & Pedersen, 2020). Det er også risiko knyttet til akutt forurensing i form av store oljeutslipp. Med bakgrunn i store utslipp har myndighetene satt flere mål for næringen i form av lover og forskrifter som regulerer hvordan petroleumsvirksomhetene kan operere. Miljødirektoratet setter også rammer for

hvor mye utslipp Norge kan ha gjennom næringen (Miljødirektoratet, 2022a). Videre har bransjen petroleumsskatt som følge av deres utnyttelse av norske miljøressurser (Finansdepartementet, 2022). Dette er med på å bidra til å påvirke den økonomiske dimensjonen til bransjen.

Videre har Amnesty International (2020) gjennom sin undersøkelse sett at 50% av selskapene i olje og gass industrien ikke har kontroll på sine leverandørkjeder eller om det har oppstått brudd på menneskerettigheter. Dette tyder på at bransjen må øke graden av kontroll og overvåking for å ivareta sitt sosiale ansvar. Videre har Engen et al. (2017) gjennom sin undersøkelse om sikkerhet i petroleumsvirksomheter presisert at bransjen har en høy risiko knyttet til ansattes helse og sikkerhet, og det er vesentlig at selskapene jobber med å identifisere og forstå risikoen for å forebygge ulykker.

2.8.4 Software

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2020) viser til at teknologiutvikling vil være nødvendig for at vi skal nå bærekraftsmålene. Software bransjen har mulighet til å bidra med forbedret infrastruktur, innovasjon, utdanning og økonomisk vekst (Løvstad et al., 2019). Samtidig som teknologi kan være med på å finne nye og bedre løsninger kan bransjen se ut til å ta en annen vei, hvor bransjen etterlater et større og større klimaavtrykk, og kan ende opp med å utgjøre opp til 20% av verdens energiforbruk i 2030 (Schjølberg, 2020). Dette knytter seg til at mer og mer blir digitalisert, og bransjen er i rask vekst. Med bakgrunn i dette er det også viktig at software bransjen har bærekraft i fokus.

Software bransjen står også ovenfor viktige temaer som datasikkerhet og personvern ettersom det blir lagret mer data fra brukere og omverden (IKT Norge, 2020). Hackere finner stadig nye måter å komme seg gjennom sikkerhetsmuren og det er derfor viktig at selskapene har tilstrekkelig kontroll og overvåking for å ivareta brukernes personvern.

I en undersøkelse av bærekraft gjennomført av IKT Norge (2020) kom de frem til at 92% av selskapene i IT bransjen mente datasikkerhet, personvern og cybersikkerhet er viktige temaer å inkludere i rapportene de kommende årene. Undersøkelsen viste videre at selv om selskapene i bransjen mente det var viktig å rapportere på disse forholdene, var det likevel flere IT selskaper som ikke rapporterte på forholdene. Dersom selskapene ikke er klare til å ivareta interessentenes behov kan det føre til at selskapene som ikke rapporterer på forholdene taper anbudsprosessene og kan få mindre tilgang til kapital (IKT Norge, 2020).

3 Metode

3.1 Metodisk tilnærming

Metode handler om hvordan studien gjennomføres, der det skilles mellom to metodiske tilnærminger, kvantitativ og kvalitativ metode (Bell et al, 2019, s.35). Det er oppgavens forskningsspørsmål som bestemmer hvilken metode som skal benyttes. Kvalitativ metode har en induktiv tilnærming, hvor analysen bygger på en konstruktivisme og interpretivisme i form av å bygge forståelse for et fenomen gjennom intervjuer, tekster og bilder (Bell et al., 2011, s.27; Johannessen et al., 2020, s.51). Med en kvantitativ tilnærming menes en analyse som måler data i form av tall for å se sammenhenger mellom tallmaterialer som skal undersøkes (Bell et al, 2019, s.163). I en kvantitativ analyse kan det utformes deduktive hypoteser fra teorien som blir testet (Bell et al, 2019, s.164). Videre kjennetegnes kvantitativ analyse ved at det bygger på positivisme og objektivitet.

Våre forskningsspørsmål i denne oppgaven går ut på å undersøke graden av oppfyllelse av GRI rammeverket for et utvalg bærekraftsrapporter i fire ulike bransjer. På bakgrunn av dette trekker denne oppgaven i retning av en kvantitativ tilnærming, ved at vi analyserer graden av oppfyllelse der analysen ender opp i kvantifiserbare tall. Standarden vi benytter for å måle graden av oppfyllelse er et eksisterende rammeverk som har spesifikke indikatorer slik at det blir mindre tolkninger. Videre vil vi kontrollere hvordan ulike uavhengige variabler påvirker rapporteringen. Dette gjøres gjennom korrelasjons- og regresjonsanalyse for å undersøke sammenhengen mellom variabler for bærekraftsrapporteringen i 2021. Denne studien har derfor en deduktiv tilnærming da vi tar utgangspunkt i tidligere forskning ved utvikling av hypotesene, og gjennom analysene vil teste teoriene (Johannessen et al., 2020, s.255, 311 og 333).

Forskningsdesign kan beskrives ved hvordan data innsamles og under hvilke tidsperioder studien foregår (Johannessen et al, 2020, s. 259). Ved analyse av selskapers bærekraftsrapportering henter vi inn rapporter for 2021, og bruker dermed data for en avgrenset periode. Forskningsdesignet som beskriver denne type innsamling er en tverrsnittsundersøkelse. Ved denne typen undersøkelse kan man undersøke mønstre og sammenhenger i en avgrenset periode.

3.2 Populasjon og utvalg

Utgangspunktet i denne oppgaven er rapporteringen for 2021 til alle norske selskaper som er notert på Euronext Oslo og rapporterer i henhold til GRI «core option», «comprehensive option» eller i samsvar med GRI (2021). Ut fra disse selskapene har vi valgt ut fire bransjer som er den endelige populasjonen ved hjelp av sorteringen av bransjer på Euronext Oslo. Det er benyttet en stratifisert systematisk utvelgelse (Johannessen et al, 2020, s. 270-271). Dette ble gjort ved å sortere på variablene for marked (Oslo Børs, Euronext Growth Oslo og Euronext Expand Oslo) og region (Norge), og sorterte deretter på de fire utvalgte sektorene (Euronext, u.å.).

For selskapene innen olje, gass og kull ble det sortert på industrien «Energy» og sektoren «Oil, Gas and Coal». Videre for å finne utvalget til oppdrettsselskapene, sorterte vi på industrien «Consumer Staples» og undersektoren «Farming, Fishing, Ranching and Plantations». For å finne selskapene i software sektoren sorterte vi på industrien «technology» og sektoren «Software and computer services». Avslutningsvis sorterte vi på «Industrials» og deretter på sektoren «Industrial Transportation» for å finne selskapene innen industriell transport.

Per 15. desember 2022 når utvalget ble foretatt var det 94 selskaper på Euronext Oslo i de fire utvalgte bransjene, som fordeler seg som vist i tabell 3.1 nedenfor.

Marked	Industriell transport	Oppdrett	Olje, gass og kull	Software
Oslo Børs	15	8	24	19
Euronext Growth Oslo	3	11	5	4
Euronext Expand Oslo	2	0	3	0
Totalt	20	19	32	23

Tabell 3.1 Oversikt over antall selskaper i de utvalgte bransjene fordelt på marked

Det ble videre foretatt en gjennomgang av alle selskapene sin rapportering for å få en oversikt over hvilke selskaper som hevdet å rapportere i henhold til GRI. Av selskapene som rapporterte etter GRI var det totalt 22 selskaper som rapporterte etter «core option», ingen selskaper som rapporterte etter «comprehensive option» og seks selskaper som rapporterte etter GRI (2021). I tillegg var det seks selskaper som rapporterte med referanse til GRI, disse selskapene holdes utenfor utvalget

ettersom de ikke oppfyller kravene for å rapportere i henhold til GRI. Det endelige utvalget ble totalt 28 selskaper, med fordelingen vist i tabell 3.2 nedenfor.

	Industriell transport	Oppdrett	Olje, gass og kull	Software
1	GC Rieber Shipping (MNOK 779)	Andfjord Salmon (MNOK 1 516)	Akastor (MNOK 1 463)	ATEA (MNOK 18 389)
2	Höegh Autoliners (MNOK 4 354)	Atlantic Sapphire (MNOK 3 894)	Aker BP (MNOK 97 856)	Pexip Holding (MNOK 4 282)
3	Klaveness Combination Carriers (MNOK 2 515)	Grieg Seafood (MNOK 9 427)	Aker Solutions (MNOK 11 507)	Schibsted (MNOK 74 078)
4	MPC Container Ship (MNOK 10 907)	Lerøy Seafood Group (MNOK 41 085)	Dof (MNOK 188)	Strongpoint (MNOK 1 145)
5	Wallenius Wilhelmsen (MNOK 21 420)	Mowi (MNOK 108 405)	Equinor (MNOK 768 873)	Techstep (MNOK 765)
6	Wilh. Wilhelmsen Holding (MNOK 9 159)	Norcod (MNOK 1 856)	OKEA (MNOK 2 628)	Tietoevry (MNOK 32 581)
7		SalMar (MNOK 71 622)	Reach Subsea (MNOK 440)	Volue (MNOK 8 397)
8			Vår Energi (MNOK 70 000) ¹	

Tabell 3.2 Oversikt over selskaper i utvalget fordelt på bransje og markedsverdi per 31.12.2021²

¹ Informasjonen om markedsverdi, er hentet fra pressemelding på tidspunktet selskapet ble notert på Oslo Børs per 16. februar 2022 (Euronext, 2022c).

² Informasjon om markedsverdi per 31. desember 2021 er hentet fra programvaren Refinitiv Workspace (Refinitiv, u.å).

For olje, gas og kull bransjen var det totalt 32 selskaper, hvorav 9 av disse hevdet å rapportere i samsvar med GRI. Oppdrettsbransjen hadde totalt 19 selskaper, hvorav 7 selskaper hevdet å rapportere i henhold til GRI. For software var det totalt 23 selskaper, der 7 selskaper hevdet å rapportere etter GRI og i transportbransjen var det totalt 20 selskaper, hvor 6 selskaper hevdet å rapportere i henhold til GRI.

3.3 Datainnsamling

Som nevnt i delkapittel 3.1 ønsker vi å benytte en kvantitativ tilnærming. For å kunne besvare oppgavens forskningsspørsmål ønsker vi å ta i bruk en innholdsanalyse for å kunne vurdere selskapenes oppfyllelse av kravene i GRI. En innholdsanalyse benyttes for å analysere flere dokumenter ved å kvantifisere fra ord til tall og definere gitte regler på en systematisk og objektiv måte (Bell et al., 2019, s. 280).

Flere tidligere studier har benyttet innholdsanalyse for å analysere selskapers bærekraftsrapportering (Aggarwal & Singh, 2018; Guthrie & Farneti, 2008; Landrum & Ohsowski, 2018). Eksempelvis benytter Baalouch et al. (2019) kvalitetskravene for blant annet GRI og IASB (2018) i sin vurdering av selskapers bærekraftsrapportering gjennom en innholdsanalyse.

Datamaterialet som er benyttet i innholdsanalysen er GRI standardene og selskapers utgitte rapporter. GRI sine krav er allerede definert i standardene, og det er disse kravene selskapet må oppfylle dersom de ønsker å rapportere etter GRI «core option» eller GRI 2021. Videre systematiseres dataene basert på beregninger av oppfyllelse til disclosures og serier. Ved vurdering av oppfyllelse beregnes det en poengsum basert på selskapenes samsvar med GRI regelverket. Standardene er hentet fra GRI sine nettsider og er tilgjengelig for alle. Vi har lastet ned «Concolidated Set of the GRI Standards» samt de respektive standardene for 2016, herunder GRI 102 til 103 samt GRI 306, GRI 412 og GRI 419 da disse ikke er inkludert i «Concolidated Set of the GRI Standards». Videre er alle bærekraftsrapporter og andre kilder selskapene i utvalget henviser til i sin GRI indeks, hentet fra selskapets nettside og er tilgjengelig for alle.

3.4 Tidligere forskning hvor poengsystemer er benyttet

For å vurdere om selskapers rapportering samsvarer med rammeverket ønsker vi å benytte et poengsystem for å måle graden av oppfyllelse. Det er gjennomført flere studier som prøver å kvantifisere oppnåelsen av selskapers bærekraftsrapportering ved at det blir benyttet ulike scoringssystemer. Morhardt et al. (2002) utarbeidet et eget poengsystem for å kontrollere selskapers oppfyllelse av GRI 2000. Her definerte forskerne totale mulige poeng ut fra ut fra GRI «topics» og tildelte poeng mellom null og tre, hvor null poeng ble gitt dersom det ikke forelå noe informasjon og tre poeng ble gitt dersom selskapet oppfylte alle krav. Skouloudis et al. (2009) baserte, i likhet med Morhardt et al. (2002) sitt poengsystem på GRI «Topics», hvor hvert emne ble tildelt et poeng mellom null og fire. Null poeng ble gitt dersom selskapets rapport ikke inkluderte noe relevant informasjon og fire poeng ble gitt dersom selskapet hadde oppfylt alle krav. Habek (2014) benyttet i likhet med Skouloudis et al. (2009) et poengsystem fra null til fire poeng for å måle selskapers bærekraftsrapportering, men Habek (2014) baserte seg på Deloitte sine poengkort for å kontrollere kvaliteten.

Yadava & Sinha, (2016) har i likhet med Morhardt et al. (2002) og Skouloudis et al. (2009) benyttet GRI rammeverket for å utlede et poengsystem for å måle selskapers rapportering, men med noen modifikasjoner da GRI standarden har utviklet seg gjennom årene. Studien tar utgangspunkt i GRI 2011, hvor forskerne har definerte 84 indikatorer som de vurdere selskapene på, ved å gi en poengsum mellom null og tre for hver av indikatorene. Også nyere forskning, slik som Christensen & Johansen (2022) har kontrollert oppfyllelse av GRI rammeverket. Christensen & Johansen (2022) benyttet et poengsystem fra null til et poeng for hver standard som selskapet hevdet å rapportere etter.

Vi måler i likhet med tidligere forskning oppfyllelse av selskapers rapportering etter GRI ved å kvantifisere oppnåelsen ut fra et poengsystem fastsatt basert på GRI rammeverket. Vi vil i likhet med Christensen & Johansen (2022) benytte et poengsystem fra null til en, med utgangspunkt i de standardene selskapene hevder å rapportere etter. Vi vil gjøre noen endringer, som følge av videreutvikling av rammeverket samt tilpasninger som beskrives nærmere i delkapitlet nedenfor.

3.5 Poengsystem

Når selskapene rapporterer i samsvar med «core option» (GRI 2016) er det flere av de universelle standardene selskapene må rapportere på. Se vedlegg 1 for oversikt over hvilke disclosures i den

generelle universelle standarden (102) som er pliktig. Alle disclosures i den universelle standarden for vesentlige temaer (103) er pliktig. For selskapene som rapporterer i samsvar med GRI 2021 er det pliktig å rapportere på alle disclosures i de universelle standardene. I tillegg er det flere temaspesifikke standarder selskapet kan velge å rapportere på, både for selskapene som rapporterer etter «core option» og GRI 2021. Når et selskap hevder å rapportere på en disclosure må de også rapportere korrekt i henhold til kravene. Alle selskap som rapporterer etter «core option» eller GRI 2021 er pliktig til å ha en GRI indeks som oppfyller visse krav. Disse kravene innebærer at selskapene skal medta alle disclosures som de har rapportert på, hvor de videre må henvise til hvor i bærekraftsrapporten, årsrapporten eller andre informasjonskilder leseren kan finne informasjonen (GSSB, 2016b; GSSB, 2021). Når vi kontrollerer oppfyllelse av standardene ser vi hen til alle disclosures som selskapet viser til at de rapporterer på i sin GRI indeks. Dersom et selskap har utelatt en pliktig disclosure i GRI indeksen vil disse også bli inkludert i beregningen av oppfyllelse med null poeng. Videre vil foretaket ved feil eller mangelfull henvisning i GRI indeksen få null poeng for den gjeldende disclosureen.

For å evaluere selskapers bærekraftsrapportering vil vi som nevnt benytte et poengsystem. Det beregnes poeng ut fra oppfyllelse av ulike disclosures (d), hvor hver enkelt disclosure kan oppnå 1 poeng som tilsvarer 100% oppfyllelse. I hver enkelt disclosure er det ofte flere krav som stilles (k). Eksempelvis i GRI 403-1 er det to krav (a og b), hvor a igjen består av to krav (i og ii) (GSSB, 2016e). Hver av disse må vurderes for seg og vil gi 0,25 i oppfyllelse per godkjente krav, mens b ikke består av flere krav og vil gi 0,5 poeng i oppfyllelse dersom kravet er oppfylt. Se figur 3.1 nedenfor hvor vi har oversatt disclosure 403-1 til norsk.

Disclosure 403-1

Styringssystem for helse og sikkerhet på arbeidsplassen

Rapporteringskrav

Den rapporterende organisasjonen skal rapportere følgende informasjon for ansatte og for arbeidstakere som ikke er ansatte, men hvis arbeid og/eller arbeidsplass kontrolleres av organisasjonen:

- a. En erklæring om hvorvidt et styringssystem for helse og sikkerhet er implementert, herunder om:
 - i. systemet har blitt implementert grunnet lovkrav og, i så fall, en liste over kravene;
 - ii. systemet har blitt implementert basert på anerkjente standarder/retningslinjer for risikostyring og/eller styringssystem og, i så fall en liste over standarder/retningslinjer.
- b. En beskrivelse av type arbeidere, aktiviteter og arbeidsplasser som omfattes av styringssystemet for helse og sikkerhet på arbeidsplassen, og en forklaring på om og i så fall hvorfor noen arbeidere, aktiviteter eller arbeidsplasser ikke er dekket.

Disclosure
403-1

Figur 3.1 Disclosure 403-1 (GSSB, 2016e)

For å beregne gjennomsnittlig poeng per disclosure tar vi oppfyllelse av hvert krav (k) og deler på antall krav (a) i en disclosure, og får følgende formel:

$$\text{Gjennomsnittlig poeng per disclosure (d)} = \frac{k_1 + k_2 + \dots + k_n}{a} \quad (\text{Ligning 3.1})$$

Dersom et selskap benytter en av de fire gyldige utelatelstene forklart i underkapittel 2.4.1 vil de bli gitt en oppfyllelse på 1 for denne disclosureen.

For å beregne gjennomsnittlig poeng per standard (s), serie (S) og på totalnivå (T) summerer vi rapporterte disclosures (d) i de ulike kategoriene, og deler på antall rapporterte disclosures (n). En serie består av flere standarder og en standard består av flere disclosures. Totalnivå tilsvarer alle disclosures et selskap har inkludert i sin GRI indeks. Eksempelvis består serie 300 av standard 301 til standard 308, hvor standard 301 består av disclosure 301-1 til 301-3. Totalnivå inkluderer alle serier, herunder 100 serien, 200 serien, 300 serien og 400 serien. Formelen for beregningene er vist i ligning 3.2 nedenfor.

$$\text{Gjennomsnittlig poeng per standard (s), serie (S) og totalnivå (T)} = \frac{d_1 + d_2 + \dots + d_n}{n} \quad (\text{Ligning 3.2})$$

3.6 Variabler

Den avhengige variabelen er graden av oppfyllelse av kravene i GRI. For å finne denne variabelen benytter vi som tidligere nevnt innholdsanalyse.

Vi vil undersøke om ulike typer uavhengige variabler kan påvirke selskapers grad av oppfyllelse etter kravene i GRI, ved å utarbeide hypoteser forankret i tidligere forskning og forventninger. Ved gjennomgang av tidligere forskning har vi kommet frem til syv variabler, som gjennomgås underkapitlene nedenfor.

For å studere sammenhengen mellom den avhengige variabelen og de uavhengige variablene har vi i denne oppgaven benyttet en korrelasjonsanalyse. Her er korrelasjonskoeffisient r beregnet for å undersøke sammenhengen mellom variablene (Johannessen et al., 2020, s. 317). Den avhengige variabelen viser den prosentvise oppfyllelsen av GRI for hvert selskap, hvor variabelen kan ha en verdi mellom 0 til 100%. De uavhengige variablene er operasjonalisert på ordinalnivå eller intervallnivå. Det er deretter benyttet en regresjonsanalyse for å studere hvordan den avhengige variabelen varierer med de uavhengige variablene (Johannessen et al., 2020, s. 333). Variablene på ordinalnivå er lagt inn som dummy variabler ved generering av regresjonsanalysen.

3.6.1 Hypotese 1: Bransje

Ettersom vi gjennomgår rapporteringen for fire ulike bransjer ønsker vi å undersøke om noen av bransjene har høyere grad av samsvar med GRI enn andre. Flere tidligere studier har undersøkt om bransjen et selskap tilhører, har en betydning for bærekraftsrapporteringen. Clarkson et al. (2008) undersøke om forholdet mellom selskapers miljøutslipp har en effekt på selskapenes avsløringer av miljømessige forhold. Av analysen kom de frem til at mer utslippstunge selskaper rapporterte mer åpent, og hadde bedre miljøprestasjon. På den andre siden analyserte Bachoo et al. (2013) om mer utslippstunge bransjer hadde en effekt på bærekraftsrapporteringen, hvor de kom frem til miksede resultater. Dette ved at forskerne fant en positiv sammenheng for kvaliteten på bærekraftsrapporteringen i to av tre bransjer. Videre kom Alonso-Almeida (2014) frem til at større selskaper med høyere bærekraftsrisiko, har begynt å rapportere etter GRI tidligere og at flere av selskapene i disse bransjene benytter rammeverket. Ettersom selskaper i bransjer med høyere bærekraftsrisiko i større grad rapporterer etter GRI rammeverket, og har rapportert på dette i en lenger periode en selskaper med mindre bærekraftsrisiko, kan dette tyde på at selskapene har et bedre utgangspunkt til å oppfylle kravene i GRI.

Av tidligere forskning har primært miljørisiko vært den kontrollerende variabelen. Ettersom bærekraftsrapportering gjelder flere forhold, vil vi i denne oppgaven kontrollere om bærekraftsrisiko kan ha en effekt på selskapenes oppfyllelse av kravene i GRI. Vi forventer at selskapene med høyere bærekraftsrisiko har en høyere oppfyllelse av GRI rammeverket. Tilsvarende forventer vi at selskapene med lavere bærekraftsrisiko har en lavere oppfyllelse av GRI rammeverket.

For å måle variabelen rangerer vi bransjene med en verdi fra 1 til 4, hvor bransjen med lavest bærekraftsrisiko har verdien 1 og bransjen med høyest bærekraftsrisiko har verdien 4. For å rangere bransjene vil vi benytte GRI sin fordeling av bærekraftsrisiko. Der GRI i forbindelse med utarbeidelse av sektorstandarder har inndelt i fire prioriteringsgrupper, hvor de har vektlagt påvirkning på miljø, sosiale forhold og økonomiske forhold (GSSB, 2022). To av bransjene i utvalget har en høyere bærekraftsrisiko, dette gjelder oppdrettsbransjen og olje, gass og kull bransjen (GRI, u.å.-a). Begge bransjene er ut fra GRI sin klassifisering, kategorisert i gruppe én, mens software og industriell transport er klassifisert i kategori tre (GSSB, 2022). Ettersom transport er plassert under software i kategori tre, tilsier dette at GRI har klassifisert software med noe høyere bærekraftsrisiko enn transport. Bransjene blir i denne studien inndelt tilsvarende, slik at industriell transport har verdi 1 og software har verdi 2. Videre er olje, gass og kull plassert over oppdrett i kategori én i GRI sin klassifisering, og denne studien inndeleder derfor tilsvarende med verdi 3 for oppdrett og verdi 4 for olje, gass og kull.

3.6.2 Hypotese 2: Attestasjon

Attestasjon er en ekstern bekreftelse utført av en uavhengig part. Attestasjon kan øke påliteligheten til informasjonen som rapporteres, siden informasjonen blir ettersatt. Flere tidligere studier har undersøkt hvilken betydning attestasjon har for bærekraftsrapporteringen, hvor Hodge et al. (2009) og Pflugrath et al. (2011) kom frem til at troverdigheten til rapporteringen øker ved attestasjon. Videre undersøkte Braam et al. (2016) hvilken grad kvaliteten til selskapers bærekraftsrapportering påvirkes av attestasjon. Gjennom sin forskning kom de frem til at selskapene som hadde en attestert rapporteringen også hadde en mer pålitelig og nøyaktig rapportering. Selskapene med attestasjon rapporterte også mer informasjon om deres miljøpåvirkning. På bakgrunn av tidligere forskning forventer vi derfor at attestasjon er med på å øke selskapets grad av oppfyllelse.

Siden det er mulig å få attestasjon for deler av rapporteringen skiller vi mellom full attestasjon, delvis attestasjon og ikke attestasjon når vi gjennomgår selskapene i utvalget. Dette skiller vi ved at

verdien 1 tilsvarer at selskapet ikke har attestert sin rapportering, verdien 2 tilsier delvis attestasjon og verdi 3 tilsvarer full attestasjon.

3.6.3 Hypotese 3: Selskapets størrelse

Variabelen størrelse måler hvilken grad selskapets størrelse og aktivitet påvirker samsvaret med GRI. Flere tidligere studier har undersøkt om selskapets størrelse har en betydning for kvaliteten av bærekraftsrapporteringen, der flere forskere avdekket en positiv sammenheng mellom selskapers rapportering og størrelse (Alrazi et al., 2016; Brammer & Pavelin, 2004; Dienes et al., 2016; Dremptic et al., 2020; Gallo & Christensen, 2011; Schreck & Raithel, 2018).

At større selskaper rapporterer bedre på bærekraft enn mindre har flere årsaker. Eksempelvis kan faktorer som høyere grad av medieomtale, konkurransefortrinn og mer ressurser kan føre til at selskaper rapporterer bedre. I tidligere litteratur har det vært brukt ulike operasjonaliseringer på størrelse variabelen. Schreck & Raithel (2018) benyttet antall ansatte for å måle størrelse, mens Brammer & Pavelin (2004) beregnet størrelse ut fra verdien av de totale eiendelene og hovedaktiviteten til selskapet. Andre forskere slik som Whetman (2017) beregnet størrelse ut fra omsetning. Vi har valgt å rangere selskapets størrelse ut fra en aktivitetsbasert tilnærming, i likhet med Whetman (2017). For å rangere selskapene benytter vi derfor selskapenes omsetning fordelt på totalomsetningen til selskapene som inngår i utvalget, slik som vist i ligning 3.3 nedenfor.

$$\text{Selskapets størrelse} = \frac{\text{Omsetning}}{\text{Total omsetning for alle selskap}}$$

(Ligning 3.3)

Ved å dele på total omsetning for alle selskapene kan vi rangere selskapene med den prosentvise andelen. Med bakgrunn i tidligere forskning forventer vi at selskapene som har et høyere aktivitetsnivå har en mer utdypende rapportering.

3.6.4 Hypotese 4: Lønnsomhet

Flere tidligere studier har undersøkt om variabelen lønnsomhet kan ha en innvirkning på bærekraftsrapporteringen til selskaper. Aggarwal & Singh (2018) har vurdert om lønnsomhet i form av totalkapitalrentabilitet påvirker rapporteringen, der de ikke kunne gi en konklusjon på variabelens påvirkning da de fikk tvetydige resultater. Videre har Hahn og Kühnen (2013, s.10-11)

gjennomført en analyse av tidligere studier for å undersøke hvilke variabler som har en innvirkning på bærekraftsrapporteringen. De viser til ulike målinger for lønnsomhet som total kapitalrentabilitet, markedsavkastning og egenkapitalavkastning. Ut fra gjennomgangen er det varierende resultater, der Hahn og Kühnen (2013) konkluderte i at lønnsomhet ikke har en vesentlig påvirkning på kvaliteten. Forskerne viser videre til at det er gjort lite forskning på området. Haniffa & Cooke (2005) undersøkte også sammenhengen mellom selskapets lønnsomhet og bærekraftsrapportering og fant en positiv statistisk sammenheng. En mulig forklaring på en positiv sammenheng mellom bærekraftsrapportering og lønnsomhet kan være at ledelsen har mer frihet til å påta seg høyere kostnader knyttet til rapportering (Haniffa & Cooke, 2005, s. 402). Basert på at det er gjort lite forskning på om variabelen lønnsomhet har en effekt på bærekraftsrapporteringen, vil vi kontrollere om lønnsomhet kan ha en innvirkning på selskapenes bærekraftsrapportering. Ettersom Haniffa & Cooke (2005) kom frem til at lønnsomhet hadde en effekt på kvaliteten i selskapenes rapportering, forventer vi en positiv sammenheng mellom selskapenes lønnsomhet og oppfyllelsen av kravene i GRI.

Vi benytter nøkkeltallet resultatmargin som verdi for lønnsomhet. Dette beregnes ved å ta resultat før skatt dividert på omsetning multiplisert med 100, se ligning 3.4 nedenfor. På denne måten ser man hvor mye selskapet har igjen av omsetningen. Vi mener resultat før skatt vil gi et mer rettviseende bilde enn årsresultat, ettersom bedrifter kan ha forskjellige beskatningsregler eksempelvis oljebransjen som har ekstra beskatning tilknyttet petroleumsskatt.

$$\text{Resultatmargin} = \frac{\text{Resultat før skatt}}{\text{Omsetning}} \times 100$$

(Ligning 3.4)

3.6.5 Hypotese 5: Gjeldsgrad

Variabelen gjeldsgrad måler hvor mye gjeld selskapet har i forhold til egenkapitalen. Når selskapet har en moderat/høy gjeldsgrad tar de også mer risiko som kan være en indikator på et konkurransedyktig selskap, med muligheter for gode resultater. Dette beregnes ved å dividere selskapets gjeld på sum egenkapital og gjeld, som vist i ligning 3.5 nedenfor.

$$\text{Gjeld i \%} = \frac{\text{Gjeld}}{\text{Sum egenkapital og gjeld}}$$

(Ligning 3.5)

Tidligere forskning har kommet frem til at gjeldsgrad ikke har en vesentlig innvirkning på selskapets rapportering (Lucia & Panggabean, 2017; Wang, 2017). Selskapene som ble undersøkt av

Lucia & Panggabean (2017) og Wang (2017) var ikke tilhørende Europa, og vi tror at dersom den samme forskningen ble gjennomført i europeiske land ville man fått en positiv påvirkning, ettersom kreditorer har en interesse av selskapets bærekraftsrapportering diskutert i underkapittel 2.2.2. Selskapene kan derfor ha et incentiv om å bedre bærekraftsrapporteringen siden de vet kreditorene overvåker og stiller krav til selskapet. I motsetning kan en for høy gjeldsgrad føre til redusert lønnsomhet. Dette kan igjen medføre at selskapet ikke ønsker å benytte ekstra ressurser på sin bærekraftsrapportering.

Med bakgrunn i overnevnte forventer vi at selskapets gjeldsgrad vil ha en positiv innvirkning på selskapers rapportering dersom gjeldsgraden er på et forsvarlig nivå. Dersom gjeldsgraden ikke er på et forsvarlig nivå forventes det at variabelen ikke vil ha noen innvirkning på selskapets bærekraftsrapportering. Hva som er en for høy gjeldsgrad varierer fra selskap til selskap og påvirkes av faktorer som lånebetingelser og forventet inntjeningen de kommende årene.

3.6.6 Hypotese 6: TCFD

Vi har en forventning om at selskaper som rapporterer etter TCFD rammeverket i tillegg til GRI har en bedre rapporteringskvalitet. Bakgrunnen for vurderingen ligger i at det forventes at et selskap må ha en viss kvalitet på sin GRI rapportering, dersom de i tillegg har benyttet ressurser på enda et rammeverk. Ved gjennomgang av tidligere forskning har vi ikke funnet noen studier som benytter TCFD som en variabel for å kontrollere kvaliteten på GRI rapporteringen. Å undersøke denne variabelen kan derfor bidra til å øke forståelsen av hvilke faktorer som kan ha en påvirkning på GRI rapporteringen til selskaper. I vår analyse vil vi benytte 1 dersom selskapet ikke rapporterer etter TCFD rammeverket, og 2 dersom selskapet benytter TCFD.

3.6.7 Hypotese 7: ESRS

Flere selskaper blir pliktige på å rapportere etter kravene i ESRS fra regnskapsåret 2024, dette gjelder en rekke børsnoterte selskaper. Ettersom selskapene i analysen primært er børsnoterte selskaper og ESRS baserer seg på GRI, anser vi dette som en variabel som kan ha positiv innvirkning for bærekraftsrapporteringen. Ved gjennomgang er det ikke avdekket noen tidligere forskning som beskriver om ESRS kan ha en betydning for selskapers bærekraftsrapportering, hvilket anses rimelig da CSRD ikke ble godkjent før i november 2022. Vi ønsker på bakgrunn av

dette å undersøke om tidspunktet et selskap blir pliktig til å rapportere etter ESRS har betydning for graden av oppfyllelse for selskapenes bærekraftsrapportering.

For å inkludere disse variablene deler vi inn fire verdier, der 1 tilsier at selskapet blir rapporteringspliktig fra 2024, 2 rapporteringspliktig fra 2025, 3 rapporteringspliktig fra 2026 og 4 tilsvarer at selskapet ikke blir rapporteringspliktige de kommende årene. Vurderingen gjøres ut fra kravene PwC (2022) har listet opp og fremvises i tabell 3.3 nedenfor.

2024	2025	2026
Børsnotert	Foretak/konsern	Børsnotert
	Minst 2 av 3:	Minst 2 av 3:
Ansatte \geq 500	Snitt antall ansatte > 250	Ansatte [10, 250]
Omsetning > MEUR 40 eller	Omsetning > MEUR 40	Omsetning [TEUR 700, MEUR40]
Balansesum > MEUR 20	Balansesum > MEUR 20	Balansesum [TEUR 350, MEUR20]

Tabell 3.3 Liste over krav som må oppfylles for at selskap skal bli rapporteringspliktige etter ESRS fra regnskapsåret 2024 til 2026

Beløpene i tabell 3.4 blir omregnet til norske kroner, siden kravene er oppgitt i Euro. Dette er gjort ved å benytte valutakurs per 31.12.2021, hentet fra Norges Bank (u.å.). Vi benytter denne kursen da bærekraftsrapportene gjelder for 2021. I tillegg har vi benyttet Norges Bank (u.å.) for omregning av kurs i amerikanske dollar og euro dersom selskapene benytter dette i sin rapportering. For vurderingen har vi primært benyttet konsoliderte tall dersom selskapet har dette i sin årsberetning.

3.6.8 Oppsummering av variabler

Ved fremvisning av forventet utfall på oppfyllelsen av kravene i GRI, for variablene nevnt ovenfor, tar vi utgangspunkt i hvordan Wang (2017) inndelte utvalgte variablers forventede effekter på bærekraftsrapportering inn i hypoteser. Studien gikk ut på å dele flere variabler inn i to hypoteser: selskapsegenskaper og selskapsstyringsegenskaper, hvor Wang forventet at variablene enten ville

ha en positiv eller negativ påvirkning på selskapets bærekraftsrapportering. I stedet for å dele variablenes påvirkning i to utfall, inndeler vi i tre mulige utfall på rapporteringen: positivt, nøytralt eller negativt. Se figur 3.2 nedenfor, der vi har fremstilt dette ved bruk av piler. Disse variablene inndeles derfor i syv hypoteser, hvor vi vil undersøke om variablene vil ha en effekt på GRI rapporteringen til de ulike selskapene.

Variabler	Forventet påvirkning på rapporteringen
Bransjer med høyere bærekraftsrisiko	↑
Bransje med lavere bærekraftsrisiko	↓
Attestasjon	↑
Størrelse	↑
Lønnsomhet	↑
Forsvarlig gjeldsgrad	↑
Uforsvarlig gjeldsgrad	→
TCFD	↑
ESRS	↑

Figur 3.2 Variablenes forventede påvirkning på rapporteringen

3.7 Relabilitet

Ifølge Johannessen et al. (2016) måler man relabilitet for å sikre påliteligheten til dataene som innsamles. En måte å øke relabiliteten til undersøkelsen på, er ved hjelp av internrelabilitet. Her undersøker flere enn en forsker samme fenomen, hvor de basert på forskningen kommer frem til tilnærmet det samme resultatet (Johannessen et al., 2016, s. 37). Videre vil en korrelasjon på 0,8 og oppover være et akseptabelt nivå for internrelabiliteten (Bell et al., 2019, s. 173).

For å øke internrelabiliteten i oppgaven har vi først startet å gjennomgå GRI rapporteringen til ett selskap felles og diskutert underveis for å skape en felles forståelse. Videre har vi gjennomgått ett felles selskap individuelt og deretter kontrollert at resultatene tilsvarte en korrelasjon på 0,8 eller høyere i henhold til Bell et al. (2019). Resultatet av gjennomgangen viste en differanse på 0,65% mellom forskerne. Disclosures som ble vurdert ulikt, ble gjennomgått på nytt. Med bakgrunn i en mindre differanse mellom forskerne mener vi det er en god internrelabilitet i studien. Videre oppdaterte vi et felles dokument løpende og markerte hvilke GRI disclosures som hvert enkelt selskap benyttet. Dersom det oppsto en disclosure vi tidligere ikke hadde gjennomgått i fellesskap, gjennomgikk vi dette for å påse en felles forståelse og enighet. Ved usikkerhet angående oppfyllelse gikk vi gjennom disclosureen i fellesskap for å påse at vurderingen ble gjort korrekt.

Samtidig er det mulig å måle feil dersom man ved vurdering av en disclosure ikke har oppbygd seg en korrekt forståelse av hva som er nedfelt. Likevel er det slik at GRI er ganske tydelige på hva de ønsker at selskapet skal rapportere og har ulike anbefalinger for ulike disclosures, dette er med på å styrke relabiliteten.

De to selskapene som ble gjennomgått av begge forskerne rapporterte etter 2016 standarden til GRI. For regnskapsåret 2021 var det ikke pliktig å rapportere etter 2021 standarden, men seks av selskapene i analysen benytte denne. Vi foretok også en vurdering av likhetstrekk og forskjeller mellom de universelle standardene GRI 102 til 103 (2016) og GRI 2 til 3 (2021). Vurderingene av standardene medførte at hele GRI 2 og disclosurene 3-1 og 3-2 ble vurdert mot GRI 102, og disclosure 3-3 ble vurdert mot 103. Sammenligningen er også vist i vedlegg 2, hvor vi viser til hvilke disclosures i GRI 2 og 3 som kan sammenlignes med GRI 2016. For å skape en felles forståelse av de nye kravene i 2021 standardene foretok vi en felles gjennomgang av ett selskap sin GRI 2 og 3 rapportering. For disclosure 3-3 gjennomgikk tre vesentlige temaer sammen for å bygge en felles forståelse av kravene.

Vi har også foretatt en kontroll av rapporteringen til Equinor som vi har sammenlignet med en tilsvarende vurdering fra en tidligere masteroppgave, for å verifisere vår forståelse og vurdering av GRI rammeverket. Foyn & Sandaa (2021) har i sin masteroppgave vurdert bærekraftsrapporteringen til Equinor sin oppfyllelse av serie 200 til 400 i 2020. For å vurdere rapporteringen har de benyttet et poengsystem fra 0 til 1, hvilket er tilsvarende fremgangsmåten i denne oppgaven. Ved gjennomgang ser vi at oppfyllelsen i masteroppgaven til Foyn & Sandaa (2021) er tilnærmet lik vurderingen i denne studien, der resultatene er vist i tabell 3.4. nedenfor.

Serie	Resultat i denne studien	Foyn & Sandaa (2021)
200	7,9	7,8
300	13,7	13,0
400	16,1	12,3

Tabell 3.4 Sammenligning av resultater i denne studien mot tidligere studie

Ut fra tabellen ovenfor ser vi at antall poeng som er gitt i både 200 og 300 serien er tilsvarende det Foyn & Sandaa (2021) kom frem til i sin masteroppgave. Poengsummen i 400 serien avviker med 3,8 poeng, som kan skyldes at selskapet har bedret sin rapportering fra 2020 til 2021, og at de kan ha rapportert på forskjellige krav disse årene. Vi mener at tilnærmet like resultater er med på å styrke vår vurdering av objektiviteten på oppgaven samt bidra til å øke relabiliteten av dataene.

Dette styrker også validiteten siden andre forskere skal kunne få samme resultater ved å bruke tilsvarende metodikk (Krippendorff, 2019, s.24).

3.8 Validitet

Validitet kan inndeles i intern validitet og ekstern validitet. Med intern validitet menes troverdigheten av dataene, altså om dataene som måles kan vise et rettviseende bilde av virkeligheten. Ekstern validitet viser overførbarheten til dataene, altså om dataene kan generaliseres til annen forskning og om forskere ved å bruke samme metodikk vil komme frem til samme løsninger (Johannessen et al., 2016, s. 232-234).

Ettersom reglene i GRI er definert på forhånd vil ikke personlige synspunkter defineres i gjennomgangen som bidrar til å styrke validiteten. Videre har vi hensyntatt tidligere forskning ved valg av variabler, som også bidrar til å styrke validiteten. Ved analyse av årsakssammenhenger mellom variablene kan en svakhet likevel være at man undersøker variabler man tror vil ha en innvirkning på graden av oppfyllelse, mens den underliggende årsaken til innvirkning er noe annet enn det analysen viser.

Andre faktorer som kan påvirke den interne validiteten er at arbeidet som gjennomføres i stor grad er manuelt. Ved oppdatering av poeng per disclosure skrives dette direkte inn i Excel hvor det kan oppstå tastefeil. Videre kan det forekomme feil i ulike formler som benyttes i løpet av oppgaven. For å redusere muligheten for feil dobbeltsjekker vi alltid at beløpene som skrives er korrekte og på korrekt disclosure. Vi gjennomgår også formlene flere ganger for å påse at disse er korrekt beregnet.

Poengsystemet som benyttes i oppgaven går fra 0 til 1. Ut fra tidligere forskning vist i delkapittel 3.4, er det mest normalt å benytte et poengsystem fra 0 til 3. Vi kan generalisere vårt poengsystem ved at man kan beregne om poengsystemet til det tidligere studier har benyttet, hvor blant annet 1 tilsvarer 0,33, 2 tilsvarer 0,66 og 3 tilsvarer 1 mot vår oppgave. Dette er med på å styrke den eksterne validiteten. Samtidig er resultatene som fremkommer av analysen mer spesifikke da oppfyllelsen kan være alt mellom 0 til 1, dette kan svekke verifiserbarheten mot annen forskning i noen grad. Samtidig er det positivt at resultatene vises på et så spesifikt nivå da de blir mer presise. På denne måten vises et tydeligere bilde av oppfyllelsen på bærekraftsrapporteringen.

I tillegg påvirkes validiteten av utvalgsstørrelsen, hvor et lite utvalg medfører mindre pålitelige resultater enn et større utvalg. Vi har i denne oppgaven kun gjennomgått bærekraftsrapporteringen til 28 selskaper, hvor store variasjoner kan bidra til å trekke resultatene opp eller ned, som medfører at resultatene er mindre stabile. Siden utvalgsstørrelsen er liten, vil også en endring av en variabel gi store utslag i regresjonsanalysen.

4 Analyse

Vi vil i det følgende gjennomgå datagrunnlaget i oppgaven ved deskriptiv statistikk, videre gjennomgå resultatene av innholdsanalysen, hvor vi vil vise dataene i ulike diagrammer og tabeller. Deretter vil vi gjennomgå variablene definert i kapittel 3 gjennom korrelasjons- og regresjonsanalyse. For å sette opp korrelasjons- og regresjonsanalysen benyttes verktøyet SPSS (IBM, u.å.).

4.1 Deskriptiv statistikk

Nedenfor presenterer vi deskriptiv statistikk. Dataen består av totalt 26 observasjoner, ettersom to av selskapene er ekskludert fra utvalget. De ekskluderte selskapene er GC Rieber Shipping og Strongpoint, som har mangel på GRI indeks og mangel på henvisning av sidetall i sin GRI indeks. Ut fra fremgangsmåten i denne studien vil det ikke være mulig å vurdere selskapenes oppfyllelse av kravene i GRI, selskapene er derfor ekskludert da vi mener det vil gi et mer rettviseende bilde for bransjene å fjerne dem fra analysen. For deskriptiv statistikk per bransje se vedlegg 3.

Av tabell 4.1 nedenfor ser vi gjennomsnitt, median, standardavvik, typetall og minimums- og maksimumsverdier for de ulike variablene. Både attestasjon, TCFD, ESRS og bransjevariablene er vist i beløp ut fra klassifiseringer som forklart i de respektive hypotesene i metodekapitlet. Årsaken til at disse ikke viser gjennomsnitt, median og standardavvik skyldes at beløpene er på nominalnivå, mens de andre variablene er på skalanivå. Den avhengige variabelen gjennomsnittlig oppfyllelse viser desimaltall ut fra total oppfyllelse i de ulike selskapene. De uavhengige variablene størrelse, lønnsomhet og gjeldsgrad er vist i desimaltall ut fra beregninger beskrevet i metodekapitlet.

	Gjennomsnittlig oppfyllelse	Størrelse	Lønnsomhet	Gjeldsgrad	Attestasjon	TCFD	ESRS	Bransje
Gjennomsnitt	0,69	0,04	-0,26	0,53				
Median	0,71	0,01	0,08	0,49				
Standardavvik	0,16	0,13	1,61	0,23				
Minimum	0,25	0,00	-7,88	0,20	1	1	1	1
Maksimum	0,94	0,68	0,54	1,07	3	2	4	4
Typetall					1	2	1	3

Tabell 4.1 Gjennomsnitt, median, standardavvik, typetall minimums- og maksimumsverdier av variablene inkludert i analysen

4.2 Oppfyllelse av kravene i GRI

Ved gjennomgang av selskapers oppfyllelse av kravene i GRI, får vi følgende fordeling mellom selskapene, vist i diagram 4.1 nedenfor. Diagrammet er sortert etter de fire ulike bransjene.

Gjennomsnittlig oppfyllelse for alle bransjene er 69%, hvor vi ser at Greig Seafood har den høyeste oppfyllelsen med 94%. Vi ser videre at den laveste oppfyllelsen er for selskapet Andfjord Salmon med 25% i gjennomsnittlig oppfyllelse.

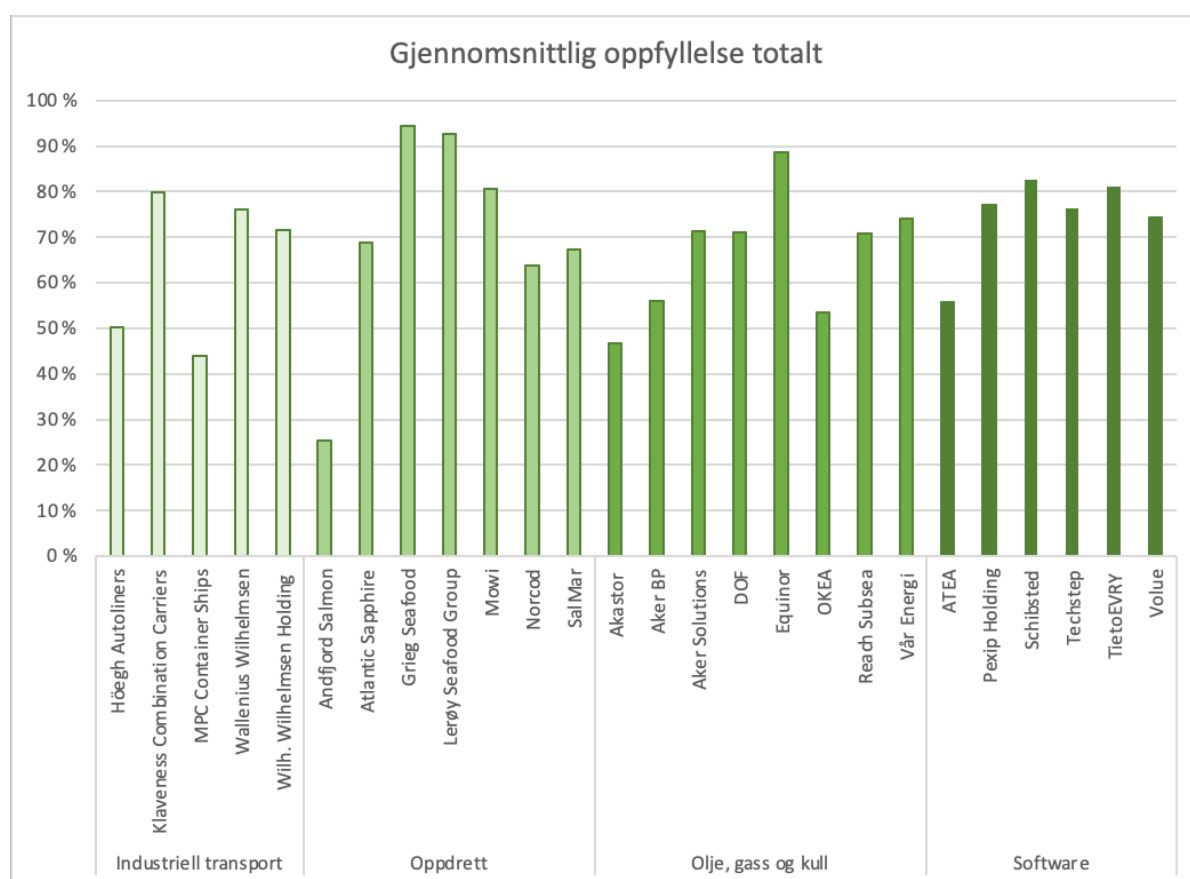

Diagram 4.1 Oversikt over gjennomsnittlig totaloppfyllelse per selskap sortert etter bransje

Videre undersøkes det om det er variasjoner i bransjene sin oppfyllelse av GRI. Tabellen 4.2 nedenfor viser gjennomsnittlig oppfyllelse for tema seriene, samt 102 og 103 standardene i de ulike bransjene. For selskaper som har rapportert etter GRI 2021 er standard 2, disclosure 3-1 og 3-2 sammenlignet med 102 standarden for GRI 2016. Tilsvarende er disclosure 3-3 i 3 standarden for GRI 2021 sammenlignet med 103 standarden for GRI 2016.

Av tabell 4.2 ser vi at oppdrettsbransjen har høyest oppfyllelse for den universelle standarden for vesentlige temaer (103) og for tema seriene miljø (300) og sosiale forhold (400). Videre har

software bransjen den høyeste oppfyllelsen for den universelle standarden for generelle rapporteringsprinsipper (102) og på tema serien økonomi (200).

Totalt har selskapene høyest oppfyllelse i 300 serien og 102 standarden, hvor oppfyllelsen er 72%. Videre har selskapene lavest oppfyllelse i 103 serien med 50% i gjennomsnittlig oppfyllelse.

Oppfyllelse per serie	Industriell transport	Oppdrett	Olje, gass og kull	Software	Totalt
102	72%	73%	62%	82%	72%
103	46%	55%	47%	54%	50%
200	60%	63%	56%	72%	62%
300	66%	80%	72%	69%	72%
400	51%	66%	65%	58%	61%
Totalt	64%	70%	67%	74%	69%

Tabell 4.2 Gjennomsnittlig oppfyllelse av de universelle standardene og temaspesifikke seriene fordelt på bransjer og totalnivå

Se også vedlegg 4 for total oversikt over alle selskapene og hvilken GRI de rapporterer etter (2016 eller 2021). Ettersom seks selskaper rapporterer etter GRI 2021 og resterende selskaper rapporterer etter GRI 2016, har vi sammenlignet oppfyllelsen mellom dem, vist i tabell 4.3 nedenfor. På totalnivå er oppfyllelsen for selskapene som rapporterer etter GRI 2016 8% høyere enn for selskapene som rapporterer etter GRI 2021. På standard nivå ser vi at selskapene som rapporterer i henhold til de universelle standardene for 2021 har en lavere oppfyllelse av 102 serien. For 103 serien er oppfyllelsen tilsvarende, med kun 2% høyere oppfyllelse for GRI 2021.

Oppfyllelse per serie	2016	2021
102	76%	57%
103	50%	52%
200	64%	54%
300	75%	64%
400	59%	72%
Totalt	71%	63%

Tabell 4.3 Gjennomsnittlig oppfyllelse mellom selskapene som rapporterer etter GRI 2016 og GRI 2021 fordelt på de universelle standardene og temaspesifikke seriene

For å vise oppfyllelse av hver serie for de ulike bransjene har vi satt opp diagrammer per bransje vist i diagram 4.2 til 4.5 som viser hvordan de ulike selskaperenes gjennomsnittlige oppfyllelse fordeles.

I diagram 4.2 vises oversikten over selskapene innen industriell transport. Ettersom GRI legger opp til at selskaper kan velge å rapportere på utvalgte disclosures i de temaspesifikke seriene, er det flere selskaper som har valgt å ikke rapportere på alle de temaspesifikke seriene. Dette gjelder eksempelvis MPC Container Ships, vist i diagram 4.2, som ikke har rapportert på 400 serien.

Videre ser man at Wallenius Wilhelmsen i diagram 4.2 rapporterer relativt stabilt i hver serie, det samme gjelder oppdrettsselskapene med høyest oppfyllelse (Grieg Seafood og Lerøy Seafood group) i diagram 4.3. Foruten dette ser man at det er ulike grader av variasjon mellom selskapene sin oppfyllelse i hver serie for de ulike bransjene.

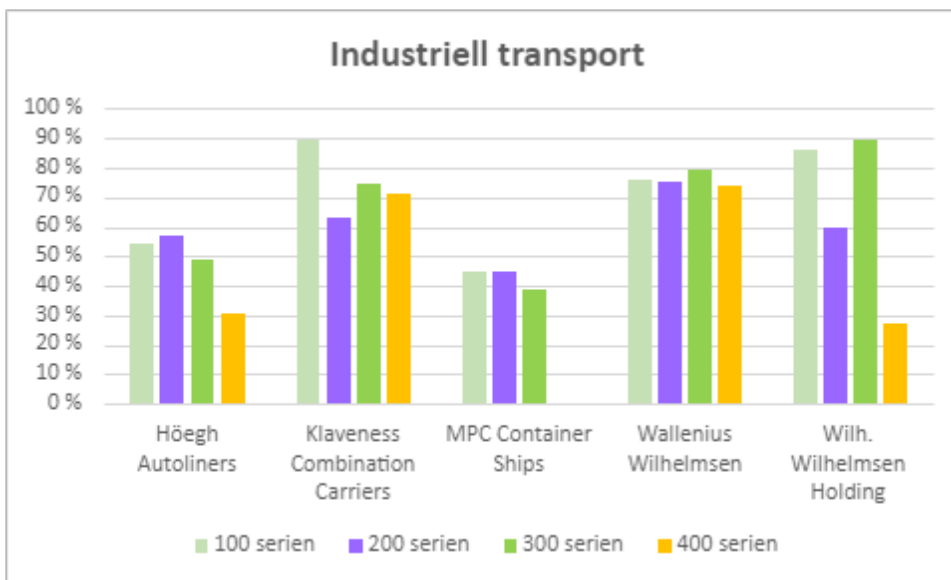

Diagram 4.2 Industriell transport: Gjennomsnittlig oppfyllelse per serie fordelt på selskapene

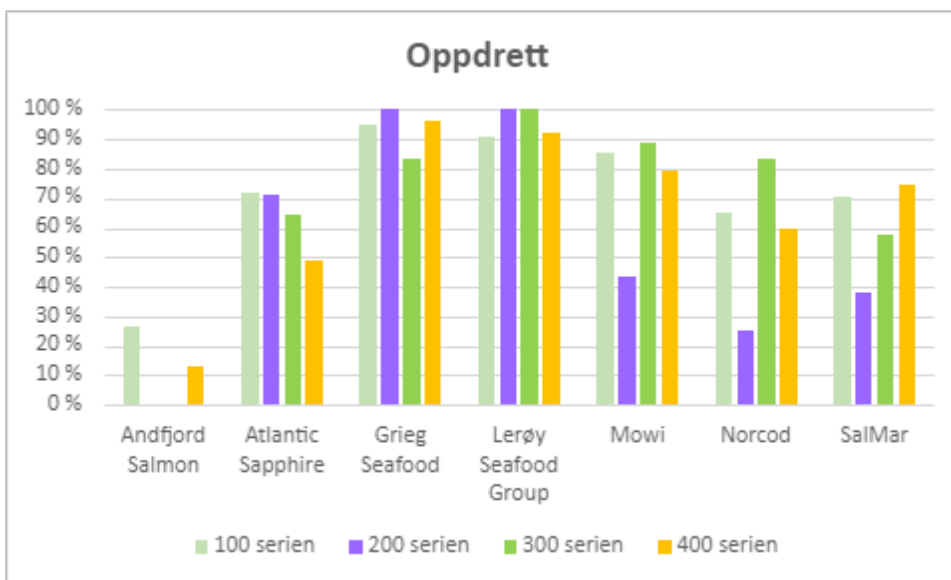

Diagram 4.3 Oppdrett: Gjennomsnittlig oppfyllelse per serie fordelt på selskapene

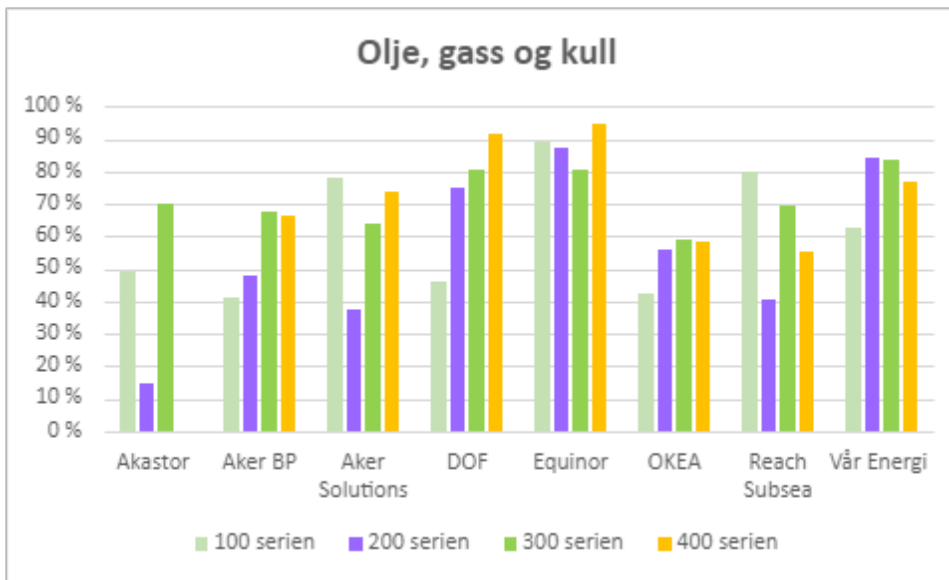

Diagram 4.4 Olje, gass og kull: Gjennomsnittlig oppfyllelse per serie fordelt på selskapene

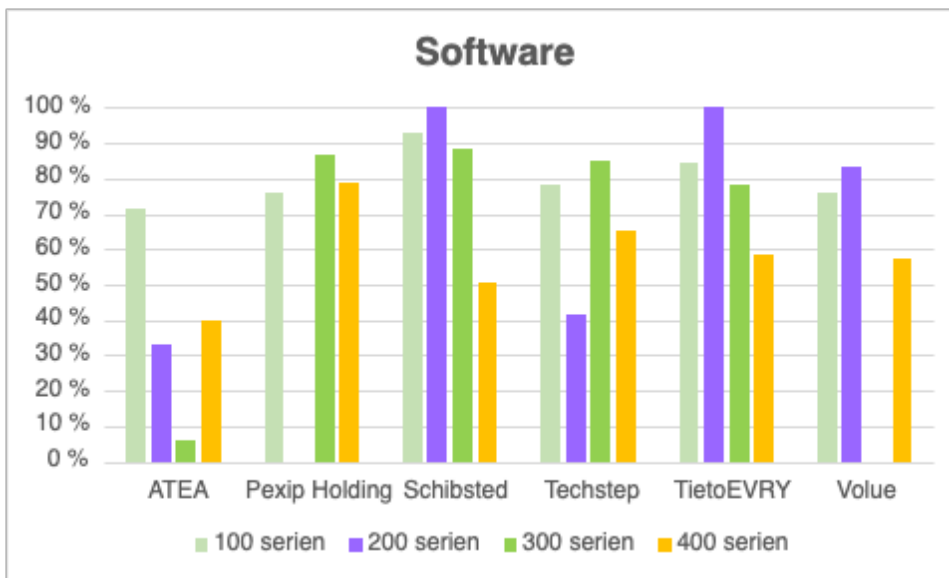

Diagram 4.5 Software: Gjennomsnittlig oppfyllelse per serie fordelt på selskapene

Siden vi viser poengsummen i prosent, fremkommer det ikke hvor mange disclosures som selskapene har rapportert på i de frivillige standardene. I tabell 4.4 vises gjennomsnittlig antall disclosures som selskapene hevder å rapportere på, hvor vi har beregnet gjennomsnitt for bransjene i hver temaspesifikk serie. Andel viser til hvor stor andel av alle disclosures i GRI seriene som bransjene har rapportert på. Vi ser av tabellen at olje, gass og kull sektoren gjennomsnittlig har rapportert på flest disclosures med 52,4%, mens software bransjen har rapportert på minst disclosures tilsvarende 15,1%.

Tema- spesifikk serie	Industriell transport		Oppdrett		Olje, gass og kull		Software	
	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel
200	4,8	28,2%	4,4	25,9%	10,1	59,4%	2,0	11,8%
300	10,6	28,6%	7,6	20,5%	18,4	49,7%	6,5	17,6%
400	10,4	26,0%	9,0	22,5%	20,8	52%	5,7	14,3%
Totalt	25,8	27,4%	21,0	22,3%	49,3	52,4%	14,2	15,1%

Tabell 4.4 Oversikt over antall disclosures fordelt på bransjer i hver temaspesifikk serie

4.3 Bivariat korrelasjon og multivariat regresjon

For å se på sammenhengen mellom variablene har vi satt opp en korrelasjonsanalyse vist i tabell 4.5, der vi har benyttet Pearsons korrelasjonskoeffisienter i statistikkssystemet SPSS (IBM, u.å.). Verdiene vises på bakgrunn av dette i en skala fra -1 til 1. Av analysen er det flere verdier som er signifikant positive/negative på 0,05 nivå, hvilket betyr at det med 95% sikkerhet kan fastslås at disse variablene har en sammenheng.

	Gjennomsnittlig oppfyllelse	Attestasjon	TCFD	Størrelse	Lønnsomhet	Gjeldsgrad	ESRS	Bransje
Gjennomsnittlig oppfyllelse	1							
Attestasjon	.388*	1						
TCFD	0,195	0,343	1					
Størrelse	0,265	0,356	0,229	1				
Lønnsomhet	-0,036	0,217	0,269	0,103	1			
Gjeldsgrad	0,015	.429*	0,279	0,229	0,355	1		
ESRS	-.463*	-.422*	-.482*	-0,164	-.394*	-0,272	1	
Bransje	0,162	-0,017	-0,198	0,091	0,061	0,248	-0,228	1

Tabell 4.5 Bivariat korrelasjonsanalyse av de utvalgte variablene

Signifikant tosidig * $p < 0,05$

Ved gjennomgang av korrelasjonsanalysen ser vi at de fleste variablene er signifikant negative med ESRS med unntak av størrelse og gjeldsgrad. ESRS er signifikant negativ med oppfyllelse som

tyder på at selskaper som har lavere oppfyllelse blir pliktig etter ESRS senere. Videre er attestasjon signifikant positiv med gjennomsnittlig oppfyllelse. Dette tyder på at selskapene som har høyere grad av attestasjon har høyere oppfyllelse av kravene i GRI. Ettersom korrelasjonsanalysen ikke kan vise om det er noen årsakssammenheng mellom variablene undersøkes variablene videre i en regresjonsanalyse.

For å undersøke om de uavhengige variablene påvirker den avhengige variabelen signifikant har vi satt opp en regresjonsanalyse. Analysen i tabell 4.6 er satt opp ved å definere alle variabler på ordinalnivå som dummy variabler. Eksempelvis fult attestert, delvis attestert og ikke attestert, der ikke attestert bærekraftsrapportering er det tilfellet som forekommer flest ganger og blir på bakgrunn av dette benyttet som referansekategori. For ESRS har vi benyttet ESRS 4 (blir ikke pliktig å rapportere etter ESRS de kommende årene) som referansekategori selv om denne variabelen ikke forekommer flest ganger, da vi ved å sette opp forskjellige regresjonsanalyser så at dummy variablene påvirket ESRS 4 negativt. Vi ønsket derfor å sette den som referansekategori for å se om den påvirket de andre ESRS variablene signifikant positivt. Tilsvarende er også gjort for den uavhengige variabelen bransje, hvor oppdrettsbransjen er satt som referansekategori av samme årsak som ESRS, der oppdrettsbransjen ved flere regresjoner var signifikant positiv. Den uavhengige variabelen TCFD er ikke medtatt ettersom vi ikke har avdekket noe signifikant sammenheng for denne variabelen knyttet til den avhengige variabelen ved tidligere analyser, og ønsker på bakgrunn av dette å spare antall frihetsgrader.

	Ustandardisert Beta	t	Signifikanttest
Gjennomsnittlig oppfyllelse (konstant)	0,260	1,879	0,810
Delvis attestert	-0,029	-0,359	0,725
Fult attestert	-0,053	-0,444	0,664
Størrelse	0,486	1,922*	0,075
Lønnsomhet	-0,221	-2,491**	0,026
Gjeldsgrad	0,184	0,885	0,391
ESRS 1 (2024)	0,569	3,548**	0,003
ESRS 2 (2025)	0,593	3,423**	0,004
ESRS 3 (2026)	-1,357	-2,044*	0,060
Industriell transport	-0,236	-2,005*	0,065
Olje, gass og kull	-0,277	-1,981*	0,068
Software	-0,216	-1,801*	0,093

Tabell 4.6 Lineær regresjonsanalyse

Signifikant ** $p < 0,05$

Signifikant * $p < 0,1$

Justert kvadrert R er lik 0,340 som tilsier at 34% av variansen i den avhengige variabelen kan forklares gjennom de uavhengige variablene. Modellen viser videre en F-verdi på 2,172 som er signifikant på 0,10 nivå og en kan derfor konkludere med at variansen er signifikant forbedret som følge av at de uavhengige variablene. For oversikt over justert kvadrert R og F-verdi tilhørende regresjonsanalysen vises det til tabell 4.7 nedenfor.

	Justert kvadrert R	F-verdi	Signifikanttest
<i>Regresjonsmodell</i>	0,340	2,172*	0,870

Tabell 4.7 Justert kvadrert R og F-verdi tilhørende regresjonsanalysen

I regresjonsanalysen vist i tabell 4.6 ser at vi at ESRS 1 og ESRS 2 er signifikant positiv på 0,05 nivå (Beta=0,569 og 0,593) mot ESRS 4. At variablene er positiv signifikant, tyder på at selskaper som blir pliktig til å rapportere etter ESRS i 2024 og 2025 har en høyere oppfyllelse enn selskaper som ikke blir pliktig til å rapportere etter ESRS de kommende årene. ESRS 3 er signifikant negativ på 0,1 nivå (Beta =-1,357). Den negative sammenhengen tyder på at selskaper som er pliktig å rapportere etter ESRS i 2026 har en lavere oppfyllelse enn selskaper som ikke blir pliktig til å rapportere de kommende årene.

Videre ser vi at størrelse er positiv signifikant på 0,10 nivå med Beta lik 0,486. Det innebærer at større selskaper har en gjennomsnittlig høyere oppfyllelse enn mindre selskaper. Lønnsomhet er negativ signifikant på 0,05 nivå (Beta=-0,221), som innebærer at selskaper med bedre lønnsomhet har en gjennomsnittlig dårligere oppfyllelse av GRI enn selskapene med svakere lønnsomhet. Til slutt ser vi at alle variablene for bransjene er negativt signifikant på 0,1 nivå (Beta tilsvarende – 0,236, -0,277 og –0,216). Dette viser at industriell transport, olje, gass og kull og software har en gjennomsnittlig lavere oppfyllelse av GRI rammeverket enn oppdrett bransjen. Ved gjennomgangen ser vi også at attestasjon og gjeldsgrad ikke har noen signifikant effekt.

5 Diskusjon

I dette kapitlet vil vi gjennomgå forskningsspørsmålene og hypotesene utviklet i kapittel 1 og 3. Vi vil benytte funnene i kapittel 4 og teorien i kapittel 2 for å besvare spørsmålene og hypotesene. Vi ønsker først å gjennomgå våre to forskningsspørsmål, deretter vil vi gjennomgå om de ulike variablene utledet i syv hypoteser vil påvirke selskapers oppfyllelse av GRI rammeverket.

5.1 Forskningsspørsmål 1: I hvilken grad oppfyller selskaper på Euronext Oslo kravene i GRI?

Resultatene av analysen viser at selskapene har en gjennomsnittlig oppfyllelse på 69% på totalnivå. Dette betyr at selskapene ikke overholder alle kravene i disclosurene som de hevder å rapportere på. Resultatene fra analysen kan virke noe bedre enn hva tidligere forskning indikerer, der bærekraftsrapportering er beskrevet som svak (Baalouch et al., 2019; Fallan et al., 2021; Lock & Seele, 2016; The Governance group, 2021). Likevel viser gjennomgangen at enkelte selskaper har en gjennomsnittlig oppfyllelse på over 90%, mens andre selskaper har en vesentlig lavere oppfyllelse hvor laveste oppfyllelse var på 25%. Dette viser at det er stor variasjon i selskapenes rapportering.

Tabell 5.1 nedenfor viser fordelingen av selskapene i utvalget fordelt på ulike intervaller basert på gjennomsnittlig oppfyllelse. Dette er gjort for å kunne foreta vurderinger av hvordan selskaper i ulike intervaller oppfyller kvalitative egenskaper for brukernyttig informasjon. Dersom et selskaper rapporterer etter GRI er selskapet pliktig til å rapportere på 100% av kravene som rammeverket stiller. En oppfyllelse fra 90% til 100% anses å være en meget god rapportering da selskapet trolig ikke har vesentlige feil som vil påvirke brukernes beslutninger. Lavere oppfyllelse en 90% til 100% i intervallene 60% til 89%, kan likevel være en rapportering som har delvis brukernyttig informasjon da selskaper kan oppfylle flere kvalitative egenskaper. Mindre enn 60% er en gjennomsnittlig lav oppfyllelse av disclosurene i GRI. Informasjonen er trolig av lav kvalitet og oppfyller ikke de kvalitative egenskapene for brukernyttig informasjon.

Oppfyllelse	Antall selskap
Mindre enn 60%	7
Mellom 60% til 79%	12
Mellom 80% til 89%	5
Mellom 90% til 94%	2
95% til 100%	0

Tabell 5.1 Selskaper sortert i intervaller etter oppfyllelse

Totalt er det syv selskaper som har en lavere oppfyllelse enn 60% og selskapene i denne kategorien har flere mangler i sin rapportering. En lav oppfyllelse tilsier også at flere av IASB (2018) og GRI sine kvalitetskrav ikke er til stede. En oppfyllelse på opptil 60% vil si en mangel av informasjon på 40% eller mer. Ved at selskapene ikke rapporterer på all informasjon som de hevder å rapportere på er kvalitetskravet fullstendighet tvilsomt oppfylt. At selskapene har flere mangler ved sin rapportering kan også tyde på at informasjonen ikke er nøytral, ved at selskapet i større grad viser til sine positive sider. Ettersom selskapene er notert på Euronext Oslo hvor mange snart må rapportere etter ESRS, kan det stilles spørsmål ved at 27% av utvalget har en dårlig bærekraftsrapportering. Revisorforeningen (2022) tror selskaper vil ha en stor omstilling i vente da ESRS sine krav er omfattende. I årene som kommer må disse selskapene sette inn ressurser for å klare å tilrettelegge seg kravene i ESRS. Videre kan det stilles spørsmål ved hvorfor 70% av 94 selskaper på Euronext Oslo ikke rapporterer etter GRI «core option», «comprehensive option» eller i henhold til GRI (2021), da kravene til ESRS også vil omfatte en rekke av disse selskapene i årene som kommer.

Videre har 12 selskaper en oppfyllelse fra 60% til 79%. I slike tilfellene anses ikke rapporteringen som god da selskapene fortsatt har en del mangler i disclosureene de har rapportert på. 5 selskaper har videre en oppfyllelse mellom 80% til 89%, i disse tilfellene har selskapene klart å oppfylle flere disclosures, men har også flere mangler. I begge intervallene kan det vurderes i hvor stor grad de kvalitative egenskapene for brukernyttig informasjon er oppfylt på et overordnet nivå. Selv om selskapene har mangler på totalnivå ser vi at flere selskaper har full oppfyllelse på enkelte serier. Blant annet ser vi at 3 av 5 selskaper med en gjennomsnittlig totaloppfyllelse på 80% til 89%, har 100% oppfyllelse på enten én universell standard eller én temaspesifikk serie. Ettersom selskapene faktisk kan si at de rapporterer etter GRI på tilfellene med 100% oppfyllelse, må en også anta at informasjonen er brukernyttig.

Det er derimot kun to selskaper som har en oppfyllelse mellom 90% til 94%. I disse tilfellene har selskapene oppfylt kravene i de fleste disclosures. At et selskap klarer å overholde de fleste krav i GRI vil trolig gi brukernyttig informasjon, da GRI sine disclosures skal bidra til å oppfylle prinsippene GRI er bygd opp på. Når det gjelder IASB (2018) sine kvalitative egenskaper kan egenskapen vesentlighet trekkes inn ettersom selskapet skal inkludere all vesentlig informasjon som kan påvirke interessentenes beslutninger. At et selskap ikke klarer å oppfylle 6% til 10% av kravene vil trolig ikke ha en effekt på interessentene sine vurderinger. Informasjonen vil trolig også oppfylle den kvalitative egenskapen feilfri informasjon da egenskapen er beskrevet som at informasjonen ikke må være plettfri, men at selskaper skal forsøke å ha så korrekte opplysninger som mulig. Vi mener derfor at en oppfyllelse i dette intervallet tilsvarer en meget god bærekraftsrapportering. Det var derimot ingen selskaper som klarte å oppfylle 100% av kravene i GRI.

Videre har flere tidligere studier prøvd å forklare bærekraftsrapportering gjennom teorier som interessentteorien, legitimitetsteorien og signalteorien (Ching & Gerab, 2017; Fallan et al., 2021; Friske et al., 2023; Davis, 1973). For at bærekraftsrapporteringen skal være brukernyttig for ressursallokerings- og kontrollformålet må informasjonen som selskapene rapporterer være av kvalitet. Bærekraftsrapportering er kostbart og selskapene kan ønske å benytte mer ressurser dersom fordelene av å rapportere er større enn ressursene som kreves (Connelly et al., 2011). Fordelen med å rapportere på bærekraft er å redusere det asymmetriske forholdet mellom selskap og interessent. Desto flere interessenter selskapet har, jo større insentiv har selskapene til å rapportere.

Selskapene i intervallene 0% til 79% i tabell 5.1, vil trolig falle innenfor strategi tre eller fire i Lindblom (2010) sin legitimitetsstrategi. Rapporteringen til disse selskapene har flere mangler og informasjonen kan derfor ha en risiko for å være positivt anlagt. Informasjonen kan ha effekter som prøver å manipulere interessentene til å få en annen oppfatning eller endre interessentenes forventninger til samfunnet. Selskapene som derimot hører innenfor intervallet 90% til 94% vil trolig falle inn under strategi en og to da rapporteringen er av høy kvalitet. Her vil selskapene prøve å tilpasse seg etter samfunnets forventning eller vise til at man allerede overholder samfunnets forventninger.

Flere av selskapene rapporterer også svakt på inkludering av interessenter. GRI har definert inkludering av interessenter som et eget kvalitetskrav og presiserer i den universelle standarden for vesentlige temaer at selskapene skal ta i betraktning både påvirkning på interessentene og miljøet. Inkludering av interessenter er også presisert ytterligere i de universelle standardene for 2021 sammenlignet med 2016 standardene (GSSB, 2016a; GSSB, 2016b; GSSB, 2016c; GSSB, 2021). Dette er også området der selskapene har rapportert dårligst, hvor gjennomsnittlig oppfyllelse er

50% vist i tabell 4.2. Svak rapportering på vesentlige temaer er også i samsvar med tidligere forskning (Machado et al., 2021). Ettersom dette er et tema som er spesielt vesentlig for interessentene kan det derfor stilles spørsmål ved årsaken til dårlig rapportering. Ut fra interessentteorien til Freeman (1984, sitert i A. Friedman & Miles, 2006) må selskapene ta i betraktning sine interesser for å overleve. Dersom interessentene ikke har fokus på selskapers bærekraftsrapportering vil forventningene være lave og kan være bakgrunnen for en svakere rapportering. I tillegg foreligger det ingen regulatorisk legitimitetsrisiko da standarden er frivillig, og det er på bakgrunn av dette ingen konsekvenser for dårlig rapportering.

Selskapene som rapporterer på vesentlige temaer i henhold til disclosure 3-3 (2021) har noe bedre oppfyllelse enn selskapene som rapporterer etter 103 serien, se tabell 4.3 for gjennomsnittlig oppfyllelse. Da GRI 2021 krever at selskapene må vise tydeligere til både positive og negative påvirkninger og hvordan disse håndteres, fremstår det som at strengere og mer utdypende krav fra GRI gir en høyere oppfyllelse. Forskjellen er imidlertid ikke vesentlig (2%) og selskapene har fortsatt en lang vei å gå.

Av resultatene er det flere selskaper som har en høyere oppfyllelse av GRI rammeverket, herunder 7 selskaper som har en gjennomsnittlig oppfyllelse fra 80% til 94%. Disse selskapene har valgt å benytte mye ressurser på rapporteringen, som kan tyde på at det foreligger press fra interessentene da interessentens økte fokus kan ha en positiv effekt på selskapers bærekraftsrapportering. Ved økt fokus fra samfunnet kan fordelene av å rapportere god kvalitet være høyere enn ressursene selskapet benyttet og bærekraftsrapportering kan være et effektivt signal. En fordel foreligger dersom selskapets bærekraftsrapportering påvirker selskapets verdi, inntjening og konkurransefordeler. En god rapportering kan også føre til at selskapene sikrer legitimitet (Fallan et al., 2021). Men på bakgrunn av de varierende resultatene hvor flere har mangler i rapporteringen kan det på den andre siden tyde på at det ikke foreligger tilstrekkelig press fra selskapets interesser. Fallan et al. (2021) antyder at interessentene i dag ikke oppfatter en reell og vesentlig legitimitetsrisiko. Dersom myndighetene, forbrukere, leverandører og andre interesser stiller høyere krav til bærekraftsrapporteringen vil det være nødvendig for selskapene å rapportere av høyere kvalitet. Et slikt press i form av høyere legitimitetsrisiko vil kunne føre til at flere av selskapene har en gjennomgående bedre bærekraftsrapportering slik at resultatene mellom selskapene blir mer stabile.

5.2 Forskingsspørsmål 2: Er det forskjell mellom oppfyllelse av GRI rapporteringen i de ulike bransjene?

Diagram 4.1 til 4.5 viser at det er stor variasjon i selskapers oppfyllelse, men også for bransjene sin oppfyllelse, både på totalnivå, for de universelle standardene og tema spesifikke seriene.

Resultatene viser at total gjennomsnittlig oppfyllelse er lavest for industriell transport, deretter olje, gass og kull, videre oppdrett og høyest oppfyllelse for software vist i tabell 4.2. Ifølge GRI sin inndeling av bransjer har oppdrett og olje gass og kull den høyeste bærekraftsrisikoen i forhold til software og industriell transport, omtalt i underkapittel 3.6.1. Funnene er noe overraskende ettersom vi forventet at bransjer med høyere bærekraftsrisiko hadde høyere oppfyllelse av kravene i GRI. Resultatene er derimot tilsvarende Bachoo et al. (2013) som ikke avdekket en klar sammenheng mellom bransjers miljørisiko og oppfyllelse av bærekraftsrapportering. Men da utvalget er lite ettersom få selskaper i bransjene velger å rapportere etter GRI, vil de ulike selskapene som er inkludert i analysen ha store effekter dersom de avviker vesentlig fra normalen.

Fallan et al. (2021) avdekket gjennom sin undersøkelse av bærekraftsrapporteringen til norske oppdrettsselskaper at rapporteringskvaliteten er lav. Studien viste også til at børsnoterte selskaper har bedre rapportering. I motsetning til Fallan et al. (2021) ser denne oppgaven kun på selskaper notert på Euronext Oslo, og ikke øvrige selskaper. Diagram 4.3 viser oppfyllelsen til de ulike selskapene i oppdrettsbransjen, hvor vi ser større variasjon for spesielt to av selskapene (Andfjord og Norcod) som har en gjennomsnittlig oppfyllelse på 45%. Disse selskapene er notert på Euronext Growth, og er i en oppstartfase. Kravene for å bli notert på Oslo Børs er mer omfattende enn kravene for å bli notert på Euronext Growth. Blant annet må «Aksjene antas å ha allmenn interesse» (Euronext, 2022a; Euronext 2022b, s.13). At selskapene er av allmenn interesse viser til at selskapene har flere interessenter og høyere legitimitetsrisiko. Dette kan også være den bakenforliggende årsaken til at selskapene på Euronext Growth har lavere oppnåelse enn gjennomsnittet. I tillegg er det høyere krav til både egenkapital og omsetning for å være notert på Oslo Børs (Euronext 2022a; Euronext, 2022b). Selskapene på Oslo Børs kan derfor ha mer kapital og ressurser til å rapportere bedre. Øvrige selskaper tilhørende oppdrettsbransjen i utvalget, er notert på Oslo Børs og har en vesentlig høyere gjennomsnittlig oppfyllelse på 81%. At børsnoterte selskaper rapporterer bedre, er i samsvar med Fallan et al. (2021) sin studie.

Både oppdrett og olje, gass og kull er avhengig av naturen for å kunne drifte. Dette medfører også strengere regulatoriske krav siden bransjene benytter ressurser som skal komme fellesskapet til gode. På bakgrunn av dette er det innført egen særskatt. Bransjene er også utsatt for kontroll og

oppfølging av myndighetene da de har egne krav som må overholdes. Olje, gass og kull bransjen har i tillegg store utslipp av klimagasser. Det kan derfor tyde på at bransjen er under økende press fra ulike interessenter. Tabell 4.4 viser at olje, gass og kull rapporterer på flest disclosures. Dette kan tyde på at selskapene i bransjen prøver å etterleve kravene fra interessentene. Siden olje, gass og kull rapporterer på vesentlig flere disclosures sammenlignet med de andre bransjene, viser dette til at bransjen har mer omfattende rapportering. Det kan også være en indikasjon på at bransjen totalt sett har en bedre rapportering sett opp mot de andre bransjene, men at det ikke blir medtatt i denne analysen ettersom vi ser hen til gjennomsnittlig oppfyllelse av GRI rammeverket.

Software bransjen har en gjennomsnittlig oppfyllelse på 74% som er 10% høyere enn industriell transport med 64% i gjennomsnittlig oppfyllelse. Dette er noe overraskende da industriell transport er en utslippstung bransje, som har høyere risiko for ansattes helse og brudd på menneskerettigheter. Software bransjen har den høyeste oppfyllelsen av generelle rapporteringselementer (102 standarden) og økonomi (200 serien), vist i tabell 4.2. Videre har selskapene i software bransjen jevnt over høy oppfyllelse på totalnivå, med en oppfyllelse fra 74% til 83%, med unntak av ATEA som har en oppfyllelse på 56%. En bakgrunn for dette kan være at software bransjen er i stor vekst, og kan med tiden være en stor kilde til klimautslipp i verden (Schjølberg, 2020). Økt digitalisering av samfunnet medfører også økt cyberrisiko. Ser man hen til antall disclosures som bransjene har rapportert på i tabell 4.4, ser man derimot at software bransjen har rapportert på færre disclosures enn de andre bransjene. Dette kan også være en indikasjon på at det ikke er like mange disclosures som anses vesentlig for software bransjen å rapportere på.

Bransjene kan stå ovenfor ulike legitimitetsrisikoer. Dersom man benytter GRI (GSSB, 2022) sin gruppering av bærekraftsrisiko, er oppdrett og olje, gass og kull klassifisert som gruppen med mest bærekraftsrisiko, mens software og industriell transport er klassifisert i gruppe tre da de har en lavere bærekraftsrisiko. Oppdrett og olje, gass og kull kan ha en høyere legitimitetsrisiko da de har høyere grad av overvåkning og kontroll fra myndighetene. Software og industriell transport har ikke den samme overvåkingen og trolig mindre regulatorisk legitimitetsrisiko. Ingen av selskapene har legitimitetsrisiko tilknyttet bærekraftsrapporteringen (GRI) da rammeverket som nevnt er frivillig. Videre har også disse bransjene flere interessenter som overvåker deres prestasjoner, blant annet media og miljøorganisasjoner. I den siste tiden har oppdrettsbransjen i større grad vært i mediebildet grunnet den nye beskatningen, hvor blant annet SalMar har informert om at de skal redusere produksjonen (Knudsen, 2022) og flere selskaper har truet med å permittere ansatte (Furuset & Njåstad, 2022). Bransjen har også fått mye oppmerksomhet tilknyttet deres miljøavtrykk, hvor det blant annet har vært artikler om hvordan lakselus truer villaksen (Knudsen, 2023). I tillegg er Norge kjent som en oljenasjon, og bransjens store utslipp har skapt protester fra

miljøaktivister (Venbakken et al., 2022). Videre har miljøfokuserte partier kritisert bransjen da de mener oljeutvinning går imot grunnloven (Miljøpartiet De Grønne, 2022). Oljenæringen har også bidratt til at Norge har vunnet miljøverstingsprisen (NTB & Five, 2021). Software og industriell transport har ikke hatt like stor grad av overvåking og medieoppslag, hvilket tyder på at både oppdrett og olje, gass og kull har høyere kognitiv og pragmatisk legitimitetsrisiko enn bransjene med mindre bærekraftsrisiko. Dette kan være med på å bidra til høyere oppfyllelse av kravene i GRI, hvor bransjene oppdrett og olje, gass og kull primært har høyest oppfyllelse av 300 og 400 serien (miljø og sosiale forhold), i tillegg til at oppdrett har høyest oppfyllelse på 103 serien (universell standard for vesentlige emner), som vist i tabell 4.2. Selv om overnevnte forhold kan tyde på at oppdrett og olje, gass og kull bransjene har høyest legitimitetsrisiko, viser resultatene at software bransjen i snitt rapporterer best. Dette kan indikere at det ikke foreligger nok legitimitetsrisiko til å ha en effekt på selskapenes bærekraftsrapportering. En av årsakene til at software kommer best ut av analysen er også at selskapene i denne bransjen gjør det best på 102 serien som har mange disclosures, som øker gjennomsnittlig oppfyllelse, da de i tillegg til at de rapporterer på minst disclosures i de temaspesifikke seriene.

5.3 Variablenes påvirkning på oppfyllelse av kravene i GRI

Det er i denne oppgaven utviklet syv hypoteser bestående av syv variabler. I underkapitlene nedenfor vil vi gjennomgå alle hypotesene hver for seg ut fra resultatene vi kom frem til i kapittel 4.

5.3.1 Har bransjer med høy bærekraftsrisiko en høyere oppfyllelse?

Variabelen bransje undersøkes for å se om bransje har en årsakssammenheng med oppfyllelse av GRI rammeverket. Som diskutert i delkapittel 5.2 ser vi varierende resultater i de ulike bransjene. Ut fra regresjonsanalysen har alle bransjene en signifikant negativ sammenheng med oppfyllelse av GRI rammeverket i forhold til oppdrettsbransjen, hvor olje, gass og kull har den mest negative ustandardiserte betaen. Dette gir ikke støtte for hypotesen om at bransjer med høyere bærekraftsrisiko rapporterer bedre på kravene i GRI enn bransjer med lavere bærekraftsrisiko.

Med bakgrunn i legitimitetsteori tilsier en høyere bærekraftsrisiko høyere legitimitetsrisiko. Dette samsvarer ved at oppdrettsbransjen har en statistisk høyere oppfyllelse enn de andre bransjene. Samtidig ser man av regresjonsanalysen i tabell 4.6 at olje, gass og kull bransjen har en

ustandardisert beta lik $-0,277$, mens industriell transport og software med en ustandardisert beta lik $-0,236$ og $-0,216$. Resultatet viser derfor at olje, gass og kull har den mest negative ustandardiserte betaen. Figur 5.2 viser rangering av bransjenes oppfyllelse ut fra regresjonsanalysen og deres bærekraftsrisiko i henhold til GSSB (2022). Dette resultatet er ikke i henhold til forventning, ettersom olje, gass og kull er en bransje med høy bærekraftsrisiko. En mulig årsaksforklaring kan være at alle selskapene som undersøkes er større selskaper som er notert på Euronext og har mange interessenter, og at bransjene med lavere miljørisiko også kan stå ovenfor et stort press fra interessentene som fører til at det er mindre forskjell mellom selskapene. En annen forklaring kan knytte seg til at olje, gass og kull i snitt rapporter på dobbelt så mange disclosures sammenlignet med de andre bransjene. Der olje, gass og kull rapporterer på ca. 50% av alle disclosures i GRI, mens de andre bransjene rapporterer på ca. 20% som vist i tabell 4.4. Olje, gass og kull bransjen har på bakgrunn av dette flere krav som må overholdes ettersom de påstår å rapportere på flere disclosures.

Rangering	Bransje	Bærekraftsrisiko
1	Oppdrett	Høy
2	Software	Lavere
3	Industriell transport	Lavere
4	Olje, gass og kull	Høy

Tabell 5.2 Rangering i regresjonsanalysen av bransjenes oppfyllelse med henvisning til bærekraftsrisiko

5.3.2 Har attestasjon en positiv effekt på selskapenes oppfyllelse?

Den uavhengige variabelen attestasjon har ikke en signifikant sammenheng med oppfyllelse av GRI rammeverket, som vist i regresjonsanalysen i tabell 4.6. Det foreligger derfor ikke støtte for at attestasjon har en positiv effekt og hypotese 2 må på basis av dette forkastes. Dette er i likhet med Christensen & Johansen (2022) som avdekket at attestasjon ikke hadde noe effekt på kvaliteten av bærekraftsrapporteringen.

Ifølge signalteorien ønsker selskaper å signalere kvalitet ut til interessentene, og på denne måten redusere informasjonsasymmetri (Connelly et al.,2011). Attestasjon skal bidra til å gi et signal på kvalitet da informasjonen i rapporten er gjennomgått av en ekstern part. Ved at informasjonen

gjennomgå av ekstern part viser tidligere forskning til at troverdigheten, påliteligheten og nøyaktigheten øker som følge av at forholdene har blitt attestert (Braam et al., 2016; Hodge et al., 2009; Pflugrath et al., 2011). Funnene i vår analyse indikerer derimot at rapportene som er attestert ikke er mer troverdige, pålitelige eller nøyaktige, ettersom oppfyllelsen av GRI ikke forbedres av attestasjon. I denne sammenhengen kan det være slik at selskapene sender ut et falskt signal om kvalitet til sine interessenter, ved at de signaliserer en kvalitet som de ikke innehar. På denne måten kan selskapene også sikre seg falsk pragmatisk legitimitet.

Alle selskapene i vår oppgave som har fått bærekraftsrapporten attestert har attestasjon med moderat sikkerhet. Funnene kan tyde på at attestasjon av moderat sikkerhet ikke er tilstrekkelig for at informasjonen som selskapene rapporterer skal bli bedre. Attestasjonsstandarden ISAE 3000 benyttes på alle selskaper som attesteres med unntak av ett selskap. Dette er en generell standard som benyttes til attestasjon på flere forhold. Det kan derfor tyde på at ISAE 3000 ikke er godt nok tilpasset attestasjon av bærekraftsrapportering (Boiral & Heras-Saizarbitoria, 2020). Det er også flere av selskapene som kun har delvis attestasjon av bærekraftsrapporteringen, hvor disse selskapene i hovedsak får attestert utvalgte nøkkeltall. Siden selskapene selv har mulighet til å velge hvilken informasjon de ønsker å få attestert, kan de ha incentiver om å få attestasjon på den delen av rapporteringen som de rapporterer godt på. Attestasjon kan derfor bidra til at selskapene fremstår bedre enn tilfellet, hvilket kan knyttes til strategi tre i Lindblom (2010) sin legitimitetsstrategi, ettersom selskapene kan skape en positiv status da det fremstår som om selskapene har gjort mer arbeid for å sikre bærekraftsrapporteringen enn hva som er reelt. Videre er attestasjon kostbart som også kan være en årsak til at flere selskaper kun får deler av rapporteringen attestert.

Ved implementering av bærekraftsstandardene ESRS vil attestasjon bli pliktig, hvor det i første omgang skal gis moderat sikkerhet (PwC, 2022). Dersom attestasjon ikke fungerer til sin hensikt, vil det kunne føre til unødvendige kostnader for selskapene og en falsk trygghet for interessentene.

5.3.3 Har større selskaper en høyere oppfyllelse?

Den uavhengige variabelen størrelse er målt ut fra omsetning og viser hvilken sammenheng selskapers størrelse har med oppfyllelse av GRI rammeverket. Regresjonsanalysen i tabell 4.6 viser at variabelen er signifikant positiv på 0,1 nivå, som gir støtte for hypotese 3 om at større selskaper har en høyere oppfyllelse av GRI rammeverket enn mindre selskaper.

En positiv sammenheng mellom bærekraftsrapportering og størrelse er også i samsvar med tidligere forskning (Brammer & Pavelin, 2004; Dienes et al., 2016; Drempetic et al., 2020; Gallo &

Christensen, 2011; Schreck & Raithel, 2018). Større selskaper har ofte flere interessenter og høyere grad av medieomtale enn mindre selskaper. Som nevnt må selskapene ifølge interessentteorien ta hensyn til sine interessenter for å overleve (Freeman, 1984, sitert i A. Friedman & Miles, 2006). Flere interessenter fører til at selskapet har forskjellige behov som må ivaretas og kan stå ovenfor økt press for å rapportere bedre på bærekraft. Dette kan også føre til høyere pragmatisk legitimitetsrisiko da selskapet har flere interessenter som må tilfredsstilles. Av resultatene ser vi at interessentteorien kan være av betydning da resultatet av regresjonsanalysen indikerer at større selskaper ivaretar interessentene i form av høyere kvalitet på bærekraftsrapporteringen.

Videre må kostnaden ifølge signalteorien være lavere enn nytten for at bærekraftsrapporteringen skal gi et effektivt signal. Ved at selskapet har flere interessenter, kan risikoen for informasjonsasymmetri øke. Større selskap kan derfor ha flere insentiver på å rapportere av høy kvalitet, og får en større fordel av dette ettersom flere interessenter benytter bærekraftsrapporteringen for å foreta vurderinger av selskapet. Økt fordel ved bærekraftsrapportering kan også forsvare høyere kostnader som selskapet benytter, der et større selskap også har flere ressurser til å påta seg en slik rapportering.

5.3.4 Har mer lønnsomme selskaper en høyere oppfyllelse?

Den uavhengige variabelen lønnsomhet er negativ signifikant på 0,05 nivå. Resultatet viser at selskap med høyere lønnsomhet, har en lavere oppfyllelse av kravene i GRI. Dette er i motsetning til hypotesen i oppgaven, hvor forventningen var at lønnsomhet ville ha en positiv effekt på selskapenes bærekraftsrapportering. Funnene er også motsigende fra tidligere litteratur som har funnet en signifikant positiv sammenheng mellom lønnsomhet og selskapers bærekraftsrapportering (Cooke & Haniffa, 2005). Samtidig er det mindre forskning på variabelen og andre tidligere studier har kommet frem til at det ikke er en statistisk sammenheng (Aggarwal & Singh, 2018; Hahn og Kühnen, 2013).

Da lønnsomhet er beregnet på basis av resultatmargin, vil nøkkeltallet kun vise lønnsomhet for ett spesifikt år (2021). Det finnes flere måter å beregne lønnsomhet, hvor flere beregninger gjøres basert på egenkapital som eksempelvis totalkapitalrentabilitet og egenkapitalavkastning som Hahn og Kühnen (2013) vurderte i sin studie. Ved å beregne nøkkeltallet på en annen måte kunne dette hatt en medvirkning på resultatet. Siden vi har valgt å vise lønnsomhet ut fra nøkkeltallet resultatgrad, vil også selskaper som har benyttet store ressurser på bærekraftsrapporteringen kunne ha en dårligere lønnsomhet. Resultat før skatt kan også være mer varierende fra år til år for noen

selskap, og betydelig store poster det enkelte året kan påvirke resultatet. Eksempelvis hadde Schibsted i 2021 store nedskrivninger av aksjer, som påvirker resultatmarginen vesentlig (Schibsted, 2022, s. 58).

5.3.5 Har gjeldsgrad en påvirkning på oppfyllelse?

Av regresjonsanalysen i tabell 4.6 foreligger det ikke en signifikant sammenheng mellom gjeldsgrad og selskapers oppfyllelse av GRI rammeverket. Dette er i henhold til tidligere forskning (Lucia & Panggabean, 2018; Wang, 2017).

Hypotesen om at gjeldsgrad har en positiv sammenheng med selskapers oppfyllelse av GRI rammeverket burde ut fra dette forkastes, mens hypotesen om at gjeldsgrad ikke har noen effekt for oppfyllelsen burde beholdes. Forklaringen fra utledet hypotese besto av at selskap med høy nok gjeldsgrad til å være konkurransedrivende ville ha en effekt på selskapenes bærekraftsrapportering, mens selskaper med for høy gjeldsgrad ikke vil ha noen påvirkning på selskapenes oppfyllelse, det samme gjaldt selskaper som tok for lite risiko og derfor hadde lav gjeldsgrad. Hva som anses som lav, høy og tilfredsstillende gjeldsgrad vil variere ut fra bransje og hva selskapers forretningsaktiviteter belager seg på. Da for lav og for høy gjeldsgrad vil bestå av nedre og øvre nivå, vil ikke en regresjonsanalyse ha en signifikant effekt av gjeldsgrad, ettersom disse ikke er gruppert. I tabell 5.3 nedenfor har vi forsøkt å inndele gjeldsgrad i tre intervaller for å se om det foreligger forskjeller i gjennomsnittlig oppfyllelse.

Gjeldsgrad	Gjennomsnittlig oppfyllelse
1% til 41%	64,5%
42% til 74%	74,4%
75% til over 100%	62,1%

Tabell 5.3 Gjeldsgrad inndelt i intervaller med selskapers gjennomsnittlige oppfyllelse

For selskaper med en gjeldsgrad fra 1% til 41% ligger gjennomsnittlig oppfyllelse på 64,5%. Videre har selskap med en gjeldsgrad fra 75% til over 100% en oppfyllelse på 62,1%. Den høyeste gjennomsnittlige oppfyllelsen av kravene i GRI ligger i intervallet 42% til 74%. Ut fra dette kan resultatene tyde på at hvilket intervall man ligger i kan ha en effekt på oppfyllelsen, der selskap som ligger i midtre intervall har en høyere oppfyllelse av kravene i GRI.

Det skal også nevnes at interessenter som kreditorer og investorer i større grad vurderer selskapets bærekraftsprestasjoner enn hva de gjorde tidligere (Holsen, 2022; H. Brandsås, personlig kommunikasjon, 29. september 2022). Kreditorer står også ovenfor legitimitetsrisiko ovenfor sine interessenter. For å redusere denne risikoen kan kreditorer være mer bevisste på hvilke selskaper de gir finansiering til, og hvordan type finansiering de gir. Dette fordi de kan ønske å gi et signal til mottakerne om at de har en bærekraftig portefølje, og tar høyere kostnader for selskap med større bærekraftsrisiko. På bakgrunn av økt fokus tror vi at denne interessen i årene fremover kan øke kvaliteten på bærekraftsrapporteringen til selskapene.

5.3.6 Har selskaper som rapporterer etter TCFD en høyere oppfyllelse?

I tabell 4.6 ble TCFD ekskludert fra regresjonsanalysen da vi gjennomførte flere tester med variabelen uten å få noen signifikant effekt, og ønsket derfor å spare antall frihetsgrader. Ut fra dette får vi ingen støtte for at TCFD har en positiv effekt på selskapers bærekraftsrapportering. Bakgrunnen for hypotesen var at selskaper som rapporterer både etter TCFD og GRI kan ha en bedre bærekraftsrapportering, da de har valgt å benytte tid og ressurser for å rapportere på begge.

For å fremstille antall selskaper som rapporterer på TCFD og antall selskaper som ikke rapporterer etter TCFD har vi satt opp tabell 5.4 nedenfor. Her har vi også inkludert gjennomsnittlig oppfyllelse av GRI rammeverket for hver av gruppene. Vi ser at selskaper som rapporterer etter TCFD har en bedre oppfyllelse av GRI rammeverket med 71,6%, mot 64,4% i oppfyllelse for selskaper som ikke rapporterer. Forskjellene er ikke store, og viser derfor at det ikke foreligger vesentlige forskjeller mellom gruppene.

	Antall selskaper	Gjennomsnittlig oppfyllelse
Rapporterer etter TCFD	15	71,6%
Rapporterer ikke etter TCFD	11	65,4%

Tabell 5.4 Fordeling av antall selskaper som rapporterer eller ikke rapporterer etter TCFD og deres gjennomsnittlige oppfyllelse

5.3.7 Har selskaper som blir pliktig til å rapportere etter ESRS en høyere oppfyllelse?

Variabelen ESRS er signifikant i regresjonsanalysen vist i tabell 4.6 for alle ESRS dummyer, og blir målt opp mot selskaper som ikke blir pliktige til å rapportere etter ESRS. Av analysen ser man at ESRS 1 (pliktig 2024) og 2 (pliktig 2025) er signifikant positiv på 0,05 nivå og ESRS 3 (pliktig 2026) er signifikant negativ på 0,1 nivå. Hypotesen om at selskaper som blir pliktig til å rapportere etter ESRS de kommende årene har en høyere oppfyllelse enn selskaper som ikke blir pliktig til å rapportere de kommende årene får dermed støtte.

Tabell 5.5 nedenfor viser en fordeling av når de ulike selskapene i analysen blir pliktig til å rapportere etter ESRS, med gjennomsnittlig oppfyllelse for hver av gruppene. Vi ser at selskaper som blir pliktig til å rapportere etter ESRS for regnskapsåret 2024 har den høyeste oppfyllelsen med 72,9%. Videre ser vi at selskapene som ikke blir pliktig til å rapportere etter ESRS de kommende årene har dårligst oppfyllelse av kravene i GRI med 44,5%. Da utvalget i analysen kun består av 26 selskaper og det blir en stor skjevfordeling av selskaper i ulike intervaller, med kun ett selskap som skal rapportere for regnskapsåret 2026 og to selskaper som ikke blir pliktig, kan resultatene være misvisende.

Når selskapene blir pliktige til å rapportere etter ESRS	Antall selskaper	Gjennomsnittlig oppfyllelse
2024	18	72,9%
2025	5	64,9%
2026	1	68,7%
Blir ikke pliktig de kommende årene	2	44,5%

Tabell 5.5 Fordeling av antall selskaper som blir pliktig etter ESRS på ulike tidspunkt og deres gjennomsnittlige oppfyllelse

Ved at selskaper blir pliktige til å rapportere etter ESRS, kan den regulatoriske legitimitetsrisikoen øke ettersom selskapet trenger legitimitet fra myndigheter knyttet til overholdelse av lover og regler. Videre kan det påvirke den kognitive legitimitetsrisikoen da interessenter kan ta det for gitt at et selskap må ta ansvar for å overholde lover, dersom det er en forventning samfunnet har. GRI

rammeverket har flere likheter med den kommende ESRS standarden. Ved å rapportere etter GRI, er selskapet allerede på vei til å oppfylle ESRS standarden og vil på denne måten være mer forberedt. Selskaper som blir pliktig allerede i 2024 kan stå ovenfor et større tidspress, og det kan derfor tenkes at de vil benytte mer ressurser for å bedre sin rapportering.

At ESRS har en effekt på selskapenes bærekraftsrapportering, er noe motstridende av hva Fallan & Fallan (2017) kom frem til når de undersøkte om det var forskjeller i rapporteringen til selskaper som var pliktige til å rapportere og selskaper som rapporterte frivillig på miljøinformasjonen i årsrapporten. De avdekket at det ikke var noen forskjeller mellom selskapene som rapporterte på bakgrunn av hva som var lovpålagt og selskapene som rapporterte frivillig, samtidig som kvaliteten var lav. De viste videre til at Norge ikke håndhever eller gir sanksjoner av mangelfull overholdelse, og den regulatoriske legitimitetsrisikoen som følge av dette er lav. Det blir derfor interessant å se hvordan ESRS blir håndtert i form av overholdelse av kravene. En forskjell fra håndhevelse av årsberetningen hvor revisor kun er pliktig til å gjennomgå om selskapet har med alle krav, men ikke vurderer kvaliteten på kravene, er at selskapene ved rapportering etter ESRS vil være pålagt å få rapporten attestert. Dette kan være med på å bidra til å øke den regulatoriske legitimitetsrisikoen sett opp mot innholdet i årsberetningen.

6 Konklusjon og videre forskning

6.1 Konklusjon

I denne oppgaven har vi gjennomgått bærekraftsrapporteringen for 2021 til alle norske selskaper i utvalgte bransjer på Euronext Oslo som rapporterer i henhold til GRI 2016 og 2021. Bransjene som er gjennomgått er industriell transport, oppdrett, olje, gass og kull og software. Analysen er gjort for å vurdere selskapers oppfyllelse av GRI rammeverket, ettersom GRI er det mest benyttede rammeverket for bærekraftsrapportering i dag (Bartels et al., 2020, s.25; Revisorforeningen, u.å.-b). Populasjonen besto av 94 selskaper, hvor kun 28 selskaper hevdet å rapportere etter GRI. Av selskapene som hevdet å rapportere etter GRI var det 26 selskaper som var notert på Oslo Børs, og to selskaper som var notert på Euronext Growth Oslo, sistnevnte tilhørte kun oppdrettsbransjen.

Resultatene av studien viser at rapporteringskvaliteten har økt for enkelte selskap sammenlignet med tidligere studier (Baalouch et al., 2019; Deloitte, 2021; Fallan et. al, 2021; Lock & Seele, 2016; The Governance group, 2021). Gjennomsnittlig oppfyllelse av GRI rammeverket for alle selskapene i utvalget var 69%, der det var store variasjoner mellom selskapene med en gjennomsnittlig oppfyllelse fra 25% til 94%. Analysen viser dermed at enkelte selskap har et større forbedringspotensial i sin rapportering på bærekraft. På bakgrunn av at vi kun har undersøkt selskaper som faktisk rapporter etter GRI, representerer trolig utvalget i denne studien noen av de bedre selskapene.

Videre ble det undersøkt om noen av de utvalgte bransjene var bedre på bærekraftsrapportering enn andre på totalnivå og i de ulike seriene. GRI er inndelt i to universelle standarder og tre temaspesifikke serier. Resultatene viste at oppdrett hadde høyest oppfyllelse for den universelle standarden for vesentlige temaer og de temaspesifikke seriene for miljø og sosiale forhold, mens software hadde høyest oppfyllelse for den universelle standarden som omhandler generelle rapporteringselementer og den temaspesifikke serien for økonomiske forhold. Totalt hadde software bransjen den høyeste gjennomsnittlige oppfyllelsen med 74%. Dersom en ser bort fra selskapene notert på Euronext Growth Oslo, var det derimot oppdrettsbransjen som hadde den høyest oppfyllelsen med 81%. Videre viste resultatet at olje, gass og kull bransjen hadde rapportert på flest disclosures, som indikerer at de hadde den mest omfattende bærekraftsrapporteringen.

Avslutningsvis ble det undersøkt om ulike variabler kunne ha en effekt på selskapenes bærekraftsrapportering. Vi ønsket å undersøke om bransjer med høyere bærekraftsrisiko hadde en signifikant sammenheng med oppfyllelse av GRI rammeverket. Resultatene viste at

oppdrettsbransjen hadde en statistisk bedre oppfyllelse, mens olje, gass og kull bransjen hadde den statistisk laveste oppfyllelsen. Ut fra resultatene kan det derfor ikke konkluderes om bærekraftsrisiko påvirker oppfyllelsen av GRI. Videre fikk vi støtte for at størrelse kan ha en positiv påvirkning på selskapenes bærekraftsrapportering. Resultatene tyder også på at selskaper som blir pliktig til å rapportere etter ESRS de kommende årene i stor grad rapporterer bedre enn selskaper som ikke blir pliktig i å rapportere de neste årene. Analysen viser også en negativ sammenheng mellom selskapets lønnsomhet og oppfyllelsen av GRI rammeverket som avviker fra hypotesen om at lønnsomhet kan ha en positiv effekt på selskapenes oppfyllelse. For hypotesene knyttet til attestasjon, TCFD og gjeldsgrad fant vi derimot ingen signifikant sammenheng med oppfyllelse av GRI rammeverket. Selv om det ikke ble avdekket noen signifikant sammenheng mellom selskapenes gjeldsgrad og oppfyllelse, kan nøkkeltallet ha en høyere innvirkning fremover da fokuset fra kreditorer og investorer har økt (Harald Brandsås, 29. september 2022; Holsen, 2022). Siden det ikke kan vises til om attestasjon har en effekt på selskapenes bærekraftsrapportering kan det stilles spørsmål til hvorvidt attestasjons fungerer etter sin hensikt slik det gjennomføres i dag.

På bakgrunn av selskapenes varierende resultater har flere selskaper en lang vei å gå for å oppnå en god bærekraftsrapportering, i tillegg til at ytterst få selskaper på Euronext Oslo rapporterer på GRI. Det kan derfor stilles spørsmål om hvordan mindre selskaper skal rapportere godt på bærekraft dersom store deler av selskapene på Euronext ikke kan stå frem som et godt eksempel?

6.2 Videre forskning

Denne studien undersøker selskapers oppnåelse av kravene i GRI og undersøker ikke den faktiske kvaliteten av selskapers bærekraftsrapportering. Det kunne derfor vært interessant å undersøke hvordan oppfyllelsen av kravene i GRI gir brukernyttig informasjon for de kvalitative egenskapene. Oppgaven undersøker kun oppfyllelsen av GRI rammeverket, og en mulig studie kunne vært å se på oppfyllelsen av andre rammeverk for bærekraftsrapportering, eksempelvis rapportering etter TCFD.

Da utvalget i oppgaven består av få selskaper vil vi anbefale å undersøke større deler av bransjene, da tidligere forskning viser til variasjoner mellom børsnoterte selskaper og mindre selskaper (Fallan et al., 2021). I tillegg til at dataene kan bli mer pålitelige av et større utvalg. Ved undersøkelse av flere selskaper i hver bransje ville det vært interessant å se på om selskapers bærekraftsrisiko ville hatt en innvirkning på oppfyllelsen, da vi i vår analyse ikke kunne konkludere på om det faktisk forelå en effekt av forholdet.

Ettersom resultatene viser at lønnsomhet beregnet ved resultatgrad har en negativ effekt på selskapers bærekraftsrapportering, ville det være interessant å foreta en undersøkelse som måler selskapers oppfyllelse ut fra flere nøkkeltall for lønnsomhet. Dette på basis av at tidligere forskning har kommet frem til at lønnsomhet enten har en positiv effekt eller ingen effekt på selskapers bærekraftsrapportering (Aggarwal & Singh, 2018; Cooke & Haniffa, 2005; Hahn og Kühnen, 2013).

Siden attestasjon ikke hadde en positiv sammenheng med oppfyllelse av GRI rammeverket ville det også vært betydningsfullt å undersøke denne sammenhengen ytterligere. Ettersom tidligere litteratur påpeker at standardene som benyttes for attestasjon i dag kan være for generelle, ville det vært interessant å undersøke dette forholdet videre. Det ville også vært relevant å se på om attestasjon etter moderat sikkerhet faktisk fungerer etter sin hensikt.

Litteraturliste

AccountAbility. (2020). *AA1000 Assurance Standard v3*.

https://www.accountability.org/static/3ff15429033873cdc775212ca63572fb/aa1000as_v3_final.pdf

Aggarwal, P. & Singh, A. K. (2018). CSR and sustainability reporting practices in India: An in-depth content analysis of top-listed companies. *Social Responsibility Journal*, 15(8), 1033–1053.

<https://doi.org/10.1108/SRJ-03-2018-0078>

Aldrich, H. E. & Fiol, C. M. (1994). Fools Rush in? The Institutional Context of Industry Creation. *The Academy of Management Review*, 19(4), 645–670. <https://doi.org/10.2307/258740>

Alonso-Almeida, M. del M., Llach, J. & Marimon, F. (2014). A Closer Look at the ‘Global Reporting Initiative’ Sustainability Reporting as a Tool to Implement Environmental and Social Policies: A Worldwide Sector Analysis. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 21(6), 318–335. <https://doi.org/10.1002/csr.1318>

Alrazi, B., de Villiers, C. & Van Staden, C. J. (2016). The environmental disclosures of the electricity generation industry: A global perspective. *Accounting and Business Research*, 46(6), 665–701. <https://doi.org/10.1080/00014788.2015.1135781>

Amnesty International. (2020, 27. august). *Er norske selskaper i front?* Hentet 19.april 2023, <https://amnesty.no/er-norske-selskaper-i-front>

Baalouch, F., Ayadi, S. D. & Hussainey, K. (2019). A study of the determinants of environmental disclosure quality: Evidence from French listed companies. *Journal of Management and Governance*, 23(4), 939–971. <https://doi.org/10.1007/s10997-019-09474-0>

Bachoo, K., Tan, R. & Wilson, M. (2013). Firm Value and the Quality of Sustainability Reporting in Australia. *Australian Accounting Review*, 23(1), 67–87. <https://doi.org/10.1111/j.1835-2561.2012.00187.x>

Baksaas, K.M. & Stenheim, T. (2020). *Regnskapsteori* (2. utg.). Cappelen Damm Akademisk.

Bartels, W., King, A., Shulman, J., Threlfall, R. & McKenzie, M. (2020). *The Time Has Come: The KPMG Survey of Sustainability Reporting 2020*. KPMG. <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/xx/pdf/2020/11/the-time-has-come.pdf>

Bell, E., Bryman, A. & Harley, B. (2011). *Business research methods* (3. utg.). Oxford University Press.

- Bell, E., Bryman, A. & Harley, B. (2019). *Business research methods* (5. utg.). Oxford University Press.
- Birkelund, V.S. (2023, 4. januar). *CSRD trer i kraft i EU. Hva nå?* PwC. <https://blogg.pwc.no/finansbloggen/csr-d-i-et-st%C3%B8rre-b%C3%A6rekraftsperspektiv>
- Bjartnes, A., Gjølberg, M. & Mangset, L. E. (2019, 10. juli). Dette betyr klimarisiko for havbruksnæringen. *Energi og klima*. <https://energiogklima.no/meninger-og-analyse/debatt/dette-betyr-klimarisiko-for-havbruksnaeringen/>
- Boiral, O. & Heras-Saizarbitoria, I. (2020). Sustainability reporting assurance: Creating stakeholder accountability through hyperreality? *Journal of Cleaner Production*, (243), 1-17. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.118596>
- Braam, G. J. M., Uit de Weerd, L., Hauck, M. & Huijbregts, M. A. J. (2016). Determinants of corporate environmental reporting: The importance of environmental performance and assurance. *Journal of Cleaner Production*, 129, 724–734. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2016.03.039>
- Brammer, S. & Pavelin, S. (2004). Voluntary social disclosures by large UK companies. *Business Ethics: A European Review*, 13(2-3), 86-99. <https://doi-org.ezproxy2.usn.no/10.1111/j.1467-8608.2004.00356.x>
- Bunn, I. D., Drolet, S. W., Elsner, M. & Hasmath, R. (2021). *The future of sustainability reporting standards*. EY. https://assets.ey.com/content/dam/ey-sites/ey-com/en_gl/topics/sustainability/ey-the-future-of-sustainability-reporting-standards-june-2021.pdf
- Carroll, A. B. (1991). The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward the Moral Management of Organizational Stakeholders. *Business Horizons*, 34(4), 39–48. [https://doi.org/10.1016/0007-6813\(91\)90005-G](https://doi.org/10.1016/0007-6813(91)90005-G)
- Ching, H. Y. & Gerab, F. (2017). Sustainability reports in Brazil through the lens of signaling, legitimacy and stakeholder theories. *Social Responsibility Journal*, 13(1), 95–110. <https://doi.org/10.1108/SRJ-10-2015-0147>
- Christensen, H. & Johansen, E. B. (2022). GRI-rapportering – et misbrukt kvalitetsstempel? *Revisjon og Regnskap*. 2022(7), 40-42. <https://www.revregn.no/journal/2022/7/m-1508/GRI-rapportering-–-et-misbrukt-kvalitetsstempel>

- Clarkson, P. M., Li, Y., Richardson, G. D. & Vasvari, F. P. (2008). Revisiting the relation between environmental performance and environmental disclosure: An empirical analysis. *Accounting, Organizations and Society*, 33(4–5), 303–327. <https://doi.org/10.1016/j.aos.2007.05.003>
- Connelly, B. L., Certo, S. T., Ireland, R. D. & Reutzel, C. R. (2011). Signaling Theory: A Review and Assessment. *Journal of management*, 37(1), 39-67. <https://doi.org/10.1177/0149206310388419>
- Cooke, T. E. & Haniffa, R. M. (2005). The impact of culture and governance on corporate social reporting. *Journal of Accounting and Public Policy*, 24(5), 391–430. <https://doi.org/10.1016/j.jaccpubpol.2005.06.001>
- Davis, K. (1973). The Case for and against Business Assumption of Social Responsibilities. *The Academy of Management Journal*, 16(2), 312–322. <https://doi.org/10.2307/255331>
- Deegan, C. M. (2019). Legitimacy theory: Despite its enduring popularity and contribution, time is right for a necessary makeover. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 32(8), 2307–2329. <https://doi.org/10.1108/AAAJ-08-2018-3638>
- Deloitte. (2021, august). *Klimarapportering står høyt på dagsorden - henger norske virksomheter med?* <https://nor.deloitte.com/rs/712-CNF-326/images/Baerekraftsrapportering-50-storste-2020.pdf>
- Dienes, D., Sassen, R. & Fischer, J. (2016). What are the drivers of sustainability reporting? A systematic review. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, 7(2), 154–189. <https://doi.org/10.1108/SAMPJ-08-2014-0050>
- Drempetic, S., Klein, C. & Zwergel, B. (2020). The Influence of Firm Size on the ESG Score: Corporate Sustainability Ratings Under Review. *Journal of Business Ethics*, 167(2), 333–360. <https://doi.org/10.1007/s10551-019-04164-1>
- Eilifsen, A., Messier JR., W.F., Glover, S.M. & Prawitt, D.F. (2014). *Auditing & Assurance Services* (3.utg.). McGraw- Hill Education.
- Engen, O. A., Nistov, A., Håland, Ø. A., Joranger, Ø., Borthne, M., Bjerkeli, H. A., Sjøland, C., Furre, R. E., Kveim, M., Herland, T., Jonassen, Ø., Andersen, E. G., Lindheim, I., Skogesal, T., Sabel, T., Knudsen, S. & Holhjem, A. (2017). *Helse, arbeidsmiljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten*. Arbeids- og sosialdepartementet. <https://www.regjeringen.no/contentassets/0a217a1b53a84a5b877bc526d67a5c5f/helse-arbeidsmiljo-og-sikkerhet-i-petroleumsvirksomheten.pdf>

Euronext. (2022a). *Euronext Growth Markets Regelbok – Del I*.

<https://www.euronext.com/nb/regelverk/mhfer-som-drives-av-euronext>

Euronext. (2022b). *Oslo Regelbok II Utstederregler*.

<https://www.euronext.com/nb/regelverk/euronexts-regulerte-markeder>

Euronext (2022c). *Vår Energi noteres på Oslo Børs* [Pressemelding].

<https://www.euronext.com/nb/about/media/euronext-press-releases/var-energi-noteres-pa-oslo-bors>

Euronext. (u.å.). *Stocks Oslo*. Hentet 10. april 2023 fra

<https://live.euronext.com/nb/markets/oslo/equities/list>

Fallan, E. (2020a). Attestasjon av rapportering om sosiale og miljømessige forhold i Norge og internasjonalt – kort blikk på historie, standarder og praksis. I K. M. Baksaas, E. M. Kulset & T. Stenheim (Red.), *Aktuelle temaer i regnskap og revisjon* (s. 277–319). Cappelen Damm Akademisk/NOASP. <https://doi.org/10.23865/noasp.112.ch10>

Fallan, E. (2020b). Bruk av informasjon fra foretaks miljørapportering til ressursallokerings- og kontrollformål. I K.M. Baksaas, E.M. Kulset & T. Stenheim (Red.), *Aktuelle temaer i regnskap og revisjon* (s. 243–275). Cappelen Damm Akademisk/NOASP.

<https://doi.org/10.23865/noasp.112.ch9>

Fallan, E. & Fallan, L. (2017). Er regnskapsreguleringer avgjørende for kvaliteten på miljøinformasjon i årsrapporten?. I T. Busch, J.O. Olaussen, og I.J. Pettersen (Red.), *Bred og spiss! : NTNU Handelshøyskolen 50 år : en vitenskapelig jubileumsantologi* (s. 133-154). Fagbokforlaget.

<http://efallan.no/wp-content/uploads/2020/04/Fallan-Even-Fallan-Lars-2017-Er-regnskapsreguleringer-avgjorende-for-kvaliteten-pa-miljoinformasjon-i-arsrapporten-kap-5-i-TØHs-50-års-jubileumsantologi.pdf>

Fallan, E., Granrud, H. R., Litlabø, E. A. & Rønning, J. E. (2021). Miljørapportering i oppdrettsforetak: Fast i fisken? *Magma - Tidsskrift for økonomi og ledelse*, 24(7), 121-130.

<https://nordopen.nord.no/nord-xmlui/handle/11250/2987085>

Finansdepartementet. (2022, 6. mai). *EU-høring om nye europeiske standarder for bærekraftsrapportering*. Regjeringen. <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/eu-horing-om-nye-europeiske-standarder-for-barekraftsrapportering/id2911784/>

Finansdepartementet. (2023, 28. Mars). *Regjeringens forslag om grunnrenteskatt på havbruk* [Pressemelding]. Regjeringen. <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/regjeringens-forslag-om-grunnrenteskatt-pa-havbruk/id2968430/>

- Finansforbundet. & PwC. (u.å.). *Finansnæringen som katalysator for bærekraftig utvikling*. Finansforbundet.
https://www.finansforbundet.no/content/uploads/2021/04/PwC_Finansforbundet_K6.pdf
- Finanstilsynet. (2020). *Kartlegging av foretakenes bærekraftsrapportering*.
https://www.finanstilsynet.no/globalassets/tilsyn/finansiell-rapportering/kartlegging_av_foretakenes_barekraftsrapportering_01092020.pdf
- FN-sambandet. (2021, 28. oktober). *Bærekraftig utvikling*.
<https://www.fn.no/tema/fattigdom/barekraftig-utvikling>
- Foyn, C. C. & Sandaa, K. (2021). *En undersøkelse av kvaliteten på europeisk bærekraftsrapportering i tre sektorer* [Masteroppgave, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet]. Brage. <https://nmbu.brage.unit.no/nmbu-xmlui/handle/11250/2789027>
- Friedman, A. L., & Miles, S. (2006). *Stakeholders: Theory and Practice*. Oxford University Press, Incorporated. <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy2.usn.no/lib/ucsn-ebooks/detail.action?docID=430527>
- Friedman, M. (2002). *Capitalism and Freedom: Fortieth Anniversary Edition*. University of Chicago Press. <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy2.usn.no/lib/ucsn-ebooks/reader.action?docID=432222&ppg=150>
- Friske, W., Hoelscher, S. A. & Nikolov, A. N. (2023). The impact of voluntary sustainability reporting on firm value: Insights from signaling theory. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 51(2), 372-392 <https://doi.org/10.1007/s11747-022-00879-2>
- Furuset, A. & Njåstad, M. (2022, 18. november). Oppdrettsselskapene varslet nær 2300 lakseansatte om permittering før grunnrenteskatten ble kunngjort. *DN*.
<https://www.dn.no/havbruk/grunnrenteskatt/laks/oppdrett/oppdrettsselskapene-varslet-nar-2300-lakseansatte-om-permittering-for-grunnrenteskatten-ble-kunngjort/2-1-1353750>
- Gallo, P. J. & Christensen, L. J. (2011). Firm Size Matters: An Empirical Investigation of Organizational Size and Ownership on Sustainability-Related Behaviors. *Business & Society*, 50(2), 315-349. <https://doi.org/10.1177/0007650311398784>
- GC Rieber Shipping. (2021). *Annual Report 2021*. <https://gcrieber-shipping.com/wp-content/uploads/2022/10/annual-report-2021.pdf>

- GRI. (u.å.-a). *Sector Program*. Hentet 11. April 2023 fra <https://www.globalreporting.org/standards/sector-program/>
- GRI. (u.å.-b). *Our mission and history*. Hentet 13. april 2023 fra <https://www.globalreporting.org/about-gri/mission-history/>
- GRI. (u.å.-c). *Universal Standards*. Hentet 13. april 2023 fra <https://www.globalreporting.org/standards/standards-development/universal-standards/>
- GSSB. (2016a). *GRI 101 Foundation*. Global Sustainability Standards Board. <https://www.globalreporting.org/standards/media/1036/gri-101-foundation-2016.pdf>
- GSSB. (2016b). *GRI 102: General Disclosure 2016*. Global Sustainability Standards Board. <https://www.globalreporting.org/standards/media/1037/gri-102-general-disclosures-2016.pdf>
- GSSB. (2016c). *GRI 103: Management approach 2016*. Global Sustainability Standards Board. <https://www.globalreporting.org/standards/media/1038/gri-103-management-approach-2016.pdf>
- GSSB. (2016d). *GRI 306: Effluents and waste 2016*. Global Sustainability Standards Board. <https://www.globalreporting.org/standards/media/1013/gri-306-effluents-and-waste-2016.pdf>
- GSSB. (2016e). *GRI 403: Occupational health and safety 2016*. Global Sustainability Standards Board. <https://www.globalreporting.org/standards/media/1018/gri-403-occupational-health-and-safety-2016.pdf>
- GSSB. (2016f). *GRI 412: Human rights assessment 2016*. Global Sustainability Standards Board. <https://www.globalreporting.org/standards/media/1027/gri-412-human-rights-assessment-2016.pdf>
- GSSB. (2016g). *GRI 419: Socioeconomic compliance 2016*. Global Sustainability Standards Board. <https://www.globalreporting.org/standards/media/1034/gri-419-socioeconomic-compliance-2016.pdf>
- GSSB. (2021). *Consolidated Set of the GRI Standards*. Global Sustainability Standards Board. <https://www.globalreporting.org/how-to-use-the-gri-standards/gri-standards-english-language/>
- GSSB. (2022). *GRI Sector Program – List of prioritized sectors Revision 3*. GRI. <https://www.globalreporting.org/media/mqznr5mz/gri-sector-program-list-of-prioritized-sectors.pdf>
- Guthrie, J. & Farneti, F. (2008). GRI Sustainability Reporting by Australian Public Sector Organizations. *Public Money & Management*, 28(6), 361–366. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9302.2008.00670.x>

- Håbek, P. (2014). Evaluation of sustainability reporting practices in Poland. *Quality & Quantity*, 48(3), 1739–1752. <https://doi.org/10.1007/s11135-013-9871-z>
- Hahn, R. & Kühnen, M. (2013). Determinants of sustainability reporting: A review of results, trends, theory, and opportunities in an expanding field of research. *Journal of Cleaner Production*, 59, 5-21. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2013.07.005>
- Hodge, K., Subramaniam, N., & Stewart, J. (2009). Assurance of Sustainability Reports: Impact on Report Users' Confidence and Perceptions of Information Credibility. *Australian Accounting Review*, 19(3), 178–194. <https://doi.org/10.1111/j.1835-2561.2009.00056.x>
- Holsen, S. (2022, 8. august). – Risiko knyttet til bærekraft begynner å «bite» skikkelig på enkelte kunder. *Finanswatch*. <https://finanswatch.no/nyheter/bank/article14273244.ece>
- IAASB. (2013). *ISAE 3000 (revidert): Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*. International Auditing and Assurance Standards Board. <https://revisorforeningen.no/globalassets/fag/standarder-og-veiledninger/revisjonsstandardene/pr-05022021/isa-3000-0121.pdf>
- IASB. (2018). *Conceptual Framework for Financial Reporting*. International Accounting Standards Board. <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/publications/pdf-standards/english/2021/issued/part-a/conceptual-framework-for-financial-reporting.pdf>
- IBM. (u.å.). SPSS Statistics (Versjon 28.0.1.1 (14)) [Programvare]. Min USN.
- IKT Norge. (2020, 16. november). *IKT-Norges bærekraftskartlegging: Datasikkerhet aller viktigst*. <https://ikt-norge.no/meninger/ikt-norges-baerekraftskartlegging-datasikkerhet-aller-viktigst/>
- Jadoon, I. A., Ali, A., Ayub, U., Tahir, M. & Mumtaz, R. (2021). The impact of sustainability reporting quality on the value relevance of corporate sustainability performance. *Sustainable Development*, 29(1), 155–175. <https://doi.org/10.1002/sd.2138>
- Jakobsson, S. & Pedersen, B. (2020). *Naturindeks for Norge 2020. Tilstand og utvikling for biologisk mangfold*. NINA Rapport 1886. Norsk institutt for naturforskning. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1800/naturindeksfor norge2020_m1800.pdf
- Johannessen, Asbjørn, Tufte, Per Arne, & Christoffersen, Line. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg.). Abstrakt forlag AS.

- Johannessen, Asbjørn, Tufte, Per Arne, & Christoffersen, Line. (2020). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (4. utg.). Abstrakt forlag AS.
- Key, S. (1999). Toward a new theory of the firm: A critique of stakeholder “theory”. *Management Decision*, 37(4), 317–328. <https://doi.org/10.1108/00251749910269366>
- Knudsen, C. (2022, 30. september). Salmar trekker kjøp av økt kapasitet: – Ikke forsvarlig. *E24*. <https://e24.no/hav-og-sjoemat/i/q1W1Mz/salmar-trekker-kjoep-av-oekt-kapasitet-ikke-forsvarlig>
- Knudsen, C. (2023, 2. februar). Studie: Lakselus større trussel for villaksen enn antatt. *E24*. <https://e24.no/hav-og-sjoemat/i/76mmqW/studie-lakselus-stoerre-trussel-for-villaksen-enn-antatt>
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2020). *IKT – Norges innspill til handlingsplanen for bærekraftsarbeidet i Norge*. IKT Norge. <https://www.regjeringen.no/contentassets/352c54f4055c4e8f8903ed4ecebb3a1b/ikt-norge.pdf>
- KPMG. (u.å.). *Climate change, human rights due diligence, and digital threats*. Henetet 15. september 2022 fra <https://home.kpmg/no/nb/home/nyheter-og-innsikt/2022/02/2022-risks-for-norwegian-businesses.html>
- Krippendorff, K. (2019) *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology* (4. Utg.). SAGE Publications, Inc. <https://doi.org/10.4135/9781071878781>
- Landrum, N. E. & Ohsowski, B. (2018). Identifying Worldviews on Corporate Sustainability: A Content Analysis of Corporate Sustainability Reports. *Business Strategy and the Environment*, 27(1), 128–151. <https://doi.org/10.1002/bse.1989>
- Lépineux, F. (2005). Stakeholder theory, society and social cohesion. *Corporate Governance: The international journal of business in society*, 5(2), 99–110. <https://doi.org/10.1108/14720700510562640>
- Lindblom, C. (2010). The Implications of Organizational Legitimacy for Corporate Social Performance and Disclosure. In R. Gray, J. Bebbington, & S. Gray, *Social and Environmental Accounting Volume II Developing the Field* (s. 51-63). London: SAGE.
- Lock, I. & Seele, P. (2016). The credibility of CSR (corporate social responsibility) reports in Europe. Evidence from a quantitative content analysis in 11 countries. *Journal of Cleaner Production*, 122, 186–200. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2016.02.060>

- Lucia, L. & Panggabean, R. R. (2018). The Effect of Firm's Characteristic and Corporate Governance to Sustainability Report Disclosure. *Social Economics and Ecology International Journal*, 2(1), 18-28. <https://papers.ssrn.com/abstract=3191985>
- Løvstad, H., Young, M. & Øen, U. H. (2019) *Bærekraft 100*. PwC. <https://www.pwc.no/no/publikasjoner/Baerekraft100-2019.pdf>
- Machado, B. A. A., Dias, L. C. P. & Fonseca, A. (2021). Transparency of materiality analysis in GRI-based sustainability reports. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 28(2), 570–580. <https://doi.org/10.1002/csr.2066>
- Mansell, S. F. (2013). *Capitalism, Corporations and the Social Contract: A Critique of Stakeholder Theory*. Cambridge University Press. <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy1.usn.no/lib/ucsn-ebooks/detail.action?docID=1099863>
- Miljødirektoratet. (2022, 24. Juni-a). *Olje og gass*. <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/hav-og-kyst/olje-og-gass/>
- Miljødirektoratet. (2022, 16. November-b). *Klimagassutslipp fra transport i Norge*. <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/klima/norske-utslipp-av-klimagasser/klimagassutslipp-fra-transport/>
- Miljødirektoratet. (u.å.). *Miljødirektoratets regulering av petroleumsvirksomhet*. Hentet 16. april 2023 fra <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/forurensning/petroleum/regulering-petroleum/>
- Miljøpartiet De Grønne. (2022, 30.mai). *Norsk oljepolitikk bryter med menneskerettighetene dine*. Hentet 23. april 2023, fra <https://www.mdg.no/olje-menneskerettigheter>
- Miller, K. (2020, 8. desember). The Triple Bottom Line: What It Is & Why It's Important. *Business Insights Blog*. <https://online.hbs.edu/blog/post/what-is-the-triple-bottom-line>
- Morhardt, J. E., Baird, S. & Freeman, K. (2002). Scoring corporate environmental and sustainability reports using GRI 2000, ISO 14031 and other criteria. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 9(4), 215–233. <https://doi.org/10.1002/csr.26>
- Nelson, M. (2021, 11. juni). *The 2021 EY Global Climate Risk Disclosure Barometer shows why organizations should accelerate the implementation of climate strategies*. EY. https://www.ey.com/en_gl/climate-change-sustainability-services/risk-barometer-survey-2021

Norges Bank. (u.å.). *Valutakurser*. Hentet 11. april 2023 fra <https://www.norges-bank.no/tema/Statistikk/Valutakurser/>

Norges Rederiforbund. (2021, 23.mars). *Konjunkturrapport 2021*. <https://www.rederi.no/contentassets/a0e8675ba5d1437690fb20c77c8f081b/konjunkturrapport2021-web.pdf>

Norsk Industri. (u.å.). *Veikart for havbruksnæringen*. https://www.norskindustri.no/siteassets/dokumenter/rapporter-og-brosjyrer/veikart-havbruksnaringen_f41_web.pdf

NTB & Five, Mari Linge. (2021, 2. november). Norge fikk verstingpris under klimatoppmøtet. *TV 2*. <https://www.tv2.no/nyheter/utenriks/norge-fikk-verstingpris-under-klimatoppmotet/14332507/>

Nærings- og fiskeridepartementet. (2021a). *Et hav av muligheter – regjeringens havbruksstrategi*. Regjeringen. <https://www.regjeringen.no/contentassets/e430ad7a314e4039a90829fcd84c012a/no/pdfs/et-hav-av-muligheter.pdf>

Næring- og fiskeridepartementet. (2021b). Norsk havbruksnæring. <https://www.regjeringen.no/no/tema/mat-fiske-og-landbruk/fiskeri-og-havbruk/1/oppdrettslaksen/Norsk-havbruksnaring/id754210/>

Nærings- & Fiskeridepartementet. (2022, 7. juni). *Fargeleggingen i trafikklyssystemet i havbruk er klar* [Pressemelding]. Regjeringen. <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/fargelegging-i-trafikklyssystemet-i-havbruk/id2917698/>

Olerud, K. & Halleraker, J. H. (2021, 18. oktober). *Grønt skifte*. Store norske leksikon. https://snl.no/gr%C3%B8nt_skifte

Olje- og energidepartementet. (2021, 12. oktober). *Norsk oljehistorie på 5 minutter*. Regjeringen. <https://www.regjeringen.no/no/tema/energi/olje-og-gass/norsk-oljehistorie-pa-5-minutter/id440538/>

Pflugrath, G., Roebuck, P. & Simnett, R. (2011). Impact of Assurance and Assurer's Professional Affiliation on Financial Analysts' Assessment of Credibility of Corporate Social Responsibility Information. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 30(3), 239–254. <https://doi.org/10.2308/ajpt-10047>

PwC. (2022, 20. desember). *Bærekraftsdirektivet (CSRD) er vedtatt i EU – Hva betyr det for din virksomhet?* <https://www.pwc.no/no/pwc-aktuelt/enighet-om-baerekraftsdirektivet-csrd.html>

PwC. (u.å.-a). *Hva er ESG?* Hentet 16.april 2023 fra <https://www.pwc.no/no/pwc-aktuelt/hva-er-esg.html>

PwC. (u.å.-b). *Standarder for bærekraftsrapportering*. Hentet 13. april 2023 fra <https://www.pwc.no/no/pwc-aktuelt/baerekraftsrapportering/standarder-for-baerekraftsrapportering.html>

Refinitiv. (u.å.). Refinitiv Workspace (Versjon 1.14.300) [Programvare]. EY AppStore.

Revisjon & Regnskap. (2022) Attestasjon av bærekraft på Oslo Børs. *Revisjon & Regnskap*, 2022(7), 28-29. https://www.revregn.no/journal/2022/7/m-1056/Attestasjon_av_b%C3%A6rekraft_p%C3%A5_Oslo_B%C3%B8rs

Revisorforeningen. (2022, 7. august). *Bærekraftstandarder for Europa*. Den norske Revisorforeningen. <https://www.revisorforeningen.no:443/fag/nyheter/barekraftstandarder-for-europa/>

Revisorforeningen. (u.å.-a). *Bærekraft for revisor*. Den norske Revisorforeningen. Hentet 16. april 2023 fra <https://www.revisorforeningen.no:443/fag/barekraft/barekraft-for-revisor---kunnskapsportalen/barekraft-for-revisor/>

Revisorforeningen (u.å.-b). *Rammeverk for bærekraftsrapportering*. Den norske Revisorforeningen. Hentet 15. september 2022 fra <https://www.revisorforeningen.no:443/fag/barekraft/barekraft-for-revisor---kunnskapsportalen/barekraftsrapportering/rammeverk-for-baerekraftsrapportering/>

Samferdselsdepartementet. (2023, 17. mars) *Høring: Nye krav til utslippskutt for lastebiler* [pressemelding]. Regjeringen. <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/horing-nye-krav-til-utslippskutt-for-lastebiler/id2966960/>

Schibsted. (2022). *Annual Report 2021*. <https://static.schibsted.com/wp-content/uploads/2022/04/07164038/Schibsted-Annual-Report-2021.pdf>

Schjølberg, I. (2020, 6. oktober). *Om klimaavtrykket til IT – og telekom-bransjen*. NTNU. <https://www.ntnu.no/blogger/ingrid-schjolberg-ie/2020/10/06/om-klimaavtrykket-til-it-og-telekom-bransjen/>

Schreck, P. & Raithel, S. (2018). Corporate Social Performance, Firm Size, and Organizational Visibility: Distinct and Joint Effects on Voluntary Sustainability Reporting. *Business & Society*, 57(4), 742-778. <https://doi.org/10.1177/0007650315613120>

- Segrov, B. (2022, 3. november). Amnesty: Har vært brukt mot sivile. *Finansavisen*.
<https://www.finansavisen.no/nyheter/shipping/2022/11/03/7956391/wilhelmsen-selskap-har-handtert-flybensin-til-militaere-formal-i-myanmar>
- Skouloudis, A., Evangelinos, K. & Kourmoussis, F. (2009). Development of an Evaluation Methodology for Triple Bottom Line Reports Using International Standards on Reporting. *Environmental Management*, 44(2), 298–311. <https://doi.org/10.1007/s00267-009-9305-9>
- Stiglitz, J. E. (2000). The Contributions of the Economics of Information to Twentieth Century Economics. *The Quarterly Journal of Economics*, 115(4), 1441–1478.
<https://doi.org/10.1162/003355300555015>
- StrongPoint. (2021). *Annual report 2021*.
<https://www.strongpoint.com/app/uploads/2022/10/strongpoint-annual-report-2021.pdf>
- Suchman, M. C. (1995). Managing Legitimacy: Strategic and Institutional Approaches. *The Academy of Management Review*, 20(3), 571–610. <https://doi.org/10.2307/258788>
- TCFD. (2017). *Recommendations of the Task Force on Climate-related Financial Disclosures*. Task Force on Climate-Related Financial Disclosures.
<https://assets.bbhub.io/company/sites/60/2021/10/FINAL-2017-TCFD-Report.pdf>
- TCFD. (u.å.). *About*. Task Force on Climate-Related Financial Disclosures. Hentet 13. april 2023 fra <https://www.fsb-tcfd.org/about/>
- The Governance Group. (2021). *Tall som teller: En analyse av bærekraftsrapporteringen til de 100 største selskapene på Oslo Børs*. <https://www.hydro.com/globalassets/07-media/news/2021/9-september/thegovgroup-baerekraft-paa-boers-2021-no.pdf>
- Vatlestad, J. (2022, 20. juni). Antall arbeidsulykker i norsk oppdrett øker: Ansatte setter egen sikkerhet til side for å gjennomføre planlagte operasjoner. *IntraFish*.
<https://www.intrafish.no/arbeidsliv/antall-arbeidsulykker-i-norsk-oppdrett-okker-ansatte-setter-egen-sikkerhet-til-side-for-a-gjennomfore-planlagte-operasjoner/2-1-1238547>
- Venbakken, K., Lilleås, H. S., Viken, V. R. & Torres, M. A. N. (2022, 20. september). Miljøaktivister limte seg fast i protest mot oljeutvinning: – Fått pålegg om å fjerne seg. *Nettavisen*.
<https://www.nettavisen.no/5-95-662233>
- Wang, M.-C. (2017). The Relationship between Firm Characteristics and the Disclosure of Sustainability Reporting. *Sustainability*, 9(4), 624. <https://doi.org/10.3390/su9040624>

- Whetman, L. L. (2017). The Impact of Sustainability Reporting on Firm Profitability. *Undergraduate Economic Review*, 14(1), 4. <https://digitalcommons.iwu.edu/uer/vol14/iss1/4/>
- Yadava, R. N. & Sinha, B. (2016). Scoring Sustainability Reports Using GRI 2011 Guidelines for Assessing Environmental, Economic, and Social Dimensions of Leading Public and Private Indian Companies. *Journal of Business Ethics: JBE*, 138(3), 549–558. <https://doi.org/10.1007/s10551-015-2597-1>
- Young, M. & Wergeland, F. (2020). Bærekraftsstrategi og rapportering. *Revisjon og regnskap*, 2020(6), 43-46. https://www.revregn.no/journal/2020/6/m-1584/Bærekraftsstrategi_og_rapportering
- Zsóka, Á. & Vajkai, É. (2018). Corporate sustainability reporting: Scrutinising the requirements of comparability, transparency and reflection of sustainability performance. *Society and Economy*, 40(1), 19–44. <https://doi.org/10.1556/204.2018.40.1.3>

Vedlegg

Vedlegg 1: Oversikt over pliktige disclosures i universell standard 102

Vedlegget viser oversikt over alle disclosures i 102 standarden for GRI 2016, hvor pliktige disclosures er markert i lysegrønt.

Universell standard 102			
102-1	102-15	102-29	102-43
102-2	102-16	102-30	102-44
102-3	102-17	102-31	102-45
102-4	102-18	102-32	102-46
102-5	102-19	102-33	102-47
102-6	102-20	102-34	102-48
102-7	102-21	102-35	102-49
102-8	102-22	102-36	102-50
102-9	102-23	102-37	102-51
102-10	102-24	102-38	102-52
102-11	102-25	102-39	102-53
102-12	102-26	102-40	102-54
102-13	102-27	102-41	102-55
102-14	102-28	102-42	102-56

Vedlegg 2: Sammenligning av universelle standarder for GRI 2021 og 2016

Vi har sammenlignet universell standard 2 og 3 i GRI 2021 mot universell standard 102 og 103 i GRI 2016. For nye disclosures som er lagt til i GRI 2 og 3 og som ikke kan kontrolleres mot 102 og 103 har vi skrevet ny.

GRI 2021	GRI 2016	GRI 2021	GRI 2016	GRI 2021	GRI 2016
2-1,		2-13,		2-27,	
a	102-1	a	102-19	a	Ny
b	102-5	b	102-21	b	Ny
c	102-3	2-14,		c	Ny
d	102-4	a	102-31	d	Ny
2-2,		b	Ny	2-28,	
a	102-45	2-15,		a	102-13
b	Ny	a	102-25 a)	2-29,	
c	Ny	b	102-25 b)	a	102-40, 102-42
2-3,		2-16,		2-30,	
a	102-50 og 102-52	a	102-33	a	102-41
b	Ny	b	102-34 a)	b	Ny
c	Ny	2-17,		3-1,	
d	102-53	a	102-27	a	Ny
2-4,		2-18,		b	Ny
a	102-48	a	102-28 a)	3-2,	
2-5,		b	102-28 b)	a	102-47
a	102-56 a) og b)iii	c	102-28 d)	b	102-49
b	102-56 b) i) og ii	2-19,		3-3,	
2-6,		a	102-35 a)	a	103-1
a	102-6 ii)	b	102-35 b)	b	103-1 b) iii
b	102-2 og 102-9 (b iii) er ny)	2-20,		c	103-2
c	Ny	a	102-36, 102-37 a)	d	103-2
d	102-10 a i og iii	b	102-37 b)	e	103-3
2-7,		2-21,		f	Ny
a	102-7 i) og 102-8 a og b	a	102-38		
b	102-8 c og a og (b iii er ny)	b	102-39		
c	102-8 f)	c	Ny		
d	102-8 e)	2-22,			
e	108-8 e)	a	102-14		
2-8,		2-23,			
a	102-8 d)	a	Ny		
b	102-8 f)	b	Ny		
c	102-8 e)	c	Ny		
2-9,		d	Ny		
a	102-18 a)	e	Ny		
b	102-18 b) og 102-20 a)	f	Ny		
c	102-22	2-24,			
2-10,		a	Ny		
a	102-24 a)	2-25,			
b	102-24 b)	a	Ny		
2-11,		b	Ny		
a	102-23	c	Ny		
b	102-23	d	Ny		
2-12,		e	Ny		
a	102-26	2-26,			
b	102-29	a	102-17		
c	102-30				

Vedlegg 3: Deskriptiv statistikk fordelt på industriell transport, oppdrett, olje, gass og kull og software

Industriell transport	Gjennomsnittlig oppfyllelse	Størrelse	Lønnsomhet	Gjeldsgrad	Attestasjon	TCFD	ESRS
Gjennomsnitt	0,64	0,01	0,14	0,43			
Median	0,72	0,01	0,08	0,38			
Standardavvik	0,16	0,01	0,20	0,12			
Minimum	0,44	0,00	0,01	0,30	1	1	1
Maksimum	0,80	0,03	0,50	0,60	2	2	2
Typetall					1	2	1

Oppdrett	Gjennomsnittlig oppfyllelse	Størrelse	Lønnsomhet	Gjeldsgrad	Attestasjon	TCFD	ESRS
Gjennomsnitt	0,70	0,01	-1,17	0,41			
Median	0,69	0,00	0,14	0,44			
Standardavvik	0,23	0,01	2,99	0,10			
Minimum	0,25	0,00	-7,88	0,23	1	1	1
Maksimum	0,94	0,04	0,23	0,50	3	2	4
Typetall					1	1	1

Olje, gass og kull	Gjennomsnittlig oppfyllelse	Størrelse	Lønnsomhet	Gjeldsgrad	Attestasjon	TCFD	ESRS
Gjennomsnitt	0,67	0,10	0,26	0,75			
Median	0,71	0,02	0,30	0,79			
Standardavvik	0,13	0,24	0,24	0,23			
Minimum	0,47	0,00	-0,09	0,39	1	1	1
Maksimum	0,89	0,68	0,54	1,07	3	2	2
Typetall					1	2	1

Software	Gjennomsnittlig oppfyllelse	Størrelse	Lønnsomhet	Gjeldsgrad	Attestasjon	TCFD	ESRS
Gjennomsnitt	0,74	0,01	-0,23	0,47			
Median	0,77	0,01	-0,03	0,53			
Standardavvik	0,10	0,01	0,53	0,23			
Minimum	0,56	0,00	-1,27	0,20	1	1	1
Maksimum	0,83	0,04	0,18	0,78	3	2	2
Typetall					1	1	1

Vedlegg 4: Oversikt over gjennomsnittlig oppfyllelse per selskap

Gjennomsnittlig oppfyllelse er vist per selskap i de ulike bransjene og er inndelt i totalnivå, serie og universelle standarder. Vedlegget spesifiserer også om selskapene rapporterer etter GRI 2016 eller GRI 2021.

Industriell transport						
	Höegh Autoliners	Klaveness Combination Carriers		MPC Container Ships	Wallenius Wilhelmsen	Wilh. Wilhelmsen Holding
	2016	2021	2021	2016	2016	
GRI Standard						2016
Gjennomsnitt totalt	50 %	80 %	44 %	76 %	72 %	
Gjennomsnitt 100 serien	58 %	91 %	44 %	76 %	90 %	
Gjennomsnitt 102 standarden/ 2 standarden + 3-1 og 3-2 disclosure	58 %	91 %	44 %	76 %	90 %	
Gjennomsnitt 103 standarden/ 3-3 disclosure	0 %	37 %	79 %	76 %	37 %	
Gjennomsnitt 200 serien	57 %	63 %	45 %	75 %	60 %	
Gjennomsnitt 300 serien	49 %	74 %	39 %	79 %	90 %	
Gjennomsnitt 400 serien	31 %	71 %	Ikke rapportert på serien	74 %	27 %	

Oppdrett									
	Andfjord Salmon	Atlantic Sapphire	Grieg Seafood	Lerøy Seafood Group	Mowi	Norcod	SalMar		
	2016	2016	2016	2016	2016	2016	2016	2016	2016
GRI Standard									
Gjennomsnitt totalt	25 %	69 %	94 %	93 %	81 %	64 %	67 %		
Gjennomsnitt 100 serien	29 %	76 %	95 %	90 %	86 %	65 %	73 %		
Gjennomsnitt 102 standarden/ 2 standarden + 3-1 og 3-2 disclosure	29 %	76 %	95 %	90 %	86 %	65 %	73 %		
Gjennomsnitt 103 standarden/ 3-3 disclosure	0 %	22 %	93 %	98 %	76 %	70 %	22 %		
Gjennomsnitt 200 serien	Ikke rapportert på serien	71 %	100 %	100 %	43 %	25 %	38 %		
Gjennomsnitt 300 serien	Ikke rapportert på serien	64 %	83 %	100 %	89 %	83 %	58 %		
Gjennomsnitt 400 serien	13 %	49 %	96 %	92 %	79 %	60 %	75 %		

Olje, gass og kull

	Akastor	Aker BP	Aker Solutions	DOF	Equinor	OKEA	Reach Subsea	Vår Energi
GRI Standard	2016	2021	2021	2021	2021	2016	2021	2016
Gjennomsnitt totalt	47 %	56 %	71 %	71 %	89 %	54 %	71 %	74 %
Gjennomsnitt 100 serien	54 %	40 %	78 %	47 %	89 %	43 %	81 %	69 %
Gjennomsnitt 102 standarden/ 2 standarden + 3-1 og 3-2 disclosure	54 %	40 %	78 %	47 %	89 %	43 %	81 %	69 %
Gjennomsnitt 103 standarden/ 3-3 disclosure	0 %	66 %	83 %	11 %	100 %	36 %	75 %	1 %
Gjennomsnitt 200 serien	15 %	48 %	38 %	75 %	88 %	56 %	41 %	84 %
Gjennomsnitt 300 serien	70 %	68 %	64 %	81 %	81 %	59 %	69 %	83 %
Gjennomsnitt 400 serien	0 %	66 %	74 %	92 %	95 %	59 %	55 %	77 %

Software

	ATEA	Pexip Holding	Schibsted	Techstep	TietoEVRY	Volue
GRI Standard	2016	2016	2016	2016	2016	2016
Gjennomsnitt totalt	56 %	77 %	83 %	76 %	81 %	74 %
Gjennomsnitt 100 serien	75 %	80 %	94 %	80 %	85 %	78 %
Gjennomsnitt 102 standarden/ 2 standarden + 3-1 og 3-2 disclosure	75 %	80 %	94 %	80 %	85 %	78 %
Gjennomsnitt 103 standarden/ 3-3 disclosure	33 %	30 %	79 %	58 %	72 %	50 %
Gjennomsnitt 200 serien	33 %	Ikke rapportert på serien	100 %	42 %	100 %	83 %
Gjennomsnitt 300 serien	6 %	87 %	88 %	85 %	78 %	Ikke rapportert på serien
Gjennomsnitt 400 serien	40 %	79 %	51 %	65 %	58 %	57 %